
FESTA MAJOR
SANT HILARI SACALM
26, 27, 28 i 29 d'agost
2021

Font Vella
El Agua de tu Vida

FONT D'OR
Sant Hilari Sacalm (Girona)

Ricard Moragas i Fills, S.A.

SERRADORA CORNELLA

Estació Servei Sant Hilari
Ps Font del Cirerer, 43
Tel.: 972 872 030 - Fax: 972 868 168
17403 Sant Hilari Sacalm (Girona)

Diputació de Girona

Font Vella
Hotel Balneari
Sant Hilari Sacalm · Girona

TALLER NOU SANT HILARI, S.L.
Carretera Villavecchia, 61
17403 Sant Hilari Sacalm
Tel. 972869188 tallernou@gmail.com

INSTAL·LACIONS J. PALLAROLS
- Electricitat - Aigua - Gas - Calefacció
- Aire condicionat - Bombes i regs - Energies renovables
C/ Joan Serras, 9 - Tel. 972 86 81 64 - Fax 972 87 21 74
17403 SANT HILARI SACALM (Girona)
info@jpallarols.com

Alum NET

Disseny gràfic i maquetació: Vilabsurda Comunicació Ltd. (www.vilabsurda.cat)
Impressió: Gràfiques Montseny

Diposit Legal GI 830-2021

Salutació de l'alcade

Apreciats hilariencs i hilarienques,

Estem a les portes de la Festa Major, uns dels dies més esperats de l'any. Una Festa Major que l'any passat no es va poder celebrar i que enguany tampoc no està clar com es podrà fer. Quan escric aquestes paraules, la situació epidemiològica ha empitjorat molt en les dues últimes setmanes i s'ha decretat el toc de queda nocturn a moltes poblacions del país, fet que ens fa repensar els actes que es podran fer i aquells que s'hauran d'anul·lar.

La situació en els últims 18 mesos ha estat molt complicada, amb contínues onades de la pandèmia de la COVID, amb tocs de queda nocturns, confinaments municipals o comarcals i moltes activitats municipals i d'entitats suspeses, en el que ha estat probablement l'any i mig més estrany de les nostres vides.

Cal agrair, i molt, la feina de totes aquelles persones que han estat a primera línia en la lluita contra la pandèmia, com són el personal sanitari, totes les persones que han format la xarxa de voluntariat, el personal d'assistència a persones amb necessitats, el personal de la Residència de gent gran, els vigilants municipals, ADF, bombers, i una llarga de llista de persones que han fet que la situació, malgrat la seva complexitat, hagi tingut conseqüències menys greus de les que hagués pogut tenir.

Així mateix, vull tenir un record per totes les persones que ens han deixat a causa de la Covid en l'últim any i mig, així com per als seus familiars.

Cal remarcar, també, la necessitat de seguir protegint-nos de la pandèmia. Malgrat hi hagi moltes persones que ja han estat vacunades, no ens podem relaxar en les mesures de protecció i hem de treballar conjuntament per revertir aquesta situació tan delicada l'abans possible. Fins que no s'aconsegueixi una immunitat de grup, com diuen els experts, cal seguir totes les mesures de seguretat per protegir-nos a nosaltres però també per protegir a la resta de persones amb qui tinguem contacte.

La Festa Major i la publicació que teniu a les mans ja són un referent del nostre poble. El programa l'esperem cada any amb ganes de llegir els articles que repassen la nostra història, també les obres guanyadores dels diferents concursos que es fan al llarg de l'any, veure fotografies antigues o seguir el que fan les entitats del poble. Cal agrair, també, la col·laboració d'Òmnium cultural de la Selva interior, que enguany ha becat un treball de recerca per aquest llibre de Festa Major, concretament el del recull d'establiments hotelers del segle passat a Sant Hilari. I vull agrair, també, la col·laboració de totes les persones que cada any troben temps per escriure articles sobre la nostra història, poemes o reflexions, i també a totes aquelles persones que cedeixen fotografies per ser publicades.

Desitjo que gaudiu molt de la lectura d'aquesta publicació i també de la Festa Major, tot esperant poder-la celebrar amb plenitud en els propers anys.

Index

Pregó 3
LLetres 5
Racó Poètic 14
Història 17
- La Cooperativa "Unió Obrera" 17
- La immigració a Sant Hilari Sacalm 1900-1980 20
- Més d'un segle d'hosteleria a Sant Hilari 25
- Bernat de Gurb i Blanca d'Olvan, 90 anys ballant per Sant Hilari 31
- El record viu i càlid dels que van conèixer en Jaumet 34
- Sant Hilari, el país de l'aigua i dels boscos 36
- Fàmuls – Accedir a l'educació amb dignitat 38

Salvador Bosch 40
Centenari 42
Fotos que fan Història 43
Fotos Activitats 20-21 46
Graduacions 50
Educació 52
Guardons 56
Entitats 58
Demografia 78
Telèfons d'interés 79
Col·laboradors 80

Pregó

L'any 2020 no es va poder celebrar la Festa Major degut a les restriccions per la COVID-19. Aquest any coincidint amb el 150è aniversari del naixement d'en Jaumet recuperem el Pregó d'en Josep Mª Alímbau Argila de l'any 1983.

>>>

"UN PETIT GRAN HOME"

VALORS HUMANS D'EN JAUMET DEL FLAVIOL

El somriure d'en Jaumet

Des de petit he sentit admiració vers en Jaumet del Flaviol. Tinc enregistrada en la ment l'actitud, el fer d'un home bo. I sobretot recordo aquell somriure característic i constant. Crec que al Cel, en Jaumet, estarà en el lloc i en mig dels sants i santes més riallers. Molt segur que la seva glòria serà un etern somriure.

La oïda espiritual d'un home sord

Tots —hilariencs i estiuejants— els qui tractàrem en Jaumet sabem que era mut. No gaudia del do de la parla. Però es feia entendre de mil maneres. Tenia una oïda tan fina, que molts li tiraven cèntims a terra quan ell estava d'espatlles. Es girava tot seguit. Però tenia més bona l'oïda espiritual, de discerniment de persones i coses: sabia d'immediat qui li volia bé o mal; quines intencions i sorolls hi havia a l'interior de la persona que se li acostava.

Bonhomia i innocència

En Jaumet, d'estatura, era baixet. D'aparença senzill, humil. Sempre anava net, amb la seva brusa de tractant de bestiar. Era un home treballador, estalviador i espavilat com el que més. I per sobre de tot: bo de mena. De gran cor i de millor voluntat. Xics i grans s'acostaven a en Jaumet, per gaudir de la seva rialla franca, oberta, infantil, joiosa o de la seva mímica encisadora, primària, descobrir-ne tot seguit, amb gaudi, la bonhomia, la innocència que tot ell transpirava i aquesta manera de fer-ho ultrapassava tot.

La felicitat no era lluny d'ell

En Jaumet era un home savi. No savi de coneixements teòrics o de sapiència apresa dels llibres, de memòria. Era savi degut a les experiències viscudes, sofertes en el llarg de la seva vida i d'una infància dura i punyent. Era un home que no envejava res ni a ningú. Vivia content i com diuen els mestres de l'esperit, la felicitat no era lluny d'ell. El seu coeficient d'entendre i de retenció era molt elevat. I tocant a la música que ell desenvolupava, encara que monòtona i pobra, no obstant, feia cantar el flaviol, en una època que molts pocs sabien música o tocaven el flaviol.

SANT HILARI SACALM - 8 En Jaumet i la Font Vella

La mímica

Quan a l'expressió facial i de gesticulació hauria pogut estar, en Jaumet, model i tractat, per una tesina d'estudiosos de mímica. L'hauríeu d'haver vist representant els diversos personatges del seu repertori: "La senyoreta", "La mainadera", "El distret". Com en els acomiadaments d'estiuejants, feia veure que plorava i es treia el mocador de colors bo i eixugant-se les llàgrimes fictícies o bé, les alegries en veure de nou un rostre conegut. Però, el més sublim eren els cops de barretina, com hi jugava, la feia servir per a tot. Era més que una peça de roba d'abric, era més que un símbol; en les seves mans la barretina, prenia vida.

La gent de la vila l'estimava i el volia

Haig de fer esment i, és de justícia recordar-ho, que la gent de Sant Hilari era conscient de la bondat, del pacifisme, de la cordialitat d'en Jaumet. Mai no es va permetre que ningú maltractés de paraula o d'obra els sentiments o el físic d'aquell que la gent de seny en deia: "és pecat fer-li mal".

Amb el cistell de fems

Dono fe, de la Fe d'en Jaumet i de la seva Esperança. Recordo que moltes vegades en tornar del Seminari, durant les vacances, principalment les de l'hivern, "parlàvem" de temes i dimensions, quan ningú no s'hagués pogut imaginar, embolcallats per la fredor i pel silenci dels carrers glaçats de Sant Hilari. Per únic testimoni, de la nostra conversa hi havia, en mig nostre, a terra, un cistell quasi ple de fems per adobar la terra, de bucins de llenya o de fullaraca que en Jaumet solia anar a cercar i portar a casa seva. Humil i esperançat Jaumet!

Servidor d'aigua

Jo que sóc creient, cristià, demanaria a ell, que fou "un servidor d'aigua", que des del Cel, doni sempre als habitants de la vila de Sant Hilari el do de l'aigua i en abundor.

La frase de l'escriptor Gironella

Al començament volia parlar del valor humà d'en Jaumet, del somriure, del seu riure. Però hem esmerçat l'espai en recordar alguns valors humans d'en Jaumet. M'ha plagut fer-ho. He fet memòria d'un home bo, que jo definiria, a n'en Jaumet, amb una frase de l'escriptor Josep M.ª Gironella. Hom estava fent-li una entrevista i hi havia davant nostre un amic comú que és baixet d'estatura. Gironella en féu un elogi dient-me: "És un petit gran home".

Aquest ha estat el títol i aquesta és la cloenda que voldríem dedicar, en aquesta festa major, a la memòria d'un home bo, que sense fer quasi res, va fer molt per Sant Hilari. En Jaumet fou "un petit gran home".

Josep M.ª Alimbau i Argila

Nota: L'autor de l'article, conseqüent amb la línia del seu programa de valors humans de Ràdio Barcelona, anomenat "Objectiu l'home", ens fa una semblança del recordat i benvolgut Jaumet del Flaviol.

NARRACIÓ curta

ACTA de la reunió dels membres del jurat del 45è Concurs Literari de Narració Curta, organitzat per l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm, celebrada el dimarts 25 de maig de 2021 a les 11 del matí a la Casa de Cultura.

Les categories i el nombre de participants han estat els següents:

Categoria Infantil	61 participants
Categoria A	23 participants
Categoria B	21 participants
Categoria C	5 participants
Categoria D	61 participants
Categoria D Local	14 participants
TOTAL	**185** participants

Formen el Jurat:

Quimi Sarqueda, Maria Canaleta, Anna Soler, Mercè Pallarols, Susanna Vilà, Anna Torrent, Dolors Vernedas i Gràcia Pons.

Un cop valorades les obres presentades i tenint en compte les bases del concurs, els membres del jurat han decidit el següent:

Categoria Infantil

Ningú t'atura el somni de Jana Sánchez Vilamala

Accèssit categoria Infantil

El somni d'una nedadora de Queralt Bonvehí Pallarols

Categoria A

Si a pensar li donéssim valor i preguntar fos or de Clara Antón Jiménez

Categoria B

Entre els braços de l'Ander de Jana Pla Bonvehí

Categoria C:

Quan guanyarem la batalla, Berta? de Núria Bonvehí Pallarols

Categoria D

L'esqueix de Andrea Comajuncosas Silva

Accèssit D

Les deu i deu de Miquel López Viguera

Premi Local Categoria D

No esteu sols de Jordi Pallarols i Hortal

Categoria Infantil

Ningú t'atura el somni

Jana Sánchez Vilamala

Hola, em dic Kathrine Switzer. Molts em coneixeu per ser la primera noia en córrer una marató.

Quins temps! Com passen els anys. Ara ja en tinc 73! Però, coneixeu la història de quan vaig pujar a l'Everest?

Jo, Kathrine, de petita, sempre volia ser atleta i escaladora. El meu propòsit? Pujar a la muntanya més alta del món: l'Everest. I, quan tenia només 16 anys, va arribar el moment de fer el meu somni realitat. Des d'Alemanya, el 1964, vaig anar cap a Àsia.

El primer dia va anar fantàstic i, després de molt patiment, vaig arribar al primer camp base. Buf, quin fred! No vaig poder dormir en tota la nit només pensant en les persones que em deien boja per voler fer el meu somni realitat. Ni la meva pròpia família em recolzava.

Jo l'únic que volia era igualtat i demostrar-los que les noies també podem ser esportistes.

Després de la desastrosa nit, va arribar el segon dia. Em tocava pujar una de les pujades d'escalada més difícils. Quan ja l'havia pujat, em va caure el guant. Eren els meus guants de bona sort! L'havia d'anar a buscar! Però se'm faria de nit, així que el vaig donar per perdut.

Vaig anar al segon camp i, quan m'estava a punt d'adormir, vaig sentir que algú obria la tenda...

Ansiosament, vaig mirar qui era. Qui havia obert em va explicar que tenia el mateix propòsit que jo. Que es deia Betty i que havia trobat el meu guant. Vam pensar de continuar juntes.

Després d'una llarga xerrada amb la Betty, ja era el 3r dia.

Ara tocava resistència i una pujada perillosa. La Betty era una gran experta i amb va ensenyar moltes coses.

A la pujada més forta va relliscar i no va poder arribar. Tot i la traumàtica pèrdua, no em vaig rendir i a dalt de l'Everest estava.

No m'ho podia creure, era el meu somni. Com és el meu lema: NINGÚ T'ATURA EL SOMNI!

Ara tocava el més difícil: baixar! Quan ja portava una bona estona, vaig caure a terra. Vaig intentar aixecar-me i, del fred, no vaig poder. A les línies de la mort vaig pensar: soc la primera noia a pujar l'Everest i això té molt mèrit.

Vaig començar a veure al·lucinacions de la meva família... Fins que em vaig aixecar i vaig arribar.

Quan tothom em preguntava que com ho havia fet, que allò era impossible, jo els hi deia: NINGÚ T'ATURA EL SOMNI! ※

Accèssit Categoria Infantil

El somni d'una nedadora

Queralt Bonvehí Pallarols

Em dic Paula, tinc 19 anys i soc esportista. Soc nedadora professional i, ja de petita, m'agradava nedar i estar sempre amb el cap sota l'aigua.

Vivia en una casa en un petit poble de muntanya. M'agradava molt estar a la meva habitació perquè tenia unes vistes precioses a les muntanyes i a un gran llac amb l'aigua cristal·lina.

Em passava hores mirant aquell gran llac pensant que algun dia aconseguiria travessar-lo nedant. Era petita i els pares només m'hi deixaven posar els peus.

A l'estiu, quan anava a la piscina, sempre jugava a fer veure que era la millor nedadora del món. Els meus pares eren la "càmera" i jo sempre sortia decidida a donar-ho tot, encara que només fos nedar fins a mitja piscina i tornar.

Van anar passant els anys i cada vegada feia més tros a la piscina.

Quan tenia 16 anys, un dia, em vaig decidir a creuar tot el llac nedant. Un matí em vaig despertar molt d'hora, quasi no havia sortit el sol. Estava molt nerviosa, però alhora emocionada. Per fi faria realitat el somni de la meva infància.

El meu pare estava segur que ho aconseguiria. En canvi, la meva mare no n'estava tan convençuda.

Em vaig posar el banyador, el casquet, les ulleres, les xancletes i vaig agafar una tovallola ben grossa. Vaig arribar i em vaig sentir una formiga en comparació al gran llac. Em venien mil pensaments al cap. Ho aconseguiré? Em quedaré a mig camí?

I si no m'agrada? I si no em sento preparada?...

Tenia molta por però, sense pensar-ho gaire, em vaig tirar de cap i vaig notar aquella aigua tan freda i cristal·lina que em tocava la pell.

Vaig alçar el braç dret, després l'esquerre, el dret, l'esquerre,... I anava nedant travessant l'immens llac. Ja estava a la meitat i estava molt contenta perquè ja quedava menys.

Vaig aconseguir-ho, vaig travessar tot el llac! Arribava a casa cridant i molt contenta. A partir d'aquell dia vaig anar millorant la natació, apuntant-me a moltes classes i practicant al famós llac de la meva vida.

Amb esforç i dedicació vaig aconseguir convertir-me en una nedadora professional. ※

Categoria A

Si a pensar li donéssim valor i preguntar fos or

Clara Antón Jiménez

Us heu preguntat mai que passaria si els humans no existissin? No existirien els noms per anomenar llocs, ni hi hauria ciutats tan sorolloses. O si? No ho sabrem mai perquè, si ho estàs rumiant, significa que ets aquí. Suposo que són sensacions que tenim tots els animals. Alguns tenen pensaments que no surten del seu poble, de les muntanyes que hi ha més enllà de les minúscules cases nevades que veig des de la finestra de la meva petita habitació. En canvi, hi ha persones que fins i tot s'imaginen el lloc on la terra, suspesa en l'espai, fa el seu cicle vital. Però tota la nostra imaginació no surt del que hem vist i veurem, del que ens han explicat i explicarem. La vida ens posa límit i l'única vegada que ens el treu no ens tornem a aixecar.

De tota manera, i arribi on arribi la teva manera de pensar, has de saber que el pensament ens el limitem nosaltres. A l'escola ens posen una meta on per força s'ha d'arribar però la cursa més llarga la fas tu.

N'hi ha que diuen que la vida són vuitanta anys de mitjana. Jo crec que són mil milions d'experiències de somriures compartits, de plors solitaris. Riures inaguantables, perquè el riure és la xemeneia que expulsa el fum de la felicitat, el petons l'amor i els ulls la temptació.

Somric i deixo d'escriure. Miro al meu voltant. Aigua, algues, com si fos un mar, un mar profund. Blavós tirant a negre. Com si les teves dents fossin perles i els teus ulls lluents maragdes que, quan em miren, brillen encara més perquè soc el sol, el teu sol. Però, si em mires massa, et fondré com fonc els milers de flocs de neu abans que no arribin a terra. Nomes tu, l'aigua, em pots apagar creant una forta tempesta pel desig de tornar al mar.

Em moriria per una de les teves abraçades que fan olor d'estiu. D'aquells braços sense temps, tan llargs que m'acaronen abans de tornar-me a posar a l'aigua. Aquella escalfor que fa venir els calfreds més glaçats. I penja'm d'un fil, del fil de la vida, tan dèbil si tu no vigiles, i tan poderós com la teva ment. Fes- me un petó i així tocaré les estrelles amb la punta dels llavis. Et miraré com mirava la lluna aquells vespres freds que feien de televisió.

Ulls de nena, de pura sinceritat i innocència. Innocència d'infant, d'aquella que no fa mal, pura, neta i plena de melangia quan la recordes. Quan la trobes a faltar. Miraves molt amunt, aixecaves el cap per mirar somnis, preocupacions, riures de grans i cançons de petits. De felicitat, la felicitat d'un món que no aixecava dos pams de terra. Un món de somriures. Somriures que potser només tenien dues dents.

La imaginació de la nena mai és comparable a la adulta. Com quan et deies a tu mateixa de tenir una màquina per mocar l'alegria, una d'aquelles de volar, riu i plora. Un d'aquelles que t'entén, que et coneix. O una escala per tocar la lluna, la lluna, l'esfera de les sensacions. La lluna. La que ens ha vist fer gresca, ha consolat els desconsolats, ha compadit els que ho necessitaven i ha reprimit els que s'ho mereixien. La nostra lluna de la guarda, blanca i de dol, pensarosa i amb cabòries; potser amagant un demà, un futur. Un futur passat per aigua, un futur d'emocions.

És líric tot això que penso, que escric. Som lírics. El món és un poema amb final no escrit en el que s'ajunten l'espai, el temps i la vida. La vida. La forma lírica de dir que ens estimem, no hi podem fer res, des que naixem fins que morim, tenim l'amor circulant per cada petita part del nostre cos. El cos és la capsa on algú hi ha dipositat l'amor. Amor a néixer, a viure, a estimar, a morir. Amor a ser pares, a ser fills, amor a un lloc, a un llibre. Tot és amor, cada àtom del diminut de aire que respires és l'amor que sentim. Tots tenim el mateix amor. El que passa es que no el desenvolupem o no el mostrem o el guardem per oblidar-lo. ※

Categoria B

Entre els braços de l'Ander

Jana Pla Bonvehí

En una època de foscor i llàgrimes sempre hi ha una petita llum que et guia pel camí de l'esperança. Aquest era el pensament de l'Ana Maria, una noia de divuit anys que vivia a Madrid als anys setanta. Pertanyia a una família tradicional i conservadora. El seu pare era un orgullós general de l'exèrcit espanyol, així com ho va ser el seu avi. L'Ana era una noia optimista, alegre, amb una ideologia moderna i republicana. Malgrat haver-se educat amb uns valors tan conservadors, l'asfixiaven els pensaments tradicionals i elitistes de la seva família.

La gent deia que era tímida, però realment, això, a ella no li importava. La veritat és que sabia que crearia un aldarull si deia en veu alta les seves opinions. Li fascinaven els moviments estudiantils que llegia d'amagat de la premsa internacional que el seu pare custodiava, curosament, en el primer calaix del seu despatx.

Era el fred matí del tretze de setembre de l'any setanta-quatre. L'Ana havia decidit anar a esmorzar amb les seves amigues a la cafeteria Rolando. Aquella era la seva cafeteria preferida, no només pel seu menjar, també pel modern televisor que hi havia al fons de la sala.

Un cop arribaren a la Rolando, s'assegueren a la taula a explicar-se les novetats de la seva vida. L'Ana no estava gaire atenta a la conversa, ja que mirava les notícies per aquell televisor. Estaven parlant sobre el nou atemptat terrorista que havien provocat els membres d'ETA. La noia, encara que fos republicana, no suportava veure com morien persones innocents per culpa d'aquesta "guerra" que semblava infinita.

En qüestió de segons, la porta del bar es va obrir i entrà un noi d'uns vint anys amb un aspecte molt dolç i bonic, l'Ander. L'Ana i ell es van mirar, ella va sentir una sensació estranya, com si tingués papallones a la panxa. Ell, en canvi, va sentir pena i dolor per ella. En un obrir i tancar d'ulls, l'Ana tenia l'Ander davant seu. Aquest ni tan sols la saludà, només li va dir que marxessin de la cafeteria. Ho va dir amb un to tan seriós que la noia, sense saber el perquè, li va fer cas. Quan ja estaven a l'altre costat del carrer, un fort soroll les va tirar al terra.

L'Ana, desorientada, es va girar en direcció a la cafeteria i, sota un núvol de fum i pols, de crits i desesperació, va sentir com uns braços li envoltaven el cos i la treien d'aquella situació. Es despertà al cap d'unes hores en una habitació desconeguda. Estava espantada, ja que l'última cosa que recordava eren aquells braços que l'allunyaven de la destrucció. En un estat de confusió, la noia es va intentar aixecar del llit, però un fort dolor a la cama li va impedir. La porta del fons de l'habitació es va obrir i per allà va entrar el misteriós noi que va veure a la cafeteria. Espantada, va intentar sortir del llit i marxar corrents. En l'intent d'aixecar-se va caure al terra. L'Ander, sorprès, va córrer cap a ella agafant-la amb els braços per posar-la de nou al llit. En aquell instant en què l'Ander l'agafà va sentir una sensació de calidesa, uns braços que va reconèixer de seguida. Es quedaren uns segons mirant-se als ulls, era com si mirant-se s'ho diguessin tot, semblava que es coneguessin de tota la vida quan, en realitat, eren perfectes desconeguts. L'Ander li va explicar que ell va sobreviure a l'explosió i que la va rescatar, però que en l'explosió van morir unes vuitanta persones.

Al vespre, l'Ander va acompanyar l'Ana a casa seva. Després d'aquell dia, es va iniciar més que una forta amistat. Quedaven cada dia, anaven a esmorzar, caminar, al cinema... La noia estava tan enamorada d'ell que era incapaç de veure la realitat, una realitat que l'Ander no volia que es descobrís.

Al cap d'uns mesos, l'amor i la felicitat omplia les vides de la parella. El que ells no sabien és que tot això acabaria aviat. Malgrat tot, l'Ana no parava de pensar en aquell fatídic matí a la cafeteria. Buscant informació sobre l'atemptat, en una de les imatges de la investigació, va observar un rostre que la va deixar gairebé sense respiració. No podia ser, no s'ho creia... però, en aquell moment, tot va cobrar sentit; va recordar com l'Ander li va dir que sortís de la cafeteria minuts abans de l'explosió. Desesperada, va continuar investigant i va descobrir que totes les persones que estaven dins del local havien mort i que mai s'havia trobat el causant de l'explosió. El tatuatge de la serp i el martell, la reticència a parlar de temes polítics... El cor se li va trencar en mil trossets. L'Ander podria ser el terrorista causant de l'explosió.

Sense pensar-s'ho dos cops, va córrer en direcció a casa de l'Ander a la recerca de la veritat. Mentre corria, les llàgrimes queien pel seu rostre com cascades i el seu cor resava perquè l'Ander fos innocent. Finalment, davant la porta de la casa del seu estimat, tocà el timbre varis cops fins que ell la va obrir. En veure-la en aquell estat, l'Ander s'espantà i la va fer entrar. Passats varis minuts l'Ana seguia sense dir res, tenia la vista perduda en algun punt del terra. El noi, finalment, va decidir preguntar què li passava. Ella li respongué dient-li que expliqués la veritat sobre el dia en què es van conèixer. En sentir allò, l'Ander ho va comprendre tot: l'Ana li estava demanant que li expliqués la realitat. Ell es va quedar callat, pensant que potser aquell seria l'últim dia que veuria l'Ana, que ja no tornaria a veure els seus preciosos ulls. A l'Ander no li importava anar a la presó en aquells instants, l'únic que li preocupava era ella, el petit sol que il·luminava la seva desgraciada vida. En un moment de valentia, entre llàgrimes i ràbia, es va atrevir a dir-li la veritat. Ella es va quedar parada, per molt que ja s'ho pensava, la realitat li va caure com un cubell d'aigua freda. De sobte, va començar a colpejar el pit de l'Ander cridant que era un assassí, un mentider... que trucaria immediatament a la policia... Però, en mirar-lo, l'únic que volia era abraçar-lo més fort que mai. Com podia estimar-lo, un cúmul de sentiments contradictoris s'apoderaven de la seva ment. Anava d'un costat a l'altre de l'habitació. L'Ander, fredament, començà a preparar-se. De fet, feia temps que posposava la seva fugida a França per l'Ana. En veure les maletes a la porta, l'Ana sentia que el que havia de fer era agafar el telèfon i avisar a la policia però no podia, el seu cor ho impedia... i, sense dir-se res, tan sols una trista mirada, el va deixar marxar. ※

Categoria C

Quan guanyarem la batalla, Berta?

Núria Bonvehí Pallarols

Estimada Berta,

Fa dies que m'ho demanes però jo ja només recordo que, en un obrir i tancar d'ulls, tot havia canviat. Res era el mateix. Ni tan sols nosaltres mateixos actuàvem com abans. El paisatge també era diferent. El fet de veure-ho tot des d'una mateixa perspectiva, i durant tant temps, havia fet que les nostres immenses ganes de conèixer món es triplicassin. Empresonats entre quatre parets només teníem un objectiu comú: sobreviure. Sí, pot semblar una autèntica bajanada ja que mai abans el nostre somni havia estat tan senzill com complicat alhora. Totes les visions de futur i plans imaginaris havien desaparegut de la nostra ment. El passat era llunyà i només podíem, i ens veiem obligats, a viure el present. Un present complicat, fred i insegur. Un present com mai abans havíem viscut.

Sortir al carrer o donar una volta amb els amics, coses molt quotidianes uns mesos enrere, també eren impossibles. La possibilitat de ser víctima d'aquella bomba era massa elevada. No es tractava, però, d'una bomba convencional com les que tots nosaltres coneixem. De fet, no hi tenia res a veure, absolutament res. L'única cosa que compartien aquells dos tipus d'armes era la seva perillositat. Per aquesta raó només teníem una opció, protegir-nos-en.

Conviure amb la parella, amb els amics o amb la família durant infinites hores fou una de les gestes més complicades que vam haver d'afrontar. Ara pot semblar una gran exageració, però de ben segur que no ho va ser. Fins llavors només érem conscients que aquests éssers es trobaven al nostre costat quan ho necessitàvem o en moments puntuals. El que cap de nosaltres no s'hauria pogut imaginar mai era que els hauríem d'aguantar una eternitat. Una autèntica eternita, la llum al final del túnel no donava senyals de vida.

Mentre la gran majoria de soldats del nostre bàndol feia tot el que les autoritats recomanaven, altres lluitaven a primera línia contra els oponents. En aquesta batalla, però, no hi havia gaires oponents, com en els combats d'anys enrere. Fins i tot es podria considerar que només n'hi havia un. Un, però molt potent. Molt. Sense la necessitat de demanar ajuda als seus companys, ell sol anava conquerint tots els territoris on arribava. L'armament necessari per anar a la guerra era complicat d'adquirir i no tothom hi podia accedir. És per això que només els més ben preparats, forts i amb coratge, feien aquell pas per protegir tots els altres que, malauradament, no podíem ni sabíem com aconseguir-ho. La valentia d'alguns feia disminuir la inseguretat i la por dels altres.

Berta, em sap greu veure com, tants anys després, la batalla encara continua i la força i la valentia de l'enemic per lluitar tot sol contra els habitants del planeta no decau. Jo, per exemple, no en seria pas capaç. Ni m'ho plantejo, ja que, sent realista, veig que hi tinc molt a perdre. També m'adono, però, que tots som diferents i el que per a uns és un problema, per a altres és una oportunitat. Més ben dit, és un avantatge i un afany de protagonisme enorme. Sortir cada dia, i any rere any, a les portades més importants de la premsa del nostre país és un somni que a molts actors, ballarins o cantants encara els queda per complir.

Incorporar un nou element a la nostra vestimenta diària no va resultar pas tan complicat com ens pensàvem. Encara ara, aquesta és l'única forma que tenim per evitar ser destruïts per les espurnes que desprèn aquesta bomba. Els autèntics amants de la moda de ben segur que ho agraeixen, ja que tenen una nova peça per combinar. Mil colors diferents, mil estampats, mil formes. Ens donen un toc molt alegre i elegant, i ens fan més atractius. Abans parlàvem amb la boca i manteníem llargues i agradables converses. Ara hem adquirit una nova habilitat i hem après a parlar amb les mirades. Poden ser més intenses o més neutres, però totes ens intenten transmetre algun missatge.

Ja veus que disposem de poques armes per plantar cara a aquest vell enemic. No m'acostumo a veure't, sempre des de la distància, amb la boca tapada i el somriure amagat. Quan et podré veure la cara? Quan et podré abraçar? Quan et podré fer mil petons? Quan et podré explicar un conte asseguda a la meva falda? Quan guanyarem la batalla, Berta?

Sovint valorem les coses segons el seu preu i el seu volum. Tot fa pensar que la grandesa significa fortalesa i domini. En canvi, la menudesa, tot el contrari: ens recorda la feblesa i la debilitat. Però ja ho veus, noieta, només ens va caldre una dosi de realitat per obrir els ulls i adonar-nos de les dimensions de l'oponent que teníem davant. No te'n riguis mai, d'ell, és molt perillós.

Poques coses més tinc per dir-te. Jo he lluitat tot el que he pogut i ara et toca a tu. Fes- ho tan bé com puguis i no et rendeixis mai. Encara ara tinc l'esperança que tot anirà bé. Una abraçada ben forta de la teva àvia Maria. ※

Categoria D

L'esqueix

Andrea Comajuncosas Silva

La parada de fruita i verdura de la família de la Farah, en un carreró proper a la gran mesquita, sempre estava plena de gent, tot hi feia molt de goig. Molts deien que les figues més dolces i més bones de Damasc les podies trobar allà. I tenien raó. Als afores de la ciutat, a la barraca de l'avi, la Farah guardava un petit tresor. Era una figuera vella, que ja era vella quan ella no aixecava ni un pam de terra. Des de ben petita, la Farah s'hi enfilava, s'hi movia com un gat, entre les mil branques i les fulles d'un verd brillant. Tenia una habilitat especial per collir les figues en el seu millor moment: es fixava en petits detalls que, per a la resta, eren imperceptibles. El color era molt important, havia de ser un morat gairebé negre, sense cap veta verdosa. També observava si estaven picades pels pardals o amb la pell clivellada. La infantesa de la Farah era dalt d'aquella figuera: descalça i despentinada, assaborint les figues d'una en una, lentament. I aquella ombra, i aquella fresca, i aquella olor de mel.

La Farah no s'hagués imaginat mai que viuria una guerra ni que es quedaria vídua tan jove. Sense el Rachid i sense els fills que mai tindria amb ell, la Farah se sentia sola, perduda, a la deriva. Va anar a la barraca de l'avi abans de fugir de Síria. S'esgarrifava amb el so dels bombardejos i les bateries antiaèries, però estava decidida a fer-ho. Va apropar-se a la figuera i va arrencar-ne una branca. La va embolicar delicadament en un drap i la va posar entre les quatre coses que va pujar a la barcassa de fusta.

No havia vist mai un cel tan fosc ni tantes estrelles com enmig del Mediterrani. Els dies de travessia dalt de la barcassa van fer-se-li eterns. Quin fred, i quina por, i quanta misèria. La Farah s'aferrava amb una mà a l'armilla inflable i amb l'altra a la bossa. Allà hi havia el que havia pogut rescatar de la seva vida d'abans: algunes fotos, roba, les joies de la mare... i l'esqueix de la seva figuera.

Les gavines aviat van deixar de seguir la barca, emportant-se els seus esgarips emplomallats a una altra banda. Eren empipadores, aquelles bestioles, i estaven afamades. La primera nit tot va quedar quiet, se sentia poc més que l'aigua bressolant la barcassa, calmadament. La Farah també podia reconèixer els xarrups d'un nadó agafat al pit de sa mare, una noia de pell molt bruna. Oracions i laments resseguien l'embarcació de proa a popa i de babord a estribord. Però la Farah no resava. Havia deixat de creure en un déu que li havia donat l'esquena al seu home, a la seva família, a la seva terra. I a ella.

En la foscor, la Farah es va cargolar com un gat, amb la bossa a la falda, i va tancar els ulls. Volia dormir, estava esgotada i li feia mal tot el cos, però tenia els xiscles de les gavines clavats al cap i aquell batre les ales i els ulls tan grocs. Per calmar-se, va obrir la bossa i a les palpentes va buscar la branca de la seva figuera. Un, dos, tres i quatre. Els quatre brots de l'esqueix continuaven tossudament intactes. I les fulles petites, també.

El blau immens del mar i del cel els va acompanyar tres dies, fins que el vent va començar a bufar molt fort. No m'agrada gens la negror d'aquests núvols, va pensar la Farah. Les onades cada vegada eren més altes i xocaven amb molta força contra la barcassa. A cada envestida, la barca semblava més petita enmig d'aquell mar furiós. La Farah s'havia d'agafar amb totes les seves forces al tauló que tenia com a seient per no rodolar per la barcassa. Ja feia estona que estaven tots molls, cada onada que els queia al damunt era més gran que l'anterior, hi havia aigua per tot arreu. Fins que un cop de mar va tombar la barcassa, que va partir-se. I aleshores, el desastre. Tot eren crits i plors, i aquelles onades que no paraven, i l'aigua tan freda i tan negra... Braços i cames i caps lluitaven per no enfonsar-se. Molts no sabien nedar. Els que no portaven armilla van ser els primers a ofegar-se. Prop de la Farah, uns crits desesperats. On és el meu fill! On és el meu fill! Era la noia de la pell bruna. Una gran onada la va sepultar.

La Farah va veure un tros de la barcassa flotant. Tenia la por arrapada a la pell però ho va veure clar: havia d'arribar fins a aquell tros de fusta. Costés el que costés. La salvatgia del mar no tenia aturador, cada cop se sentien menys crits. La Farah va començar a moure els braços, però la bossa pesava massa, l'arrossegava cap avall. Va intentar avançar amb un sol braç, però la corrent l'empenyia en direcció contrària. S'allunyava de la fusta.

Un tro va retrunyir amb la força de mil tempestes al damunt de les restes del naufragi. Ja sense forces, la mà de la Farah es va obrir i la bossa es va escolar dels seus dits. El mar es va empassar l'esqueix de la seva figuera. No podria fer arrels enlloc. ※

Accèssit Categoria D

Les deu i deu

Miquel López Viguera

En Pasqüet Cairó era el propietari de «Les deu i deu», la rellotgeria situada a la plaça major. Entre els vilatans hi havia la controvèrsia de saber d'on provenia aquest nom. Els uns deien que, com a bon rellotger, havia homenatjat el simbolisme jovial de les busques quan marcaven aquesta hora. Altres asseguraven que, com a bon creient, així com hi ha qui al negoci hi tenen un sant Pancraç perquè els doni salut i feina, ell confiava més en l'omnisciència i bondat del Suprem. Quan se li demanava a ell, en Pasqüet responia, irònic, que era l'hora que obria pel matí i l'hora que tancava molts vespres.

La botiga era a tocar de «L'altre bar» de la plaça. Quan algú del poble necessitava els serveis d'en Pasqüet, primer passava pel bar i el trobava, amb tota seguretat, llegint el diari i prenent una cervesa de blat. La vermellor del seu nas i el prominent abdomen delataven l'afició a aquesta beguda. Ningú no s'explicava, però, com era possible que l'alcohol no li afectés el pols a l'hora de maniobrar en les entranyes d'un rellotge. Qui l'havia contemplat en plena operació, es meravellava de la fermesa i exactitud mil·limètrica de les seves mans. Ni un tremolor, ni un pas en fals. Les pinces arribaven al lloc precís amb la destresa i aplom d'un cirurgià intervenint a cor obert. La seva fama d'excel·lent rellotger havia traspassat fronteres i gent d'arreu arribava amb extravagants rellotges, peces de museu atrotinades, que en Pasqüet ressuscitava deixant-los com nous.

Un matí plujós, el rellotger acabava d'alçar la persiana metàl·lica de la botiga i es disposava a dirigir-se cap el bar, quan un foraster alt i afilat el va retenir pretextant que volia parlar amb ell. En Pasqüet el va convidar a entrar a la tenda i l'individu, amb un clar accent estranger, es va donar a conèixer.

—Senyor Cairó, em dic Peter Müller, soc arqueòleg i geòleg i he vingut des de Suïssa per proposar-li una feina delicada i confidencial.

—Vostè dirà —va dir en Pasqüet, encuriosit i oferint-li una cadira enfront de la seva.

—Fa aproximadament un any —va començar a explicar-se el senyor Müller— en unes exploracions a un jaciment arqueològic de la «Gorja d'Oldupai», a la Gran Vall del Rift, al nord de Tanzània, recol·lectant mostres per analitzar, vaig fer una troballa que ningú més va advertir i que tan sols conec jo i ara coneixerà vostè.

Arribat aquest punt, en Pasqüet es va alçar i va tancar la porta de la rellotgeria per dintre.

—Això és el que vaig trobar —va dir, mostrant un paquet de la mida d'un llibre que havia tret d'una bossa encoixinada—. Com podrà comprovar es tracta de la meitat d'una estructura circular. L'altra mitja no s'ha pogut localitzar.

El rellotger contemplava, admirat, la cura amb què el foraster desfullava l'embolcall del paquet fins despullar-lo del tot, quedant al descobert una caixa d'ivori totalment gravada amb jeroglífics. En obrir-la va aparèixer, sobre un llit de seda magenta, una mitja lluna daurada, equipada amb enrevessades filigranes mecàniques amb l'aparença d'un astrolabi seccionat diametralment.

—Què és aquesta meravella? —va exclamar captivat, en Pasqüet.

—Doncs estic d'acord amb vostè que és una meravella però, saber de què es tracta, ja no ho tinc tan clar —va confessar el suís—. Tot aquest temps he estat estudiant els símbols que envolten la caixa i finalment he pogut desxifrar el que hi diu, però el seu significat encara és un misteri per a mi.

—I què hi diu? —va demanar, intrigat, el rellotger.

—El que he pogut desxifrar és una frase que es repeteix per tota la superfície de la caixa i que ve a dir: «Quan els bessons es trobin, el cercle es tancarà i alçarà els braços al Diluvi».

En Pasqüet se'l va quedar mirant per sobre les ulleres.

—Sí, ja sé que no li he aclarit res —va reconèixer el senyor Müller— però, si es compara amb una antiga llegenda, això té molt més sentit.

En Pasqüet se'l continuava guaitant.

—Veurà —va començar a narrar l'arqueòleg—, segons aquesta història, un Labion massai, un profeta, tenia dos fills bessons molt malavinguts i el pare, no sabent quin d'ells havia de succeir-lo, va consultar-ho amb Ngai, el déu dels massais, portador de les pluges. Aquest va entregar al profeta les dues meitats d'un disc d'or i li va dir: «Entrega una peça a cada fill i el que, de bona gana, sigui reconegut pel seu germà com l'únic Labion, cedint-li la seva part del disc, aquell serà el teu successor»

En Pasqüet escoltava atent la narració del foraster.

—Els bessons candidats a Labion —continuava el relat—, quan van conèixer les condicions, lluny d'acceptar-les, van embrancar-se en una lluita a mort que va durar tot un dia i una nit. El vencedor, per celebrar la seva victòria fratricida, va decidir ajuntar les dues meitats del disc d'or, originant-se d'immediat una pluja que es va convertir en tempesta i després en un devastador diluvi que va inundar totes les terres massai. Aquest va ser, segons la llegenda, el càstig que el déu Ngai els va imposar per no complir la seva ordre.

—Un relat molt interessant —va reconèixer el rellotger—, però no hi veig quin és el meu paper en tot això.

—Vull que faci una còpia exacta i simètrica d'aquesta —va puntualitzar el senyor Müller entregant-li la mostra—. No m'importa el temps que trigui ni el que pugui costar. No crec en la veracitat de la llegenda però el cercle complet i la seva història serà una peça que, exposada, atraurà gent de tot el món. Conec la qualitat dels seus treballs, senyor Cairó, i sé que no defugirà un repte com aquest que, amb tota seguretat, augmentarà la seva bona reputació. Quan ho tingui enllestit faci'm un truc. Aquí té la meva targeta.

I sense dir res més, en Peter Müller va acomiadar-se d'en Pasqüet, deixant-lo amb el semicercle daurat en una mà i la targeta a l'altra.

Feia temps que al rellotger no se li presentava una ocasió com la que li brindava aquell estrany personatge. No va voler buscar un rerefons en la comanda, donant per suposat l'honestedat i bona intenció del client i, tot seguit, va començar a organitzar-se un pla de treball.

El primer pas seria fer un plànol de la situació exacta de cada component de l'aparell per, seguidament, desmuntar-lo peça a peça i facilitar la posterior col·locació al seu lloc. A continuació, reproduir-les fidelment, una a una, amb idèntic material que l'original, però de forma simètrica. Per últim i més laberíntic, muntar totes les peces d'ambdues meitats en el lloc que els correspongués. L'acoblament dels dos semicercles seria allò que decidiria la victòria o el fracàs.

El desmuntatge dels elements i engranatges va ser la part més àrdua de l'encàrrec i la més entretinguda —càrrega

que plau, no pesa—. Va suposar dos mesos de lluita que van tenir en Pasqüet aïllat del món exterior, dedicat dia i nit a la feina. Un cop enllestit l'especejat, va arribar el torn d'aconseguir el material i les eines adients per fer les còpies. Un parell de mesos més i els fragments estaven a punt per formar els semicercles. En una setmana, en Pasqüet va aconseguir deixar llestes les dues parts per ajuntar-les i, en un acte íntim i cerimoniós, les va acoblar.

El rellotger va restar uns minuts contemplant la seva obra d'art. Estava orgullós de l'èxit del resultat. Davant els seus ulls tenia la maquinària més complexa i perfecta que mai s'hagués pogut imaginar. El problema era que desconeixia totalment la seva utilitat.

En aquell moment va recordar l'enunciat d'allò que, segons en Peter Müller, estava escrit a la caixa: «Quan els bessons es trobin, el cercle es tancarà i alçarà els braços al Diluvi». En realitat, un d'ells era clonat —pensava en Pasqüet—, però el cercle s'havia tancat perfectament. Ell tampoc creia en llegendes i supersticions però, les circumstàncies enigmàtiques que envoltaven aquell encàrrec, el feien recelar. Ara quedava la part «alçarà els braços al Diluvi». Va adonar-se que l'enginy, format per dues peces verticals, tan sols podria tenir un parell de posicions correctes, diferenciades cent vuitanta graus. Va ser en girar-lo que va descobrir que, a la part superior dues agulles de rellotge, una de cada mitja part del disc, semblaven marcar les deu i deu. Llavors hi va caure. Com indicava el rètol del seu establiment, les busques situades en aquesta hora, representaven uns braços oberts —alçarà els braços!— va exclamar.

Amb cautela, lentament, va anar desplaçant cap amunt l'agulla de la part dreta veient com, de forma automàtica, la de l'esquerra la imitava amb un recorregut simètric. Va ser en arribar a la posició exacta de les dotze quan, un inesperat espetec eixordador, va espantar en Pasqüet de tal manera que va estar a punt de caure-li el prodigi que tenia entre les mans. L'estrèpit havia estat a fora, a la plaça. Un tro com mai havia sentit. En treure el cap per la porta, va contemplar, horroritzat, com una onada gegant saltava per sobre del campanar de l'església, inundant-ho tot. El rellotger, esfereït pel pànic, mentre cridava —el diluvi, el diluvi!— va tenir el reflex de tornar a situar les agulles a les deu i deu. Ell mai no podrà saber-ho però, aquest acte instintiu, va suposar un retorn còsmic en el temps que el va traslladar, de nou, al moment de la contemplació de l'obra acabada. El so inoportú del telèfon el va treure de l'abstracció de la seva complaença. Era en Peter Müller.

—Senyor Cairó, sé que li vaig dir que no tenia cap pressa —va dir l'interlocutor—, però tinc l'oportunitat d'exposar la peça en un museu que m'ha ofert una sala amb la condició que l'he de dur la setmana entrant, com a molt tard. Com ho té?

—Casualment, senyor Müller, —responia en Pasqüet— l'acabo d'enllestir en aquest precís moment. Pot venir a recollir-la quan vulgui.

—Perfecte, perfecte —va alegrar-se el suís—. Demà mateix estaré amb vostè. Fins demà.

En Pasqüet, mentre endreçava el taller i preparava la peça per l'endemà, anava meditant que costava molt poc treure profit de la ingenuïtat de la gent encara que fos a costa d'exposar un objecte indescriptible recolzat per un text inexplicable narrant una història increïble.

—S'ha de ser molt innocent —pensava en Pasqüet en veu alta— per empassar-se la llegenda del déu, el profeta i el diluvi.

En sortir de la botiga va admirar el cel tan serè que cobria tota la plaça —no es pot demanar més calma— va concloure, i va entrar al bar a prendre's una cervesa. ※

Categoria D Local

No esteu sols

Jordi Pallarols i Hortal

> "Hi havia una vegada... el senyor Bianchi, de Varese. La seva professió de viatjant de comerç l'obligava a viatjar durant sis dies a la setmana, recorrent tota Itàlia, cap a l'est, cap a l'oest, cap al nord, cap al sud i cap al mig, venent medicines. El diumenge tornava a casa i el dilluns al matí tornava a marxar. Però abans de marxar, la seva filla li recordava:
>
> —Ja saps, pare: un conte cada nit.
>
> I així, cada nit, estigués on estigués, el senyor Bianchi telefonava a Varese a les nou en punt i li explicava un conte a la seva filla".

Aquest text era a la contraportada d'un llibre que em va caure a les mans, remenant prestatges durant el confinament. A la coberta, el dibuix d'un antic telèfon de roda i el títol i el nom de l'autor: Contes per telèfon, Gianni Rodari. En obrir-lo vaig descobrir, amb certa nostàlgia, la dedicatòria escrita amb bolígraf verd, de la Mara. L'havia coneguda durant l'any d'Erasmus a Bolonya i ens havíem fet grans amics. Per uns instants, em vaig transportar a aquella època, al record de l'amargor fresca de la cervesa Peroni, asseguts al terra de Piazza Verdi, de la flaire de les pizzes al taglio, a la Piazza Santo Stefano, dels riures al tren de camí a Florència o a Pisa o a Mòdena... Fa temps que no en sé res... estudiava educació infantil... segur que és una gran mestra...

Vaig fullejar-lo a l'atzar, llegint-ne alguns títols: El caçador que no estava de sort, La velleta que comptava els esternuts, El viatge de les mones, En Joan distret... Em fa fer tanta il·lusió aquell troballa que, des d'aquell mateix vespre, els hi vaig començar a explicar a la meva filla que, embadalida, els escoltava somrient mentre m'acariciava la barba (t'estimo petita).

Els dies de confinament a casa s'allargaven, com ho fan les ombres al capvespre, i vam posar en pràctica un seguit d'activitats que ens arribaven a través de les xarxes socials i la tele, per tal de matar les hores i vèncer l'avorriment: encetar noves aficions, ordenar els milers de fotos que ens omplen els mòbils, atacar vells deutes pendents amb el bricolatge, posar-nos el davantal i fer, amb més o menys èxit, de Nandu Jubany, fer taules d'exercicis per no quedar encarcarats... Potser per primera vegada érem conscients que el temps era una cosa que es podia palpar, que al davant se'ns presentaven uns buits que no coneixíem.

Reconec que a mi, aquests espais buits, que mai abans havia tingut i que a molta gent li provocaven una sensació d'improductivitat o d'angoixa, m'agradaven; parar les accions, les distraccions, poder estar de veritat amb un mateix... Per què hem d'omplir sempre el temps? Per què sentir-se culpable per no estar fent res? Com en pot ser de reconfortant per l'ànima sortir al balcó i gaudir de la simplicitat de la vida: un cafè fumejant, mirar el vol de les primeres orenetes, la floració dels arbres; quin plaer tancar els ulls, sentir el silenci, poder fer com el monjo assegut en un racó del claustre del monestir, llegint, reflexionant, acompanyat per la suau remor d'un brollador d'aigua o dels tocs de campana...

En un d'aquests moments de serenor, de dolce far niente, lluny de les tecnologies i de les rutines, observava a l'Eulàlia, velleta afable, vídua des de feia ja molts anys, sola a casa. Era una dona que sempre se la veia activa: anava a caminar, col·laborava amb una associació de dones contra el càncer, feia voluntariat a la Creu Roja... Vaig saber que feia uns dies se li havia mort una de les seves millors amigues; com molta gent aquells dies, ho havia fet en soledat, mancada del gest més humà de tots els gestos possibles: morir amb l'acompanyament d'un ésser estimat. Com deuria portar el dol? Quin devia ser el seu estat d'ànim? Ara es passava els dies asseguda davant la finestra; llegia, escrivia (potser com a teràpia), mirava la tele... Se la veia apagada i l'únic moment on esbossava un somriure, entre trist i tendre, era quan els veïns sortíem als balcons a aplaudir la feina que els sanitaris feien per nosaltres.

Aquell vespre, mentre explicava un nou conte a la meva filla, una idea no parava de voltar-me pel cap. Ella s' adonà de la meva falta de concentració i va rondinar. Li vaig decantar els cabells de la cara mentre la besava i vaig continuar amb la lectura. Quan per fi es va adormir, vaig córrer a compartir amb la meva parella el que barrinava: conscient que hi ha moltes persones que viuen soles, sobretot avis, podria ser un bon bàlsam per ells poder-los trucar i explicar-los un conte, un poema, un fragment d'un llibre, tal com feia el senyor Bianchi amb la seva filla. La idea la va entusiasmar i ens vàrem engrescar de seguida a remoure prestatges buscant llibres que ens podrien anar bé: poemes de Margarit, Machado, Baudelaire, narracions curtes de Pere Calders, Mercè Rodoreda o Quim Monzó, alguna revista... Ara s'hauria de pensar com portar-ho a terme: trucar aleatòriament a les cases? Fer-ho a través de la biblioteca municipal? Parlar amb els encarregats del geriàtric, per saber si els podria interessar...?

Pocs minuts abans de les vuit del vespre, l'hora dels aplaudiments, ens vam saludar, com cada dia, amb els veïns. Amb un somriure i un lleuger moviment de cap, vaig creuar la mirada amb l'Eulàlia. Ella em va correspondre amb un tímid moviment de mà. Just abans de ficar-nos de nou a casa, li vaig dir, per signes, que tot seguit la trucaria. Sens dubte, havia d'encetar aquell projecte amb ella.

Va respondre amb veu dolça. Li vaig explicar, il·lusionat, què havíem pensat fer. Em contestà que li semblava una idea magnífica i que, com ella, hi havia molta gent sola que agrairia uns instants de conversa distesa, una mica de companyia, encara que fos telefònicament. Mentre parlàvem, jo anava posant ordre als llibres que tenia al davant, intentant endevinar quin tipus de lectura li podria agradar. Ella m'explicava que la soledat mai li havia fet por, que estava acostumada a estar sola, però que aquella clausura se li feia feixuga. Aquells dies havia estat pensant molt: en la mort de la seva amiga, en quan ella i en Joan, el seu marit, van arribar a Sant Hilari provinents de Barcelona... Després d'un silenci, començà a parlar-me d'en Joan i de com s'havien conegut, de com n'havien estat d'enamorats, que mai havien pogut tenir fills, que després de tants anys sense ell, cada dia l'enyorava. Em confessà, crec que amb cert rubor, que solia acaronar les flors del jardí i, apropant-s'hi, els parlava d'ell.

—Hi ha ferides que no acaben de cicatritzar mai— murmurà.

Jo restava embadalit escoltant-la, tant, que es va fer de nit. En adonar-nos-en, tots dos vam riure.

—I doncs, Eulàlia, què t'agradaria que et llegís?

—Per agrair-te la trucada —respongué— seré jo qui et llegeixi un petit poema. No pateixis, és curt —digué somrient—, però defineix molt bé les emocions que m'acompanyen últimament:

> "Uns dies passen
> més lentament que els altres.
> Són fugacíssims
> aquells que em vens a veure;
> els altres mai no acaben".

Coneixia aquells versos de Martí i Pol però, recitats d'aquella manera tan tendre i delicada, em van emocionar molt. El vincle de confiança i complicitat que vaig sentir amb l'Eulàlia, veïna i alhora desconeguda, gairebé era màgic. No vaig sinó reafirmar la meva teoria: que, d'aquell confinament, també en podien néixer coses bones. ※

Racó Poètic

Arquitecta

En soc arquitecta del meu tram de vida
jo trio les pedres quan vull construir
i no dibuixo somnis fets amb la mentida
trobada al marge quan faig el camí
en perfilo el traç i la deixo enrere
alçant amb esforç una obra humil
que ompli de veritat que sigui sincera
barraca tanquil·la on ser-hi feliç.

Kei.

La font de les Nàiades

Potser si que s'ha d'encertar.
Poseu cap a finals de juny
al mig d'humits i frondosos boscos
pot ser un bon moment
per revifar els cors fantasiosos.

Sol ser a mitjanit als llacs,
a fonts o indrets estovats per la mullena
i ràpid, tot passa en un vistós instant
si s'escau una nit de lluna plena.

De sobte les tres apareixen
al bo i mig de la font
com si fessin una rotllana, ballant,
et juro que t'hi has de fixar
molt que a voltes surt endebades,
i ja un cop l'ensurt et deixa...
què diries que has vist? Jo, unes fades.

Es passegen mig nues,
paitides, nàiades o simples nimfes
són les dones de l'aigua,
et tempten i et volen seduir.

Vesteixen la nit d'embruix
amb llargues cabelleres color de coure
ulls verds maragda i ales de cotó fluix,
amb unes actituds ambigües
susciten certa morbositat,
al fons la molsa tímida i xopa
i la musiqueta del rajolí rajant...
miratge despullat
i efímer, que tan sols dura un instant, un segon
però esdevé una experiència màgica
mentre elles es fonen veloçment dins la font.

Josep Maria Sarró,
pensant en Sant Hilari des de Manresa

Imatges

La vida tan sols és pas
per arribar on ets tu
deixes el teu llegat
al cor dels que t'hem conegut.
T'imagino més enllà
atrapant un nou paisatge
amb la càmera a la mà
col·leccionista d'imatge.
Els arbres seran estels
la lluna fidel amiga
els àngels faran de model
d'un curs de fotografia.
I et trobarem a faltar
amb el teu etern somriure
agosarat Salvador
al cel de les Guilleries...

Kei, a Salvador Bosch

En una sala de espera

Voy a contar cuatro cosas,
de un hombre que conociera
en una sala de espera,
que, aunque no son ingeniosas,
son bellas y generosas.
Su nombre era Magdaleno,
natural de Donjimeno,
flor de la España vaciada
y a todo lo que contaba
siempre seguía un: ¡pero bueno!...

Y me decía: de pequeño,
el estallido del trueno
me secuestraba del sueño,
de terror y angustia lleno,
aunque se iba finalmente,
pero bueno.

Y no tuve un pecho urgente
que me acogiera en su seno
ni sobre mi inquieta frente,
el beso dulce y sereno,
que otro niño exigiría,
pero bueno.

Siempre jugaba, reía,
nunca de pobreza ajeno,
y recé, aunque no me oía,
al santo de Donjimeno
y es que el pobre era de yeso,
pero bueno.

Estuve de un amor preso
que puso a mi alma de estreno
y el corazón dejó impreso
de adolescente mioceno,
aunque nunca le di un beso,
pero bueno.

Su luz penetró hasta el hueso
de aquel mi año quinceno,
entre inocente y travieso
con su cabello moreno
y su gesto conmovido,
pero bueno.

No recaló en mi sentido
ni me estremeció de pleno
aunque nunca fui querido,
otro sueño más fosfeno,
cosa que indolente añado,
pero bueno.

La vida me había trazado
otra ruta, y no me apeno,
y aquel que fuera dorado
se convirtió en sueño ajeno
aunque siempre lo visito,
pero bueno.

También soñé ser perito
de la rima sin relleno
aunque el verso más bonito,
a menudo fue escaleno
como otros que he silenciado,
pero bueno.

Y no fue considerado
como un arroyito ameno
aunque algún astro ha brillado
entre las flores y el cieno
con titilantes proclamas,
pero bueno.

Hoy tengo viejas las canas,
y de dolencias voy lleno
y me paso las semanas
tirando de ibuprofeno
y mirando hacia otro lado,
pero bueno

El tedio del jubilado
le puso a mi risa freno
y ya, con traje parcheado,
voy segando mi centeno
y completando mi historia,
pero bueno.

Ya no siento aquella euforia,
desde este otoño galeno,
si un verso de la memoria
al azar desencadeno,
aunque de ilusión precise,
pero bueno.

Y cuando la muerte avise
que tiene a punto su seno,
ya sin un beso que precise,
me iré sin temor al trueno,
a sus abrazos. Sin cortejo...
¡pero bueno!

En verdad quedé perplejo
encantado y sorprendido,
pues fue miel para mi oído
cuanto me contó aquel viejo.
Y aunque muchas cosas dejo
en el triste anonimato
por no alargar el relato,
pienso que fue un hombre bueno
que me hizo aquel tiempo ameno
con su narrar timorato.

Y he querido escribir esto
para que alguien lo recuerde
y, aunque sé que al fin se pierde
hasta el más valiente gesto,
vaya mi verso modesto
un tiempo en los corazones
de gente que en ocasiones
se complace en lo sencillo
del anciano, del chiquillo

Manel Ruiz
y las dóciles pasiones.

A l'estil de Miquel Martí i Pol

Ens han tancat les paraules
perquè son fruit del pensament.

Ens han tancat la ment
perquè no digui més paraules

Ens han prohibit el vent
perquè no aixequi la pols de les paraules.

Ens deixen només l'aire
sense força: ja no és vent!

I hem estimat l'aire
fins a l'últim extrem.

I ens han prohibit l'aire,
i ens han tancat la ment
Perquè no calguin les paraules.

Lluís Serrano, agost 1975 - Col·lecció d'inèdits donats per l'esposa d'en Lluís, Teresa Paulo, a l'arxiu municipal

Redención

Me acecha la negra y dulce primavera.

Nieves de invierno despiden al obstinado corazón acurrucado en mi bolsillo; quizás un destello de amor podría domar tal rigidez; como una lluvia podría salvar al bosque que arde en llamas.

Aferrándome a un sosiego musical, despisto el polvo que atasca mi honestidad, y es allí donde mi mente viaja hacia la ingravidez y mi cuerpo es liviano.

Entonces puedo recordar sueños de un millón de años atrás mostrándome la paciencia como mi gran rival.

Neus Andreu

Espinas

Allí está el grueso tronco, el árbol viejo
Que la sombra nos dio de su enramada.
Más allá, por la yedra coronada,
De granito la fuente su reflejo
De cristal lanza al aire, cuyo canto
Bullicioso tornose en triste llanto.

Todo igual permanece pero triste
El lugar se tornó porque te fuiste.
Del romero el perfume no se advierte,
En el árbol las hojas se secaron
Y las flores sin ti se marchitaron
Una tarde dolidas por no verte.

Hasta el camino que en la lontananza
Se pierde, llora sin tener consuelo;
Y así, se arrastra preso en la añoranza,
Teniendo sólo el imperante anhelo
De hallar tus plantas, que una vez lo hollaron
Y tanto yo pisé que se borraron.

No se escuchan tú ausente en la pradera,
De las aves los trinos, y la hierba
De esmeralda su brillo no conserva.
Y al faltarle la luz de tu mirada
A esta tarde, mi amor, de primavera
Con acuarela gris está pintada.

Yo aquí estoy, como ayer, como mañana…
El pasado dichoso recordando,
Y el paisaje, que fue también tu amigo,
Y la fuente que claro cristal mana,
Porque saben que estoy, mi amor, llorando
Tu partida también lloran conmigo.

Aún recuerdo la triste madrugada,
Con tu llanto mojaste mi pañuelo
Y, en él, a la penumbra colorada
que a la hora que te fuiste vistió el cielo,
vi mi alma, que a la tuya acostumbrada,
contigo, a mi pesar, emprendió el vuelo.

¿Qué hiciste con mi alma, vida mía,
Que aquel amanecer se fue contigo?
Que al faltarme, me falta la alegría
Y la paz que no logro aunque persigo.
Ya de la negra tumba estoy al filo
Pues de mi vida ya se rompe el hilo.

Tus manos de azucenas y azahares,
La grácil silueta de tu busto,
Tu voz, que de las ninfas son cantares,
Tu negra, tu sedosa cabellera,
De tu boca el dulzor que ya no gusto,
La tu pupila azul tan placentera…

Tu rostro candoroso, tu figura,
Tu gracia y juventud, tus mil caricias
Que fueron por tan breve mi locura
Y del verano fueron mis delicias,
Y tus mejillas de pecas pintadas
Cual flores por el sol arreboladas:

En mi pecho engendraron una rosa.
Rosa, como el amor, hecha de fuego;
Rosa… la más fragante, flor divina
Pero ¡Ay! Por tu ausencia dolorosa
La flor se marchitó, quedando luego
Tan sólo el tronco seco y las espinas.

Tronco y espinas secos en mi entraña
Que se volvieron mísera cizaña
La causa fueron de que fenecieran
Las ilusiones que en mi ser sembré.
Tanto cariño mis sentidos dieran,
Que más no tengo para dar. Doy fe

Miguel Sánchez Reina, Festa Major 2021

Vida

Hay quien muere de sueños,
quien muere de rabia,
quien muere de risas,
quien muere de amor,
quien muere de celos,
quien muere de arte,
quien muere de miedos,
quien muere de dicha,
quien muere de hambre…

y sé de una manera instintiva
que moriré de poesía,
porque toda muerte es poesía.

Neus Andreu

La Cooperativa “Unió Obrera”

Xavier Clos Jordana (juny’21)

Fa un parell d’anys, un vell cooperativista hilarienc em va fer dipositari del Llibre d’Actes de l’antiga Cooperativa “Unió Obrera”, amagat durant molts anys, i jo li vaig prometre que quan tinguéssim un arxiu municipal en condicions i adequat, aquest seria el seu destí final. El procediment serà similar al que va seguir la bandera dels roders, desapareguda al final de la guerra, amagada sota la teulada d’una casa particular, trobada després de 50 anys i exposada a l’entrada de l’edifici cooperatiu, a la planta baixa del Museu Guilleries (un sol i les eines dels roders: una destral i un contell).

A la part posterior del primer pis de la Cooperativa hi ha la Sala d’Actes o “Sala Noble”, amb el terra enfustat i amb la mateixa aparença de llavors, on s’hi fan xerrades, presentacions, assemblees, concerts, teatre i altres activitats lúdiques i culturals. La part del davant, la que dona a la plaça Dr. Robert, va acollir l’Aula d’Art mentre ara guarda una interessant exposició d’eines, el món del castanyer i de totes les facetes que expliquen l’ofici de roder. Entre els anys 1910 i 1915 Sant Hilari era el poble on hi havia més roders, entre 300 i 350, seguit d’Osor (de 125 a 150).

Segueixo intentant entendre i explicar com un grup de bosquerols, més de la meitat analfabets (un 52% entre els anys 1910-1915 i un 34% al 1930), varen ser capaços de crear l’1 de maig de 1913 una societat obrera sindical, la “Sociedad de Areros la Fe”, per aconseguir treballar menys hores i tenir un sou digne. Dos mesos després van crear una mútua, la “Germandat de Socors Mutus Sant Jordi”, una mena de Seguretat Social que els protegia en cas de malaltia, accident o mort, amb vora uns 200 socis afiliats i oberta a tothom.[1] La primera assemblea es va fer el 27 de juny de 1913 al Cafè de la Unió i més endavant es reunien a la Casa de la Vila. El primer president fou Ramon Rovira, vicepresident en Llorenç Sunyer, tresorer Pere Gallardo, secretari Fernando Cid, vicesecretari Salvador Noguera i vocals Ramon Pernau i Pere Moner. La Mútua tenia un metge, el doctor Estilar, i dos infermers: en Joan Solergibert i en Joan Sirvent; als anys vint i trenta rondava els 200 socis, i un cop acabada la guerra va continuar amb 50 socis i amb el Dr. Sucheiron com a metge, fins l’any 1950.

>>>

Pocs mesos després de la creació de la mútua van llogar una casa a la plaça Dr. Robert número 3 a Josep Pons (Villaret) per instal·lar-hi la Cooperativa Unió Obrera: la primera acta és del 22 de gener de 1914. L'any 1917 van comprar la casa i el 1929 van adquirir la del costat, "Cal Gavatx" que també era de Josep Pons, i van construir un edifici modernista tardà amb la mateixa façana que té ara. A la Cooperativa podien comprar aliments de primera necessitat més barats; també era un centre de reunió, aplegava assemblees i congressos dels sindicalistes, i servia com a sala de ball els diumenges amenitzats per un "manubri" o música en viu amb el quintet d'en Mas Ros, de sala d'assaig de la coral i després orfeó "La Guilleria" d'en Pau Ridaura (Pau Torner), i també d'escola per alfabetitzar petits i grans. Per fomentar l'estalvi van fundar la "Caixa d'Estalvis de la Cooperativa": si el socis mantenien un dipòsit més de tres mesos, els garantien un 3% d'interès anual. (2)

L'any 1913 les diverses societats obreres de la comarca es van ajuntar per primera vegada i varen tenir un paper actiu en la gran vaga de 1913-1914, que van guanyar, davant la sorpresa dels propietaris. Però a partir de llavors la lluita de propietaris i botiguers contra els cooperativistes s'anà endurint.

La Cooperativa de consum permetia comprar a preu més baix, eliminava intermediaris, fiava als socis que no podien pagar i, segons el Llibre d'Actes, mai varen tenir dèficit. Els roders, carboners, talladors i altres treballadors van aconseguir mantenir-la oberta tota la dictadura de Primo de Rivera (1923-1930), època en la que els partits i els sindicats van ser prohibits. Els pobles del voltant també van crear cooperatives de consum, com "La Montsenyenca" (1916) a Arbúcies, "L'Econòmica" (1917) a Osor o "La Unión Sellarense" (1917) a la Cellera. El cert és que la cooperativa hilarienca fou la pionera, la més emblemàtica i l'única, juntament amb la Montsenyenca, que van restar obertes a la comarca durant el període dictatorial.

El 1930, acabada la dictadura de Primo de Rivera, van reaparèixer partits i sindicats. A Sant Hilari, les Societats Obreres i el Sindicat de Roders tornaven a funcionar (però aquesta vegada els propietaris n'havien après) i tot i que van finançar una màquina de fer rodells el resultat fou un rotund fracàs; es van produir acomiadaments, van aparèixer "esquirols" i es van formar dos sindicats "grocs" (finançats pels propietaris): "Els Bons Feiners" (1931-1932) i "Agrupació Obrera de les Guilleries" (1934-1936). Els enfrontaments i les tensions augmentaren.

La Federació de Roders de Catalunya va celebrar dos congressos a la Cooperativa de Sant Hilari, el 1933 i el 1934, per tornar a demanar les 8 hores i renegociar les condicions de treball.

Aquell 1934, ERC guanyava les municipals i alguns bosquerols ocupaven les cadires de regidors per primera vegada. Arran de la repressió per la declaració d'independència del President Companys van empresonar l'alcalde Narcís Corbera i dos roders regidors (Joan Ramon Masmiquel i Josep Febrer Hosta), que van estar presos fins a l'amnistia de 1936.

L'última Acta de la Cooperativa Unió Obrera és del 5 de maig del 1935, i l'únic punt del dia era deixar d'utilitzar aquest Llibre d'Actes, al que encara li quedaven pàgines en blanc, i encetar-ne un de nou. Aquesta decisió pot venir arran d'una inspecció de la guàrdia civil als llibres de comptes de la Cooperativa que no els va satisfer: guàrdies civils i bosquerols mai es van portar bé i ja havien tingut diversos enfrontaments. Sabem que la Cooperativa va continuar, i en plena guerra, el 1938, l'Ajuntament li va delegar la repartició dels aliments al poble.

La Cooperativa va tenir molts presidents. El primer fou Joan Planas (1915), i el seguiren Josep Samaranch (1916), Josep Timoneda (1917), Lluís Solà (1918), Pere Busquets (1919), Lluís Matamalella (1920), Jaume Massaneda (1921), Josep Boix (1922), Salvador Massaneda (1923), Lluís Fabré (1924), Jaume Massaneda (1925), Joan Rosquelles (1926), Ramon Pujol (1927), Melitó Rosquelles (1928), Salvador Busquets (1929), Joan Collbatallé (1930), Ramon Cornellà (1931), Domènec Mas (1932), Lluís Massaneda (1933), Joan Masnou (1933), Francesc Güell (1934) i Josep Moragas (1936). Desconec els següents, doncs en aquest llibre ja no hi figuren més actes (Nota 3). El fet de ser molts, 23 en 20 anys, s'explica perquè la presidència estava limitada a un any, una mesura d'higiene democràtica que va funcionar bé.

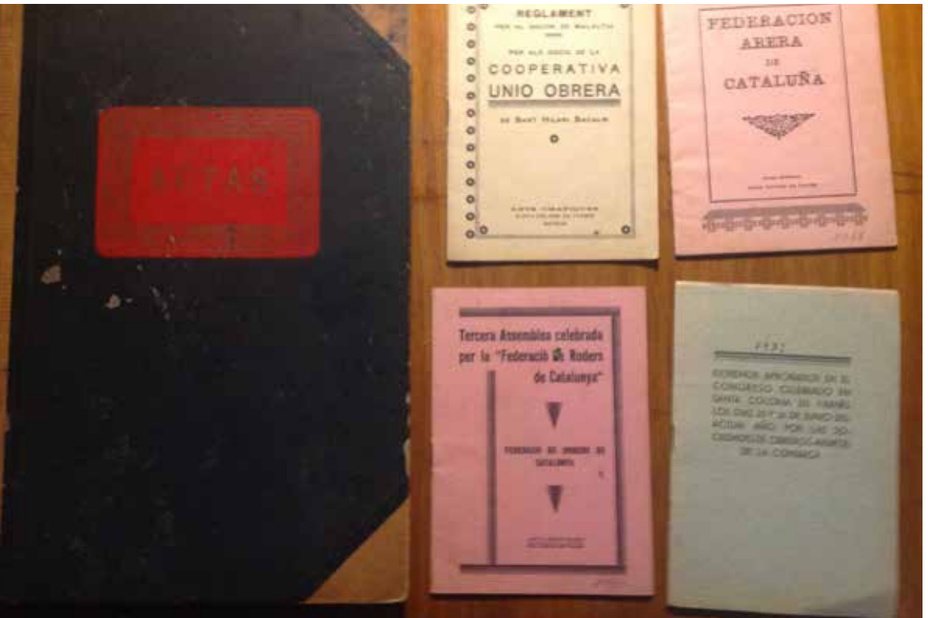

Notes de l'arxiu
(L'Arxiu Municipal de Sant Hilari té documents relacionats amb aquest tema que permeten apuntar algunes coses)

1. A l'Arxiu Municipal es pot consultar el llibre d'actes de la constitució de "La Germandat de Socors Mutus Sant Jordi" i de les assemblees que es feien cada any. La primera és de l'any 1913 i l'última del 1947. Com apunt, en els anys 1937 i 1938 el poble l'anomenen com a la vil·la de Fonts de Sacalm i són escrites en català. A l'acta de 1939, en castellà, hi apareix un delegat local de la central nacional sindicalista, don Isidro Ripoll.
També hi ha una llibreta del 1936 al 1950 on es recull la comptabilitat i el llistat de "hermanos" que pertanyien a la Germandat. Com a exemple, hi consta què se li pagava al Dr. Soucheiron pels seus serveis.

2. A l'Arxiu hi ha alguns llibres de comptabilitat de la Cooperativa. El primer és del 1916, seguit del 1918, 1920 1930,1932, 1937-39. Del 1938 tenim un diari de la comissió de treball. Del 58 fins el 70, a part de la comptabilitat, hi ha també inventaris d'existències, comunicacions amb la "Organización Sindical S.N.C", o autoritzacions per poder fer les reunions per part del Govern Civil.

3. Del 1954, tenim una acta on apareix com a president D. Luís Llopis Roca (sic) i com a secretari Jaime Roset i Bruguera (sic), que mantindrà el càrrec fins el 1970. El 1968 el president de la Cooperativa és en Pedro Miralpeix, ja que signa com a tal una carta demanant autorització per fer una reunió de la cooperativa. El 1969 signa com a president en Ramon Fogueras Masmiquel.

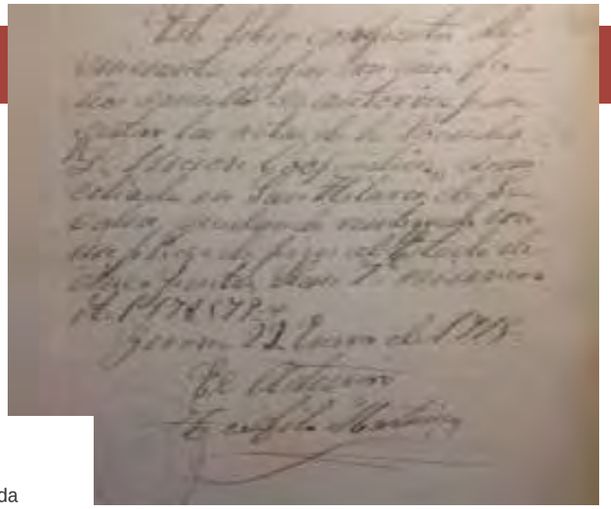

A partir de llavors el local fou ocupat per la Falange i va esdevenir un dipòsit de trastos vells i de pols. Als anys seixanta, un grup de socis varen tornar a obrir-la sota lleis franquistes, però no va funcionar. Als vuitanta s'hi van fer actes, balls i concerts organitzats per Ça-calm Exprés. A finals dels vuitanta i inici dels noranta un altre intent de reactivar la Cooperativa de Consum fracassà i l'any 1993, abans que se la quedessin els bancs, l'Ajuntament la va adquirir per un preu d'onze milions de pessetes (uns 66.000 euros). L'any 1997 el Consistori també va comprar a la família Picañol la casa i l'hort de can Rovira i l'hotel Suizo, en una altra bona jugada de l'alcalde Xavier Rossell, en la seva darrera legislatura 1995-1999, que recuperava espai en el casc antic i convertia l'hotel Suizo en la "plaça Porxada", mentre que a can Rovira s'hi establí l'Oficina de turisme.

Avui la Cooperativa manté la seva façana modernista de l'arquitecte Manuel Gausa,de l'any 1930 i un piló de records de gent que de mica en mica ens van deixant.

Durant els 25 anys de funcionament la Cooperativa Unió Obrera fou una llum utòpica i republicana que seguien centenars de treballadors com l'única sortida a la seva precària situació. És una llàstima no disposar d'imatges sobre les festes, els primers de maig i els balls, ni de l'ensenyament que s'impartia, ni dels congressos i assemblees que s'hi celebraven, ni tan sols de la primera façana, excepte la que es reprodueix aquí, cedida pel ja desaparegut Narcís Corbera, fill de l'alcalde republicà.

Caldrà un dia explicar bé aquells 25 anys de cooperativisme hilarienc que avui encara tenen una vigència indiscutible. ※

BIBLIOGRAFIA:

- Arnaus Sitja, Josep. "Sant Hilari i les Guilleries. Una introducció a la economia de la subcomarca." Estudi de la banca Mas Sardà. 1985.
- Arxiu Municipal de Sant Hilari Sacalm.
- Bigues, Marc; Picanyol, Miquel; Vila, Jordi. "El olvido de las Guillerias". Estudio geografico de un espacio rural en decadència. Informes. 2004
- Bosch, Salvador; Serradesanferm, Àngel. "Sant Hilari Sacalm. Imatges de la primera meitat de segle". FITER 2000.
- Bosch, Salvador; Serradesanferm, Àngel. "Sant Hilari Sacalm. Imatges del 1950 al 2014. FITER 2015.
- Carreres Candi, Francesc. "Notes històriques de Sant Hilari Ça-Calm". Publicacions de l'Estiuada. 1911.
- Clos Jordana, Xavier; Pujol Bruguera, Núria. "Notes de la Guerra Civil a Sant Hilari Sacalm". Ça-Calm Exprés. 2005.
- Figueras i Capdevila, Narcís; Llinàs i Pol, Joan. Coordinadors de "Historia de La Selva". Diversos autors. Diputació de Girona. 2011.
- "Llibres d'Actes" de l'Ajuntament.
- "Llibre d'Actes de la Cooperativa Unió Obrera".
- Madrià Guitart, Laura. "L'Educació Pública a Sant Hilari Sacalm". Treball de recerca. 2008.
- Pladevall, Antoni; Serradesanferm Àngel. "Sant Hilari Sacalm, capital de les Guilleries". Segona edició. FITER. 1986.
- Programes de Festa Major de 1945 al 2020.
- Rotllant, Antoni. "Un gra de sorra a les Guilleries". L'Avenç número 78. 1985.
- Revistes com "L'Estiuada" (1909-1911), "Lliroia"(1922-1923), "Terra"(1979-1981), i "Temps"(1983-1984).
- Serradesanferm, Àngel; "Les Guilleries i l'aigua". Revista de Girona. 2003.
- Zamorano, Roger. "El sindicalisme forestal. Els roders". Museu etnològic del Montseny. La Gabella (Arbúcies). 2000.

La immigració a Sant Hilari Sacalm 1900-1980. (1)

Pep Molist

1. Consideracions prèvies

Aquest estudi ha estat sustentat per tres tipus de fonts. Primerament les fonts documentals dels padrons de 1930, 1955, 1965 i 1981, les dades del Registre Civil, les matrícules industrials de Sant Hilari Sacalm i l'Anuari Riera. En segon lloc les entrevistes fetes a persones immigrants dels anys 60 i 70 així com a diversos industrials de la torneria. En tercer lloc les fonts bibliogràfiques tant clàssiques en el tema de la immigració: Josep Anton Vandallós, Jordi Pujol, Fc. Candel... com les obres de Fernando Collantes, Vicente Pinilla i Salvador Llobet que estudien el despoblament del món rural puix que, aquest treball s'ha d'emmarcar dins aquest àmbit d'estudi.

La multitud de dades extretes d'aquestes fonts documentals de l'Arxiu local, així com l'àmplia informació que van aportar els entrevistats ha propiciat que aquest article sigui complex. Això també vol dir llarg. Per tant, aquest estudi es publicarà en tres articles (3 anys) en aquesta revista.

Altrament, aquest treball va ser presentat a les jornades predoctorals de la UdG que es varen celebrar del 14 al 17 de juny del 2021.

Aprofito per agrair les facilitats, la recepció i la sinceritat que han expressat tots els entrevistats que, en temps de pandèmia, no ha estat fàcil. També vull fer esment a la paciència que han tingut els membres de l'arxiu municipal, la biblioteca Soledat Ridaura i Feixas i el Registre Civil (Joan Escola, Rosa Andreu i Raquel Santaugini) per poder obtenir la informació requerida. Aquest treball està obert a incorporar noves informacions i noves entrevistes que poden engrandir el coneixement de la història local i general. Tal com diu Carles Santacana:

"La bona divulgació en la història local ajuda a també a la difusió i a l'interès per temes tractats des de perspectives més generalistes" (Santacana, 2006: 208).

2. Introducció

Així que la indústria es va anar imposant en el si de la societat a partir de la segona meitat del segle XIX, va anar acompanyada d'una demanda de mà d'obra. Aquesta, procedent de les zones agrícoles més immediates no va ser suficient per fer front a la l'augment de producció. Cada vegada més els llocs de procedència dels obrers era de contrades més llunyanes. En arribar al segle XX, a les zones de Catalunya on hi havia més fàbriques eren Barcelona i l'eix del Llobregat sense menystenir l'eix del Ter amb una forta implantació del tèxtil. Aquesta taca d'oli industrial que s'anava estenent eren pols d'atracció de persones procedents de les zones rurals d'Espanya.

Una explotació del camp en forma de latifundis o minifundis no permetia a la gent viure en condicions dignes. La migració cap a la ciutat, millor dit cap allà on hi havia la indústria i (no ho deixem de banda) el servei domèstic que necessitava la burgesia, era una probabilitat de millorar el seu estat econòmic. La incapacitat dels diferents governs espanyols al llarg del segle XX per aplicar una reforma agrària va fer de la migració del camp una gota malaia que deixava els municipis rurals envellits, deshabitats i, finalment abandonats.

Foto del 1969 cedida per Encarna Pérez que va servir de portada per presentar aquest article a les jornades predoctorals de la UdG

La migració cap a la ciutat més propera era la primera opció. Poc a poc i cada vegada més, cap a altres regions on anaven mancades de mà d'obra. Madrid, Catalunya i el País Basc. Esdeveniments com l'exposició universal de 1929 que es va fer a Barcelona, així com les obres de transport com la del metro, actuaven com element d'atracció de persones de províncies diverses principalment de Murcia, Aragó i Almeria. Es considera que aquesta fou la primera onada immigrant.

S'ha de dir, però, que aquesta immigració no té massa (cap) incidència en els pobles de les Guilleries. Serà a partir de la postguerra que es començarà a veure una procedència de persones de la resta de l'estat però no serà fins als anys 60 paral·lel al desenvolupament d'una indústria de la fusta que es rebrà de forma massiva (en relació al volum de la població) persones de fora de Catalunya tal com exposaré en aquest article.

Així doncs, durant tot el segle XX Catalunya va anar rebent població immigrada. El publicista Lluís Bassat i Coen a finals dels anys vuitanta del segle XX, va fer una campanya publicitària encarregada per la Generalitat, en que tenia com eslògan "som 6 milions". Aquesta campanya feta el 1900 hauria d'haver tingut un eslògan de "som 2 milions". És evident que aquest augment en quatre milions no es produeix de forma natural sinó que és fruit d'aquesta forta immigració que es dilata durant tot el segle XX. De fet Martí Marín la quantifica en 2.300.000 els vinguts d'altre províncies espanyoles. (Marín, M. 2008)

Després de la Guerra Civil, i l'implantació del règim franquista, la dinàmica migratòria continuà. Amb la reprenssió, en el món rural, la pobresa de postguerra, i unes condicions de treball imposades pels terratinents, l'opció de marxar planejava sobre les famílies.

Moltes vegades s'ha dit que el règim franquista era impulsor de les migracions de les persones residents a diversos llocs de l'estat espanyol cap a Catalunya i el País Basc per poder aplacar disminuir o bé eliminar qualsevol rastre de cultura i/o política catalanista d'aquestes regions. De fet alguns autors com Vila, o bé Ramon Trias Fargas escrivia a la Vanguardia el 1977:

(...) Este Estado, desde Madrid, ha fomentado la inmigración desordenada de centenares de miles de personas hacia Cataluña porque así convenía a los intereses económicos que representaba. Pero también porque tenía la impresión de que de esta manera saboteaba cualquier intento de resurrección catalanista que la dictadura no hubiese aplastado (Boj, I., 2005:38)

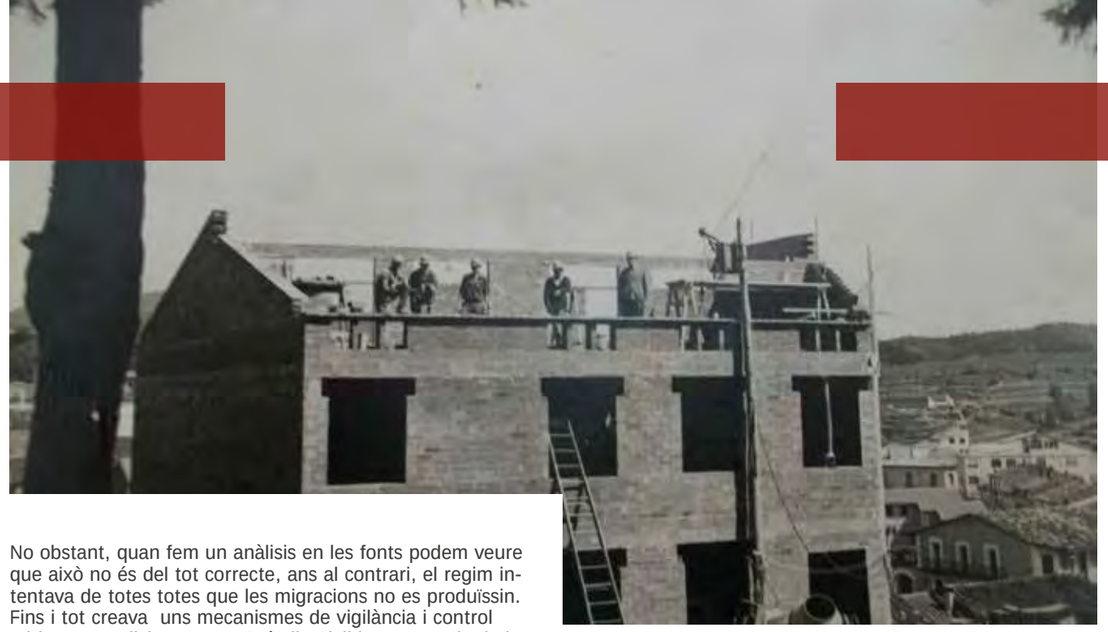

Foto cedida per Josefa Diaz. Ampliació de l'hostal Verdolet. Alguns nouvinguts com Jose Rojas (al centre) varen treballar a la construcció que també era un sector que va necessitar mà d'obra immigrant. Any 1976

No obstant, quan fem un anàlisis en les fonts podem veure que això no és del tot correcte, ans al contrari, el regim intentava de totes totes que les migracions no es produïssin. Fins i tot creava uns mecanismes de vigilància i control mitjançant policia secreta, Guàrdia Civil i propaganda de la por per impedir que les persones limitessin el seu radi de mobilitat.

El règim volia una societat ruralitzada. Una societat rural, aplacada, sotmesa, pobre, escarmentada sense cap força organitzativa i per tant lluny de la ciutat que imperava una societat obrera, amb idees d'esquerra, dissident capaç de "contaminar" el món rural, nacional conservador. Escriu Marín: "(El règim) les dificultà tant com va poder, convençut que la ciutat era la personificació del perill rojo i el camp de la puresa nacional" (Marín, M., 2005:22). N'és un bon exemple el pavelló de les missions a Barcelona convertit, el 1945 en El centro de Clasificación de Indigentes, és a dir, un centre de deportació.

No cal dir que el règim va fracassar estrepitosament. Les migracions entre camp i ciutat es varen produir de forma massiva, com mai s'havia produït. I no solament entre el camp ciutat sinó de forma massiva entre regions. I no solament entre regions, sinó entre països. A més ara no es concentrava només a la zona de Barcelona sinó que es distribuí per tot el territori català. Una immigració que es veié desbordada per molta policia que hi hagués a les estacions, molts controls de policia a les carreteres o bé deportacions. Marín calcula que és durant el període de franquisme que varen venir a Catalunya la major part dels immigrants[1].

El règim es va veure superat incapaç de fer una reforma agrària per poder aturar aquest èxode. Poc a poc els nouvinguts anaren ocupant solars i terres ermes construint barraques. Formaven autèntics barris El Somorrostro, El Camp de la Bota.... a Barcelona o les Pedreres a Girona són uns exemples. De fet aquest barris eren fruit d'una falta de planificació, urbanística d'un regim que es va veure superat. Però existia en el seu interior un mercat immobiliari i hipotecari capaç de cobrir les mancances institucionals[2].

L'obertura del règim "desarrollismo" a partir de finals dels anys 50, va iniciar una nova fase industrial. A Catalunya es varen fer fàbriques en llocs que fins a les hores eren zones rurals com es el cas de Sant Hilari Sacalm. El municipi va ser industrialitzat, i això implicà no quedar absent de rebre immigració d'altres punts de l'Estat Espanyol.

1 - (Marín, M. 2008) calcula que dels 2.300.000 immigrants 1.669.427 varen venir en el període franquista mentre que els 700.000 restants es reparteixen entre abans de la guerra i després del franquisme.

2 - Francesc Candel ho descriu molt bé en el seu llibre: els altres catalans: " (...)amb aquests estalvis i mil dues-centes cinquanta pessetes i sis-centes pessetes més que li deixà un altre paisà, es van poder comprar una barraca per tres –mil pessetes"(Candel, F. 1978)

3. La població a les Guilleries

Les Guilleries és una zona de mitja muntanya situada a l'extrem de la serralada septentrional. Les depressions de la Selva i Osona l'emmarquen per l'Est i Oest respectivament. Pel nord, limita amb els cingles del Collsacabra i, pel sud, amb la vall d'Arbúcies. Pel sud-oest la continuïtat cap al massís del Montseny, de major alçada, és més difusa i la fixació dels seus límits més conflictiva. En aquest treball forma part del grup de les Guilleries. No solament per raons de geografia física, sinó sobretot per les interrelacions humanes i econòmiques que s'estableixen. Els pobles que la conformen són: Espinelves, Osor, Querós, Sant Hilari Sacalm, Sant Miquel de Cladells, Sant Sadurní d'Osormort, Susqueda, Vilanova de Sau i, com he dit, Viladrau. La seva capital, correspon al poble més gran, que és Sant Hilari Sacalm.

Malgrat ser una serralada de poca alçada (de mitjana voreja els 800 metres), la seva pendent és prou pronunciada. Tradicionalment, però, han mantingut un cert aïllament només trencat per l'estiueig. Juli Serra l'any 1898 descriu en el seu inici del recorregut: "Las Guillerías: Abrupta región era la que debíamos recorrer" (Tarrés, J. 2002:15).

La seva economia es fonamentava en l'agricultura, però també en el sector forestal, que ha tingut força importància fins avui dia, principalment en la fabricació de rodells, fusta de botada i carbó. Tant a Sant Hilari com a Viladrau l'estiueig des del segle XIX ha tingut força importància. Aquesta activitat, però, no deixa de ser estacionària i té per tant, un impacte econòmic limitat.

La industrialització arriba de forma tardana, cap als anys seixanta del segle XX, i no es produeix de forma homogènia en tots els municipis. Tampoc es produeix amb la mateixa intensitat el procés de creixement demogràfic de les diferents localitats.

Amb aquestes condicions, la Ley de Agricultura de Montaña de 1982 que va fer el Ministerio de Agricultura, va establir els paràmetres per les "Zonas de Agricultura de Montaña" (ZAM). Les Guilleries, tal com mostra el mapa nº 1, entre dins aquest grup. Per tant, el conjunt de la subcomarca crec pertinent estudiar-la en comparació aquestes zones ZAM. Mapa1

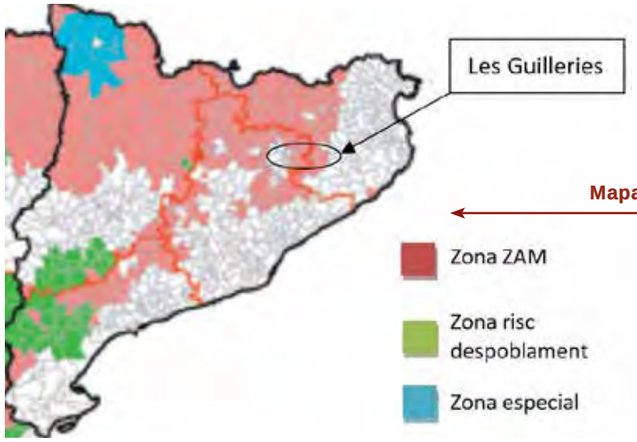

Mapa 1. Organització de la zones rurals de Catalunya

Font: Elaboració pròpia amb dades del Ministerio de Agricultura

Població, 1860 = índex 100						
	1860	1900	1950	1970	1981	1991
Les Guilleries	100	85	89	84	79	80
Les Guilleries sense Sant Hilari	100	78	79	53	41	34
Sant Hilari Sacalm	100	103	113	160	173	191
Catalunya (ZAM)	100	79	82	75		70

Taula 1. Evolució demogràfica de les Guilleries 1860-1991

Font: Elaboració pròpia amb dades del Centre d'Estudis demogràfics https://ced.uab.cat/infraestructures/banc-de-dades-de-catalunya/evolucio-i-continuitat-dels-municipis-catalans-1497-2002/. Dades de Catalunya (Collantes, F. 2004: 25)

A excepció de Sant Hilari, el comportament demogràfic dels pobles de les Guilleries és similar entre ells. No difereixen del despoblament de les zones ZAM de Catalunya. Taula1

Seguint els criteris que utilitza Collantes, la taula 1 demostra que agafant com a índex 100 el 1860, les Guilleries té una tendència a la despoblació ja des d'inicis del segle XX. Similar als territoris ZAM de la resta de Catalunya. Aquesta disminució es manté estable entorn de 80 mentre que a la resta de Catalunya és molt més alta. Això no obstant, si en el conjunt de la subcomarca hi traiem la capital, la seva davallada arriba a 34 l'any 1991. El doble que el conjunt de territoris ZAM de Catalunya pel mateix any. Però ja l'any 1970 han perdut la meitat de la població que hi havia el 1860 mentre que a la resta de la Catalunya ZAM es manté en 75. Fent l'exercici solament al poble de Sant Hilari, podem veure com fins a mitjans de segle XX es manté una població estable amb un increment de 13 punts als anys cinquanta respecte a 1860. Ara bé el 1970 l'increment és de 60 punts i, amb deu anys (1970-1980) puja en 13 punts arribant a 173 respecte 1860. Podria semblar que la pèrdua que hi ha a la resta de pobles fos la causa d'aquest increment. És a dir un traspàs de població dels pobles més petits cap a la capital. Perquè quan els pobles petits, a la primera meitat de segle XX queden estabilitzats entorn a índex 80, la capital també es manté estable. Quan aquests municipis tenen un fort despoblament sant Hilari evoluciona en direcció contraria.

Quan s'analitzen més detingudament els moviments demogràfics, s'observa que l'increment també està associat a un flux d'immigració procedent de fora de Catalunya. Això no vol dir que no hi hagi un traspàs de població cap al poble més gran, però aquest no és suficient per explicar l'índex que es produeix a Sant Hilari. El municipi hilarienc amorteix les dades generals i crea un miratge que amaga el despoblament dels pobles més petits de les Guilleries i l'abandonament de la vida rural. Tal com diu Collantes, aquesta emigració és la principal causa de la destrucció de les economies pageses.

"En mi opinión, lo que destruyó a las economías campesinas no fue un supuesto predominio de los efectos de polarización en la esfera productiva, sino su abrumador predominio en la esfera demográfica" (Collantes, F. 2004:83)

Foto cedida per Miguel Padilla. En Miguel poc temps abans de jubilar-se a l'envernissador d'Indústries Ripoll. Any 2003

Foto feta el dia de l'entrevista a Margarita Sánchez i Rafael Garcia. Gener del 2020

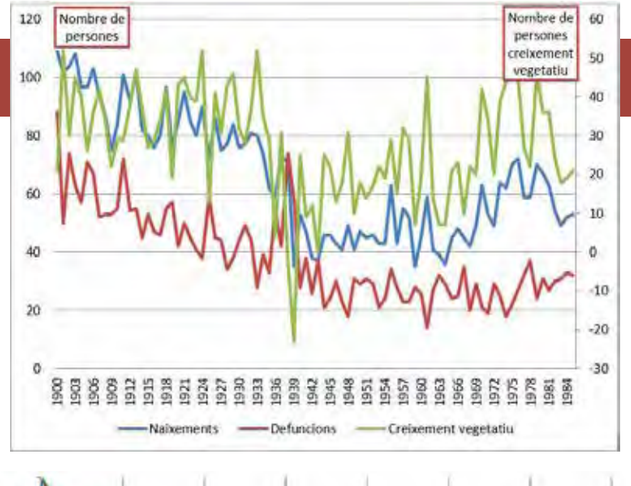

Gràfica 1. Natalitat, mortalitat i creixement vegetatiu Sant Hilari Sacalm (valors absoluts)

Font: Elaboració pròpia amb dades del registre civil de l'Ajuntament de SHS.

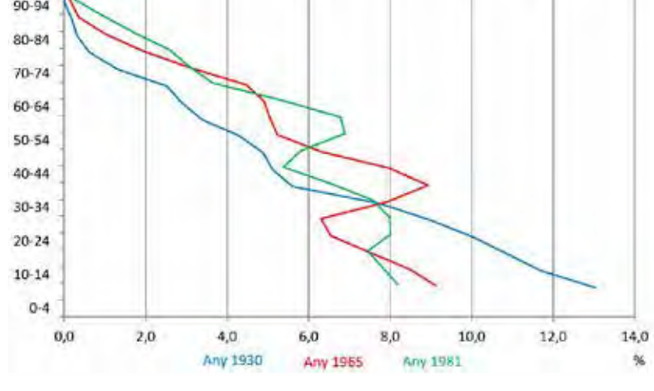

Gràfica 2. Comparació de les tres piràmides de població

Font: Elaboració pròpia amb dades dels padrons.

4. Evolució de la població a Sant Hilari 1900-1980

4.1 *Creixement vegetatiu*

El creixement vegetatiu de la població durant tot el segle XX ha estat, exceptuant el període de la Guerra Civil, positiva. O sia tal com podem veure en el gràfic 1 la línea de naixement s'ha mantingut per sobre de la mortalitat (eix esquerra de la gràfica). Si bé es cert que amb una tendència a la baixa tant en el nombre de naixement com defuncions.

No obstant, cal distingir, deixant de banda la sotragada dels anys de Guerra Civil (1936-1939), 3 fases que es produeixen entre 1900 i 1980. La primera 1900-1936, ens mostra una diferencia força constant entre naixements i defuncions. Aquesta constància portava a un creixement vegetatiu anual d'una mitjana de 36 persones. La segona que comprèn el període de postguerra, 1940-1965,aquesta diferencia és minsa. El creixement vegetatiu (eix dret de la gràfica) es situa en una mitjana de 18,5 persones de creixement vegetatiu però no es degut als naixement sinó a la davallada del nombre de morts.

La tercera fase 1965 1980 és produeix una amplia diferencia entre el naixement i defuncions. El creixement vegetatiu creix fins a una mitjana de 33 persones any. No arriba però, a la mitjana que ens donava a principi de segle.

Hom pot pensar que aquest increment és fruit del Baby Boom que és va produir de forma generalitzada a tot Catalunya. A Sant Hilari aquesta increment dels anys 70 és fruit de la immigració. L'augment del nombre d'habitants i per tant els valors absoluts de la gràfica és la causa d'aquest augment en els naixements. Aquest valors però, en percentatges, no serà capaç de canviar la piràmide de població. Gràfica1

En la gràfica nº 2 es pot veure com l'any 1930 existeix una base ample és a dir expansiva. L'edat de les persones de 0 a 4 anys és la més nombrosa representa més dels 12% de la població .

La disminució dels infants l'any 1965 on la franja més jove no supera el 10% de la població denota un canvi de tendència. Se'ns comença a formar una gràfica de caire constrictiva però no és, ni molt menys, una piràmide inversa.

També es pot apreciar que en el 1965 el nombre de persones més grans augmenta. També cal notar la forma que té aquesta fruit de la Guerra Civil i la posterior postguerra. Entre els 20 i els 30 anys es pot veure una gran osca que crea la formació de dues piràmides. De fet, el creixement vegetatiu de 1943 és zero. Tot plegat porta una tendència a l'envelliment de la població.

Quinze anys més tard el 1981, es manté l'osca de la guerra i la postguerra. A més però ens mostra una dada important. La verticalitat de la franja d'edat entre els 19 i 35 anys. És aquesta edat la que correspon a l'entrada dels immigrants dels anys 70. També podem veure com al ser parelles joves les dades es tradueixen en el nombre de fills formant un canvi de tendència entre els 10 i 14 anys d'edat. Aquesta immigració va ser un fre a la inversió de la piràmide però no suficient per ampliar la base fins a nivells de 1965 i molts menys a nivells de 1930.

Tanmateix es mostra clarament com augmenta el nombre de persones de més edat, mentre que la natalitat disminueix. Es a dir, malgrat ser més població a nivell percentual es de envelliment de la població. ※

Foto cedida per la família Moreno Pino. Treballs agrícoles a Alhama de Granada. Anys 50 del segle XX

Foto cedida per Juan Manuel Garcia. El futbol va ser (és) un dels factors d'integració i convivència social més importants. Any 1977

Foto cedida per Fsc.Ripoll Parés. Estand de l'exposició de 1962. Els articles que s'hi veuen encara no son de fusta cremada

Bibliografia citada

Arnaus i Sitjà J., (1985). «Sant Hilari i les Guilleries. Una introducció a l'economia de la subcomarca» Serveis d'estudi Banca Mas Sardà.

Casassas, Ll. (1993) "Aproximació a l'estudi de la bibliografía de Salvador Llobet" https://www.raco.cat/index.php/Revista-Geografia/article/view/46087/56893

Collantes, F. (2004), El declive demográfico de la montaña española (1850-2000)¿Un drama rural?. Ministerio de Agricultura, pesca y alimentación. Madrid.

Collantes, F. Pinilla, V. (2010) "Trazando la despoblación rural en Europa" SEHA debates. Universidad de Zaragoza.

Llobet, S. (1947) El medio y la vida en el Montseny: estudio geográfico. Cesic.

Llobet, S. (1949) "La despoblación de la montaña" Estudios Geográficos Vol. 10 nº 35 p. 331-335 CSIC.

Marín M.;(2005). "Ritmes i composició migratoris. Les xifres d'un fenomen complex" Avenç nº 298, p.24-31.

Marín, M. (2008). "Entre el dret de fuga i la invasió pacífica: perjudicis, polítiques i realitats de la immigració a Catalunya durant el franquisme", Recerques 58-59 p.129-152.

Pujol, J. (1976) La immigració, problema i esperança de Catalunya Ed. Nova Terra, Barcelona

Santacana, C., (2006) "Quatre idees sobre història local i patrimoni" Cercles. Revista d'Història cultural nº 9 U.B. p. 204-214.

Tarres, J., Rams, E., (2002). Un viatge per les Guilleries i el Montseny. Visió actual del recorregut pioner fet l'any 1890 per Juli Serra. Barcelona: Editor Dalmau.

Vandallós, J.A. (1985 [1935]) Catalunya poble decadent ed. 62

Més d'un segle d'hosteleria a Sant Hilari

Equip Cuina Lenta:
Bea Cruset, Montse Plana, Josep Nogué i Toni Clos.

En fer la recerca pel llibre **"Cuina lenta. Parada i fonda a Sant Hilari"**, ens hem trobat amb un material que hem pensat que valia la pena compartir. És una aproximació històrica a l'hostaleria d'aquest petit poble de les Guilleries que, a mitjans del segle XX, era la capital de l'estiueig a Catalunya i que concretem en una llista d'establiments.

HOTEL PARÍS - Carrer Rectoria

El 1847 Jaume Garriga tenia un "mesón" al Carrer Rectoria número 2.

A finals del segle XIX, però, n'era propietari en Ramon Fauria Rovira, casat amb Maria Dalmau Callol, que era mestra. Era l'hotel Fauria o "ca la Mestra" , tal com apareix als anuncis de l'Estiuada.

Als anys 20 Leopoldo Planas n'era el director i ja s'anomenava "Hotel París". Als anuncis, l'Hotel París afegien "antiga Ca la Mestra". El portava la seva dona i ell era el que cobrava.

L'any 1947 consta una autorització a Leopoldo Planas Rovira per exercir en la indústria d'hostaleria de la Fonda París com a fonda de 2a. El mateix any, però, ja és Francisco Carbonell qui pagava els impostos municipals. A partir d'aquell any és la família Carbonell la que va portar el negoci fins que es va tancar definitivament el 2012.

L'edifici és dels Casabosch de Vic.

Nota de l'arxiu: En el registre de baixes de la contribució industrial del setembre de 1946 apareix ja el nom de Francisco Carbonell Jover com a titular d'una "casa de huespedes" al carrer Fuente, el carrer Font actual on hi ha l'hotel París. Anys anteriors, Francisco Carbonell Jover apareix relacionat amb altres negocis al carrer Valls (ultramarinos i un garatge, 1945).

HOTEL MARTIN - Manantial Font Picant

L'any 1881 Teresa Saleta i Francesc Martorell van inaugurar el balneari de la Font Picant. El 1890 es va demanar un crèdit per fer una ampliació-remodelació i, el mateix any, es traspassà a la companyia francesa de l'Hotel Martin de Barcelona (pronunciat en francès), dirigit per Martí Pagés.

El 1895 s'inaugurava l'actual edifici amb molt d'èxit. Hi venia la burgesia barcelonina i tenia tota mena de comoditats: aigua corrent a totes les habitacions, pistes de tenis, teatre.... Es feia electricitat amb una petita presa i fins i tot van arribar a tenir un servei particular d'autobusos que recollia els clients a l'estació de tren d'Hostalric i els pujava directament a l'hotel.

L'any 1911 va passar a la família de Ribot.

Durant la guerra el van confiscar i va ser un hospital, això sí, molt ben dotat.

Després de la guerra ja no es va tornar a obrir com hotel balneari.

Beca de recerca de l'Arxiu de Sant Hilari i Òmnium Cultural

Aquest any, des de l'Arxiu Municipal de Sant Hilari, la Regidoria de Cultura Popular i Òmnium Cultural la Selva Interior (a qui agraïm la seva predisposició, sobretot a la Quimi Sarqueda) hem creat una beca, dotada amb 250 euros, per subvencionar un article del programa de la Festa Major. El nostre objectiu és fomentar la recerca històrica de Sant Hilari (en tots els seus vessants), donar visibilitat a la gent que fa aquesta feina, i posar en valor el nostre arxiu. Un arxiu pot emmagatzemar molts documents però cal també estudiar-los.

El primer programa de la Festa Major que tenim a l'arxiu és del 1934 i partir de la dècada dels 40, els tenim quasi tots. Estan digitalitzats a la web de la biblioteca. Aquests programes tenen la peculiaritat que, a part de servir per pregonar els actes organitzats per la Festa, són un recull de les activitats que durant l'any s'han fet al poble i també un lloc on els estudiosos de la història local publiquen els seus escrits. Gent com l'Àngel Serradesanferm, en Quico Danés, l'Antoni Pladevall, en Lluís Puigdemont, l'Emili Rams, en Fèlix Bruguera, en Narcís Figueras, en Francesc Miralpeix, la Cristina Tejedor, en Xavi Clos i en Pep Molist en són un clar exemple. A tothom qui hagi col·laborat a fer conèixer la nostra història els hi volem dedicar aquesta beca, com a reconeixement per la seva feina altruista.

L'article que hem decidit becar, de les quatre propostes que ens van presentar, parla sobre les fondes i hotels de San Hilari. Un inventari de finals del XIX a finals de XX. És fruit d'una recerca més àmplia que sorgeix amb la intenció de publicar un llibre.

HOTEL SUÍS - Plaça Verdaguer

El 1889 Narcís Poudevida Campaña fundà una "Posada-mesón" a la plaça Hortes (ara plaça Verdaguer) que serà el precursor de l'Hotel Suís.

El 1923 el director era Francesc Picanyol que el va comprar el 1924. Més endavant ja és el seu fill, Francisco Picañol Peirato, qui en va ser el responsable i qui l'any 1957 comprà l'Hotel Espanya, que estava al costat, per ampliar l'hotel.

Obria des de l'1 de juliol fins el setembre.

Va tancar el 2001 i es va enderrocar per fer-hi la plaça porxada.

Nota de l'arxiu: El 1927, en el "Libro Registro de las declaraciones juradas de fin de ejercicio" el nom associat al Suís és el de Francisco Picañol Tornella. Al registre de baixes de 1934, ja apareix el nom de Francisco Picañol Peirato.

HOTEL ESPANYA

L'hotel Espanya era entre la Plaça Hortes i la del Peix (avui Església i Verdaguer), al costat de l'Hotel Suís. En Miquel Martí Balart és qui el va construir i dirigir. Als anuncis del 1909 oferien habitacions per a famílies.

El 1947 el portava en Francesc Sisquella Vilaró, que l'havia comprat, i constava com a hotel de 2a.

Posteriorment, l'any 1957, l'Hotel Suís el va comprar per fer-ne l'ampliació.

Nota de l'arxiu: El 1930 ja apareix en Francisco Sisquellas Vilaró.

HOTEL ORIENTAL - Carrer Montsolís

L'hotel es va obrir el 1894. Era la dot de la Sra. Ceballos, que el va llogar a Francisco Perich Boadella. S'anunciaven a les revistes locals, tant a l'Estiuada com a la Lliroira.

Per l'Estiuada del 1908 sabem que la pensió costava des de 8'50 pessetes si l'habitació era del primer pis a 6 pessetes si era quart pis.

Van seguir amb l'hotel les seves filles Carme i Elisabet i va ser la seva neta, Margarita Soles, i el seu marit els que el van dirigir durant la dècada dels 60.

Durant la guerra va ser confiscat i va funcionar com a hospital. Va acollir refugiats bascos i també fou orfenat -hi van portar els nens de l'Orfenat Ribas de Barcelona-. Tot i que va quedar molt malmès, el 1940, la mateixa família el va tornar a obrir.

L'Hotel Oriental va tancar a mitjans dels anys 60.

Nota de l'arxiu: El 1934 consta una Carmen Perich Feliu, a la Plaça Verdaguer, que dona de baixa al setembre "una casa de huespedes".

FONDA PASQUAL PORTABELLA - Carrer Vic

Es va obrir el 1898.

A l'anunci de l'Estiuada del 1908 diu que s'hi han fet reformes.

Hi havia habitacions a 5,50 i 6 pessetes, cosa que fa pensar que tenia un cert nivell si comparem el preu amb el dels anuncis dels altres establiments de l'època.

CA L'ARTOLA - Carrer Valls

A finals del XIX, la filla de la fonda Climent, Maria Casals Gironès, es va casar amb Joan Artola Surió, mestre de les escoles públiques. Així, la Fonda Climent es va passar a dir ca l'Artola.

Tenien tres fills i una filla. Els nois van estudiar magisteri. Dos van morir a Mauthausen després d'exiliar-se a França i l'altre germà va ser represaliat i no tornà a fer més de mestre.

Després de la guerra, la Maria, vídua des de l'any 1930, va portar la fonda amb la seva filla Carme. L'any 1959 hi treballaven 5 persones i només obrien a l'estiu.

Nota d'arxiu: El 1964 consta com a fonda de 3a

Fonda
HOSTAL

FONDA MIMÓ - Carrer Vic

El 1908 Maria Vilà es va casar amb Joan Mimó Font i van reformar la casa de menjars on treballava la Maria de cambrera, per convertir-la en fonda.

El 1944 van publicar un anunci a la revista de la Festa Major. El 1946 el permís d'explotació continuava a nom d'en Joan Mimó Font i constava que regentava una fonda de 2a. Era de les fondes que va estar sempre a mans de la mateixa família fins que es va tancar el 1992.

FONDA BRUGUÉS - Carrer Valls

El 1910 Mariano Brugués Saragossa constava com a "tabernero" en el lloc on, posteriorment, es va obrir la fonda. S'hi oferien menjars i era coneguda com a can Mariano.

El 1926 la portava en Casimiro Brugués i el 1929 ja es parlava de l'antiga Fonda Brugués. El 1946 constava com a fonda de 2a i el 1952 era la Vda. Brugués la que signava les pernoctacions.

Es van fer reformes i es va estrenar el menjador gran, sense cap columna, quan en Francesc Brugués i la Maria Fontané es van casar.

Es va tancar entre l'any 1997 i 1998.

HOTEL RIPOLL - Carrer Vic

Joan Ripoll Codina, propietari d'un forn de pa, llogava habitacions al pis de sobre. La primera referència que trobem és del 1910 com a can Famades a l'Estiuada. El 1923 s'oferien hostatges complerts des de 8 pessetes.

El 1934 passà a ser l'Hotel Ripoll de mans de Josep Ripoll Amargant. Primer com a fonda de 2a i el 1958 com a hotel de 3a, amb 49 habitacions per 82 hostes.

Actualment segueix obert i el porta en Josep Badia, besnet del fundador.

CAN FUGAROLES - Carrer Montsolís

El 1914 la Genoveva Solà, de cal Gras, i en Vador Busquets, de can Fugaroles, van començar un negoci de carnisseria que després s'amplià a servir menjars. El 1920 van obrir una fonda amb 8 habitacions i poc després la van ampliar amb l'adquisició de la casa veïna de "can tres salts".

El 1923 la Genoveva es va quedar vídua amb tres fills petits i es va fer càrrec ella sola de la fonda. Posteriorment es casà amb en Josep Pla Torrent. Els anys 60 es va renovar i ampliar amb la construcció de "l'edifici nou".

La fonda va tancar el 2004.

Nota de l'arxiu:
Genoveva Solà Vidal. L'any 1964 consta com a fonda de 2a.

HOTEL AGUILÀ - Carrer Dr. Morales

Gil Morera estava casat amb Carme Juvanteny i tenien una fleca a la carretera que els anava molt bé: "Can Gil". Això permet a la seva vídua juntament amb la seva filla Dolors i el seu gendre Miquel Aguilà, construir, al davant de la botiga, l'Hotel Aguilà, que va obrir, segurament, el 1923.

L'hotel va ser confiscat durant la guerra, hi van dur ferits i també, a la part de baix, cavalls. La Dolors va morir durant la guerra i el seu marit, vidu amb tres fills, no es va veure capaç de portar el negoci.

Després de la guerra, el va vendre a Pere Freixa Ferré de Santa Maria de Corcó, que el va obrir com a Hotel Sacalm.

HOTEL SACALM - Carrer Dr. Morales

Després de la guerra, Pere Freixa Ferré va comprar l'Hotel Aguilà a la família de can Gil i el 1947 el tornà a obrir com "Hotel Sacalm".

El 1957 és el mateix Pere Freixa Ferré qui el portava, amb categoria d'hotel de 3a.

El va vendre a la família de can Serrahima, a en Ramon Comas Xirau, casat amb la Manela Clos Serrat, que el regenten fins al tancament, pels vols de l'any 1970.

Un hoste il·lustre que va allotjar-s'hi va ser en Juan Ferrándiz, dibuixant de contes i de postals nadalenques.

L'edifici, rehabilitat, té la mateixa estructura del principi i encara conserva les baranes dels balcons originals. Ara és la botiga d'electrodomèstics "can Vilamala".

CAN XACÓ - Carrer Rectoria

El 1926 Narciso Vernedas va inaugurar, al carrer de la rectoria, una fonda coneguda com a can Xacó. El nom oficial era, però, i que apareixia als anuncis de la Lliroia, era Fonda Vernedes.

El 1946 tenia permís de funcionament com a fonda de 2a amb 23 habitacions per a 36 hostes. El 1964 apareixia als registres en Juan Vernedas Puig i anys després, quan la comprà l'Isidre, cuiner del Solterra, passà a denominar-se Fonda Isidre.

Una de les cuineres era la Candela, que va ensenyar una manera molt especial de fer els peus de porc als del Grèvol.

Nota de l'arxiu: Narciso Vernedas Turrell apareix en el registre d'altes del mes de juliol del 1927.

CAN TORI - Carrer Vic

Carnisseria on es podia menjar al pis de dalt en una habitació amb dues taules llargues.

Tenien habitacions i era on habitualment, des d'abans de la guerra, s'hostatjaven els xofers dels senyors que estaven als hotels de categoria.

Nota de l'arxiu: El 1964, al carrer Valls 4 (no al carrer Vic) apareix una "casa de huéspedes" a nom d'Adjutorio Casas Corbera.

CA L'HOSPITALET - Carrer Montsolís

La informació d'aquest hostal ens l'ha explicada la Maria Planas Massaneda i en Joaquim Planas Puig (germans de pare).

En Lluis Planas Vilaró, pare, casat amb Teresa Massaneda, tenia una taberna on hi venien queviures, productes de l'horta i també tenien parada al mercat. En Lluís, després de quedar vidu, es va casar amb la Dolors Puig, molt emprenedora, que va seguir amb el negoci i també feia menjars. Diuen que va ser el primer lloc on es va posar una tapeta amb el vermut del diumenge.

Abans de la guerra tenien habitacions que llogaven a treballadors, com els que van fer les escoles nacionals o els que van portar la llum a Vilavechia. Després de la guerra en Lluis Planas Vilaró va estar pres nou mesos.

Es va tancar pels anys 1976/1977

CA L'OLLA - Carrer Dr. Morales

El van obrir en Josep Boix Grébol casat amb la Rosa ("Seta" de ca l'Olla). No van tenir fills i van afillar la Nuri Homs, la petita de molts germans, quan van morir els seus pares.

El 1927 en Josep Boix s'esmentava als papers d'altes i baixes de negocis i també als anys següents, fins a la guerra. Era durant els estius que donaven d'alta la fonda i al setembre la donaven de baixa.

La família vivia al primer pis i al segon tenien 5 habitacions i oferien pensió complerta.

HOTEL FAURIA - Carrer de Vic

Ramón Fauria Pujol donà d'alta l'Hotel Fauria (can "Mamé") els estius des del 1927 fins després de la guerra.

El 1948 qui signava les pernoctacions era Pere Fauria Moner (en Pere Taulé). El 1954 constava com a hotel de 3a amb 21 habitacions per a 30 hostes.

En Pere Fauria el 1970 inaugurà "can Pere", un restaurant amb piscina i tenis, que era l'extensió del menjador de l'hotel. Només va estar obert sis anys. El 1976 la família va haver de tancar l'hotel, el restaurant i la torneria.

FONDA RITA (can Topo) - Carrer Dr. Morales

En Josep Aguilà Blanc i la seva dona van obrir una fonda.

El seu fill petit, en Joan Aguilà, es casà amb Rita Timoneda i es van convertir en els propietaris i li van posar Fonda Rita pel nom de la dona. La filla, Carme Aguilà Timoneda, es casà, el 1928, amb Joan Puig Cudet de Barcelona que els va ajudar econòmicament per renovar la fonda.

Als anys 60, Albert Puig Aguilà i Marina Verdolet van obrir al darrera de la fonda, l'Hostal Roma, que només tenia habitacions.

Des dels anys 90 i fins ara, en Joan Puig Verdolet, el rebesnet, amb Glòria Serra Anglada, s'ocupen del servei i tenen obert tot l'any.

HOTEL SOLTERRA - Passeig Font Vella

L'Hotel Solterra es va fer als terrenys on hi havia la "mina d'en Jover", que portava aigua a una part del poble. Els va comprar Don Francisco Izquierdo (advocat) i la seva dona, Doña Rosa Luz, que eren els propietaris de l'Hotel Gran Via de Barcelona i d'un altre a Lloret.

Les obres de l'hotel van durar 4 anys i no es van acabar del tot (faltava acabar l'edifici de darrera).

El 1952 van "obrir a mitges", només 20 habitacions dobles amb bany de les 42 que es van fer, encara que no totes amb banyera.

El 1959 el titular era Francisco Izquierdo Guzmán, i estava catalogat com a "hotel de lujo" i podia cobrar un 10% més perquè tenia piscina.

Obria a l'estiu i gairebé tot el personal venia de fora.

Es diu que es va fer amb "fondos para regiones devastadas".

L'hotel va tancar a finals dels anys 70 i a principi dels 80, Doña Luz, que era vídua, el va vendre a Jordi Ortiz de Ceballos, que no va aconseguir tornar-lo a obrir.

Nota de l'arxiu: El Passeig de la Font Vella abans era l'Avenida Generalísimo.

FONDA TORRAS - Plaça Gravalosa 13

Can Torras era una vaqueria-lleteria que llogava les habitacions del pis de sobre. Quan el fill, Joan Torras Busquets, es va casar amb Maria Tarres, ella va començar a fer berenars i menjars per als estiuejants. L'èxit els va portar a obrir la Fonda Torras. Ja al 1959 consta, a l'arxiu municipal, que en Joan tenia la Fonda Torras on hi treballava amb 5 persones més.

Es va obrir "oficialment" el 1959, tot i que abans ja llogaven habitacions.

El 1973 en Jordi es casà amb Victòria Valls, i des d'aleshores ella es va cuidar de la cuina fins que es va jubilar, l'any 2018.

Tenien un "llibre d'honor" on signaven els hostes distingits, entre altres: Pilarín Bayés, Jordi Pujol o el pastisser Escribà.

FONDA VERDOLET - Plaça Gravalosa / Passeig 4 d'abril

Després de la guerra, Enrica Taberner Ripoll va tenir la iniciativa de començar a llogar habitacions a l'edifici de la plaça. També feia el menjar pels hostes. Amb el temps, es va convertir en fonda i el 1968 va sortir en un anunci al programa de la Festa Major.

Josep Cano, el gendre, la va ampliar i la va reubicar la localització al passeig 14 d'abril.

La fonda va tancar però va seguir funcionant el restaurant, i després, amb el fill, Jaume Cano, el van reconvertir en la Pizzeria La Roda.

CAN CAMES - Passeig de la Font Vella

El propietari era en Joan Masnou Gallifa, en "Candi", que ho ha anat llogant al llarg del temps.

Hi anaven, sobretot, els pagesos del Pla de les Arenes, que buscaven una cuina "contundent". Tenien, a més, habitacions al carrer del Molí, a la part del darrera del restaurant. També era botiga de queviures.

Primer ho va portar la Carme Valls, casada amb en Joan Masnou. La Carme cuinava i en Joan portava la botiga.

Després, un tal Pujades i, fins que es va tancar el 2019, en Miquel Villacrosa i la Magdalena Muntalt, tot i que ja només funcionava com a restaurant.

HOSTAL DEL GRÈVOL - Passeig de la Font Vella

Carme Solanellas Duran, vídua de Narcís Corbera (alcalde que va morir a l'exili a França), el va obrir pel volts de 1950, després de guanyar un plet a l'ajuntament per recuperar tot el que els havien confiscat. Les cadires de reixeta les va fer en "Rosquilles", que era fuster, i la reixeta, que es feia de tiretes de bambú, en Quim de ca l'Hospitalet.

Primer funcionava només com a casa de menjars, si bé, el març de 1956, es va autoritzar a Carme Solanellas a "ejercer la industria de la hostelería". Tenia 7 habitacions per a 12 clients.Quan es va jubilar el va llogar a la Rita Fauria i en Quimet de can Cornet. Quan el van agafar el 1972 ja estaba adaptat, tenia calefacció a les habitacions i obria tot l'any.

CALA SISA - Carrer Sagrat Cor

Primer llogaven pisos però després van passar a donar allotjament perquè era més rendible. La Maria Ortal i en Ramon Muntalt van obrir la pensió entre els anys 1950 i 1960.Tothom el coneixia com a "ca la Sisa" per l'àvia que es deia Narcisa, però en els papers oficials constava com a Pensión Muntalt.

Es va tancar entre el 1985 i el 1990. L'edifici no ha canviat.

HOSTAL CANALS - Carretera d'Arbúcies

L'Hostal Canals es va obrir als anys 70 i va durar poc més de 10 anys. La Teresa Pàmies s'hi va hostatjar alguns estius i una tia del marquès de Saleta, també, a més a més de molts empresaris, músics i un corredor de rallis, tots ells molt coneguts.

El 2020 es va reobrir com Apartaments Sacalm.

FONDA SANT MIQUEL - Carrer Vernis

Abans de la guerra en Ventura Masó, del Borrell, llogava el 1r i el 2n pis de la casa familiar, amb horts i corrals, a dues famílies de Barcelona.

Després de la guerra, el seu fill, en Ramon Masó Sureda, el va obrir com a fonda. El portaven entre tota la família, la dona, les filles i fills i ell era l'encarregat de fer l'arròs dels diumenges.

Es deia Sant Miquel per Sant Miquel de les Formigues, el paratge on hi havia la casa pairal, "El Borrell".

Consideracions que cal tenir en compte sobre les informacions aportades:

- La numeració dels carrers i fins i tot els noms, a vegades, han canviat. Hem intentat posar el nom actual del carrer i no hi hem posat la numeració.

- Es difícil, a vegades, desxifrar els noms en els documents manuscrits. A més a més, un mateix cognom pot estar escrit de moltes maneres.

- La categoria dels establiments varia segons els anys. Probablement és una qüestió de taxes o de canvis de normativa.

- Algunes inscripcions dels documents que hem trobat semblen fetes amb no massa rigor. Cognoms girats, noms i cognoms escrits de maneres diferents, carrers canviats...

- Les notes de l'arxiu és informació que aporta l'arxiu per tal de precisar i contextualitzar les informacions que apareixen. Per exemple, s'han afegit els dos cognoms i s'han contextualitzat dates sempre que s'ha pogut.

- Tota la informació aportada, menys les notes de l'arxiu, són responsabilitat dels autors.

Aquesta aproximació a l'hostaleria hilarienca ha estat possible gràcies a les informacions de les revistes "Estiuada", "Lliroia" i dels programes de la Festa Major. També del llibre "L'Abans, Sant Hilari Sacalm. Recull gràfic 1895-1979", dels documents municipals custodiats a l'arxiu i d'entrevistes orals amb persones que ho van viure de més a prop o de més lluny i a qui volem agrair el seu entusiasme i el seu temps.

Ens agradaria que si alguna persona té informació sobre aquests o altres establiments hotelers ens ho faci saber per poder incorporar-ho al llibre "Cuina lenta. Parada i fonda a Sant Hilari" que estem preparant. Podeu fer-ho a la Casa de Cultura, a la Biblioteca o a l'Arxiu municipal. ※

HOTEL PENSIÓ HOSTAL Fonda

Foto cedida per Marc Masó a l'Arxiu municipal

Bernat de Gurb i Blanca d'Olvan, 90 anys ballant per Sant Hilari.

David Tristany i Gámez (Juny de 2021)

Els gegants Bernat de Gurb i Blanca d'Olvan són uns elements patrimonials destacats de Sant Hilari, perquè fa nou dècades que participen en aquelles dates més assenyades del calendari festiu. Així doncs, el present article vol fer un repàs de la història d'aquesta parella de gegants, al mateix temps que s'introdueixen algunes curiositats, i es reforça el vincle d'aquestes figures amb els personatges històrics que representen.

Cal dir que ens trobem davant dels gegants més antics conservats a la comarca de la Selva, els quals ja apareixen il·lustrats en el "Costumari Català" del folklorista Joan Amades i Gelats. Tot i no tractar-se d'una parella centenària, tenen un important valor patrimonial perquè van ser construïts abans de la Guerra Civil, concretament el 1930, i han arribat fins als nostres dies.

Mesuren uns 3,40 metres d'alçada i tenen un pes aproximat de seixanta quilos. Es tracta d'una parella de gegants reis coronats, amb els seus respectius atributs. Ella llueix un ram de flors i a l'altra mà hi porta un mocador blanc amb puntes. Ell sosté un ceptre i amb la mà esquerra un pergamí. Actualment la Blanca porta un vestit estampat florejat amb tonalitats verdes i blaves, mentre que el Bernat porta un vestit de color granat i una capa de vellut vermella amb un viu blanc amb taques negres. Si ens fixem en els seus rostres, hi observem una expressió seriosa i altiva, pròpia d'uns personatges nobles. A més a més, porten perruques, fet que atribueix més realisme als gegants.

Aquestes figures van ser comprades al conegut obrador "El Ingenio" de Barcelona. Els temps de més esplendor del taller van ser els anys vint i trenta del segle passat, quan van haver-hi escultors destacats com Lambert Escaler i Milà (Vilafranca del Penedès 1874 – Barcelona 1957), a qui s'atribueix la creació dels gegants de Sant Hilari Sacalm. Tot i això, l'obrador va tenir un paper rellevant durant el període de postguerra i el franquisme.

Lambert Escaler[1] va crear diversos gegants de notable qualitat artística, entre el 1925 i fins la seva mort. Les seves obres van ser comercialitzades pel taller "El Ingenio" i també per altres establiments. Precisament, els catàlegs del taller barceloní mostren determinats models de figures que es venien repetidament per a diverses poblacions. Els gegants de Sant Hilari, corresponen al "Tipus Escaler A", al què també pertanyen, entre altres, els de Bellpuig, Martorell, los Arcos (Navarra); del Barri de Sant Agustí d'Igualada i Guissona (ambdues parelles desaparegudes). D'altra banda, també el Salvador i Teresa del Vendrell, uns gegants que han esdevingut mediàtics arran del seu robatori i retrobament l'agost de 2019, van ser construïts al mateix any i taller que els hilariencs, tot i que els vendrellencs corresponen al "Tipus Escaler B"[2].

1-Lambert Escaler i Milà, era fill de Benet Escaler, fundador de "El Ingenio".
2-La classificació de "Tipus Escaler A, B, etc.", és la mateixa que s'utilitza en el llibre: Vilarrúbias Cuadras, Daniel. –Que ballaran els gegants? –Que ballin. Els gegants i nans processionals a Igualada (segles xv-xxi). Igualada: Ajuntament d'Igualada. 2017.

Foto cedida per Marc Masó a l'Arxiu municipal– Ind. Gràficas Duran. S. Hilari 1980

El 28 d'agost de 1930, vigília de Festa Major, "el gegant i la geganta" tal i com s'anomenaven aleshores, van arribar a la vila de les cent fonts enmig de molta expectació i mostres d'estima. Tal i com explica l'estudiós local Àngel Serradesanferm i Valls, la rebuda dels gegants va ser d'allò més alegre i dolça, perquè darrere de la comitiva que els acompanyava fins a la Casa de la Vila, hi anaven tres carros. El primer portava un tortell de grans dimensions; el segon carregava un braç de gitano, i el tercer era ple de saques de caramels que eren llençats entre els assistents a la rebuda. Com a curiositat, cal dir que aquell dia els nous gegants de Sant Hilari van ser ballats per alguns geganters procedents d'Olot.

Moltes vegades els consistoris són els que decideixen incorporar nous elements a les festes dels seus municipis; per exemple en el cas de la ciutat de Berga, el 30 de març de 1891, el ple municipal va decidir comprar la parella de Gegants Nous, com a darrer acte del procés de potenciació de la festa de La Patum. Doncs bé, el cas de Sant Hilari Sacalm va ser diferent, perquè segons es té constància Antoni Gasch i Domingo, un estiuejant de la vila, va regalar aquesta parella gegant al consistori. Tot i això, també podria ser que altres estiuejants o veïns haguessin format part més directament o indirectament d'aquesta iniciativa. Un cas semblant va passar a Moià, quan l'any 1944 uns estiuejants van sufragar la compra dels gegants reis de la vila, Ferran i Isabel.

Els gegants de Sant Hilari Sacalm tradicionalment han ballat i animat la Festa Major Petita de Sant Joan al juny, i la Festa Major (finals d'agost); així com també havien participat puntualment a la processó del Corpus o en alguna altra festivitat. En aquestes diades locals, a vegades també han estat acompanyats per un grup de capgrossos del municipi.

Al llarg de la seva trajectòria han tingut diferents acompanyaments musicals, des del flabiol i tamborí, passant per la música de cobla i fins als grups de grallers, que seria la instrumentalització actual. També un any després de l'estrena d'aquestes figures gegantines, l'any 1931 Marià Hervàs, polifacètic mestre d'escola, va compondre el "Ball dels Gegants de Sant Hilari".

Els noms de qualsevols gegants, pot semblar d'entrada un aspecte irrellevant, però en realitat té més importància de la què ens pensem, fins i tot, ens pot donar informació sobre determinats personatges i períodes històrics. En el cas de Sant Hilari Sacalm, des del seva estrena no van tenir nom propi, i durant la postguerra no es bategen amb els noms de Ferran i Isabel, tal i com va passar a nombrosos pobles i ciutats. Ara bé, en el transcurs dels anys 70 i 80 del segle passat, amb el retorn de la democràcia, es busca que els gegants tinguin relació amb el municipi que representen, és com una manera d'apropar-los més al poble. Sant Hilari segueix aquesta tendència i decideix revisar la seva història local per trobar-hi referents. Finalment s'acorda batejar aquests gegants reis amb els noms de Blanca d'Olvan i Bernat de Gurb, passant així a representar dos insignes personatges de la vila.

L'acte oficial de bateig va tenir lloc el 29 d'agost de 1984, i van actuar com a padrins els gegants centenaris de la ciutat Vic, el Comte i la Comtessa d'Osona. Es van escollir aquests personatges perquè antigament Sant Hilari formava part del Comtat d'Osona.

Si ens endinsem en la història d'aquests dos personatges podríem dir que Bernat V de Gurb, o també anomenat Bernardí de Gurb, era fill de Bernat IV de Gurb i Fineta de Santa Pau. Els Gurb formaven part d'una família de castlans majors del castell del mateix nom, a Osona. D'altra banda, Blanca d'Olvan era filla de Jaume d'Olvan un mercader de Berga que es va traslladar a Barcelona per fer-hi fortuna, i també de la seva muller Elisenda. Cal dir que aquest atribut "d'Olvan" es refereix al poble del mateix nom, situat al Baix Berguedà, d'on procedien el avantpassats de Jaume, i per tant també de la seva filla Blanca.

Així doncs, aquesta dama berguedana del segle XIV, es va casà en primeres núpcies amb Bernat de Gósol, amb qui va tenir dues filles. Després de quedar-se viuda, l'any 1326 Blanca va contraure matrimoni amb Bernat V de Gurb, amb qui van tenir sis fills: Ramon, Orpaix, Francisca, Constança, Agnès i Blanca.

Són múltiples municipis que han revisat el seu passat medieval a l'hora de crear, batejar o rebatejar els seus gegants, per exemple i molt a tall de curiositat, a Saldes (Berguedà), tenen el gegant de Bernat I Galceran de Pinós, el pare del qual va tenir tractes amb Bernat de Gósol, primer marit de Blanca. Així doncs, el cas de Sant Hilari Sacalm és una mostra més d'aquest apropament del període medieval, esdevenint una clar homenatge als senyors de Solterra, que tenien la seva residència al casal de la Rovira, anomenat vulgarment castell de Mascabró. Certament Bernat de Gurb i Blanca d'Olvan van ser uns grans impulsors del creixement de la vila, ja que van concedir franquícies i privilegis als qui volguessin poblar la Cellera de Sant Hilari.

Foto cedida per Marc Masó a l'Arxiu municipal

3-Testament conservat a la Biblioteca de Catalunya. La historiadora Maria Dolors Santandreu i Soler, va analitzar-lo detingudament en el següent article: Santandreu, M. D. (2020). Blanca d'Olvan una dama berguedana del segle XIV. L'Erol: revista cultural del Berguedà. Núm. 143 - Medievals. Pàgines 33-36.

Tal i com explica la historiadora berguedana Maria Dolors Santandreu i Soler, un dels aspectes que crida més l'atenció de Blanca d'Olvan, és el seu extens testament[3], redactat l'any 1343, quan patia una greu malaltia. En aquest text, Blanca aprofita per fer les deixes a la terra d'adopció per matrimoni, però també recorda els seus orígens berguedans, tot fent importants donacions a les esglésies i congregacions religioses de Berga. Si es van complir les seves últimes voluntats, Blanca d'Olvan va ser enterrada a l'interior del Convent de Sant Francesc de Berga. Així doncs, aquesta dama ha establert un vincle discret entre Berga, el Berguedà i Sant Hilari, que es materialitza amb la imatge d'aquesta geganta gairebé centenària.

Tornant als personatges de cartó-pedra, cal dir que han canviat la seva vestimenta en més d'una ocasió. Concretament cal destacar la renovació de vestuari, promoguda pel consistori i realitzada el 1967 per "El Ingenio"; i també els vestits elaborats el 1992 per Isabel Masó, veïna de Sant Hilari, que són els què encara llueixen a dia d'avui. D'altra banda cal fixar-se en els escuts, un complement que reforça el simbolisme dels gegants; abans anaven brodats als vestits, metre que actualment hi són presents en forma de medalla. Si comentem breument l'escut podem dir que es conforma de quatre quarters. En el primer quarter hi apareix un mont, i correspon als Gurb; al segon hi trobem un lleó que podria venir dels Queralt o d'un estroncament dels Sarriera; al tercer hi ha dos paons corresponents als Paba, i finalment al quart hi trobem un altre mont coronat amb flor de lis.

Pel què fa a les sortides fora del municipi, destacar la seva participació a les Festes de la Mercè de Barcelona, en els anys 1954 i 1957; la sortida realitzada a Amer l'any 1980; o també la de Sallent, el setembre de 1984, dins de les Primeres Jornades de l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya, embrió de la Ciutat Gegantera. A tall de curiositat, dir que aquesta sortida va ser especial pels gegants de Sant Hilari, ja que possiblement va ser la primera que van realitzar després del seu bateig.

Si repassem les efemèrides geganteres del últims temps, no hem d'oblidar la celebració del seu 75è. aniversari, l'any 2005; així com també la Festa Major del 2011, quan el Bernat i la Blanca van tenir l'honor de ser els pregoners.

Seguint amb la voluntat que els gegants esdevinguin també uns elements d'identitat del municipi, l'any 2014 arriba el gegant del General Josep Moragues i Sobrevia, fill de Sant Hilari, que va tenir un paper destacat a la Guerra de Successió contra les tropes franceses. Més endavant, l'agost de 2018 es crea la geganta de Magdalena Giralt, representa la segona muller de Moragues, que era natural de Sort, i amb qui va tenir un fill.

Aquestes figures van ser construïdes acuradament pel mestre artesà Toni Mujal i Obradors de Cardona, tot utilitzant nous materials com la fibra de vidre per la part escultòrica, i també l'alumini pels cavallets, a diferència dels seus antecessors que van ser creats amb la tècnica tradicional del cartró-pedra i els cavallets de fusta, més pròpia dels gegants clàssics.

El Bernat i la Blanca són propietat del consistori, per aquest motiu, aquesta institució ha vetllat per tenir un mínim de balladors, quan no hi havia una colla gegantera. Actualment els trobem exposats en unes vitrines als laterals de la porta principal de l'ajuntament. Malgrat que hagin cedit la tasca de representants fora de la vila als seus nous companys, els senyors de Solterra continuen sent presents en les diades més assenyalades. Tot i que l'estat d'aquest gegants històrics no és dolent, no es descarta restaurar-los a fons en un futur.

Abans d'acabar aquest escrit, voldria dir que tot i no ser de Sant Hilari, en algunes ocasions he pogut visitar la capital de les Guilleries, passejar pels carrers i places, també

Festes de la Mercè. Barcelona, 1957. En aquesta imatge hi apareixen (d'esquerra a dreta) els gegants de Sant Hilari, Cardedeu, Cardona i Sabadell. Foto: Fotos Leonar. Col·lecció Jordi Miralles (Arxiu Ferragut)

contemplar els vostres gegants. Vull donar les gràcies a l'Ajuntament de Sant Hilari, per haver-me ofert l'oportunitat d'introduir aquest text en un apartat del programa de la Festa Major. Certament ha estat un honor poder analitzar i exposar sobre el paper, la història d'aquesta parella de gegants, tenint també present el vincle que Blanca d'Olvan manté amb la meva ciutat, Berga.

Finalment, cal dir que tot i l'entrebanc de la COVID-19, el 2020 no va ser un any qualsevol pels gegants antics de Sant Hilari, ja que van arribar als 90 anys. En el transcurs d'aquesta llarga vida, aquests elements festius i patrimonials han rebut l'estimació de diferents veïns i veïnes, els quals generació rere generació, petits i grans han gaudit al costat, o dins dels gegants. Així doncs, esperem que ben aviat puguin tornar a ballar amb total normalitat. Per molts anys Blanca i Bernat! ※

-BIBLIOGRAFIA:

Amades Gelats, Joan. Costumari Català. El curs de l'any. Volum III: Corpus-Primavera. Barcelona: Salvat, 1852 (facsímil de 1989).

Grau Martí, Jan. Gegants. Col·lecció Terra Nostra, 37. Barcelona: Editorial Columna i Josep Manuel Infiesta, editor, 1996.

Vilarrúbias Cuadras, Daniel. –Que ballaran els gegants? –Que ballin. Els gegants i nans processionals a Igualada (segles xv-xxi). Igualada: Ajuntament d'Igualada. 2017.

Modilianum. Revista d'estudis del Moianès. Associació Cultural Modialianum. Moià. Volum X. Número 54, 1r. Semestre, 2016. ISSN: 1130-1252.

GEGANTS. Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya. Número 125. Primavera 2019. B-5592-87.

GEGANTS. Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya. Número 126. Estiu 2019. B-5592-87.

Programa FESTA MAJOR 2005 – En Berrnat i la Blanca – Els nostres gegants han fet 75 anys. Escrit d'Àngel Serradesanferm i Valls.

Fitxes gegants de Sant Hilari Sacalm. 015-14. Textos Meritxell Royuela i Juncadella. NAONO,SL. ISBN: 84-933772-0-1 DL: B. 20878-2004.

Llibret els pobles de la Selva. Sant Hilari Sacalm. Coordina: Centre d'Estudis Selvatans. Text: Àngel Serradesanferm. Edita: Ajuntament de Sant Hilari Sacalm. Dip. Legal: Gi-257/2003.

Santandreu, M. D. (2020). Blanca d'Olvan una dama berguedana del segle XIV. L'Erol: revista cultural del Berguedà. Núm. 143 - Medievals. Pàgines 33-36.

Tristany, D. (2020). Gegants de Sant Hilari Sacalm. L'Erol: revista cultural del Berguedà. Núm. 143- Medievals. Pàgines 38-39.

Tristany, D. (2020). 90 anys dels gegants de Sant Hilari Sacalm. GEGANTS. Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya. Núm. 130. Pàgines 6-9.

També han facilitat informació:

Colla de Geganters de Sant Hilari Sacalm. Oriol Ibáñez Roig i Jordi Miralles Jonch

Foto d'arxiu. Cedida per Xavier Clos Jordana

Foto de Salvador Bosch cedida a l'Arxiu municipal

El record viu i càlid dels que van conèixer en Jaumet

Laura Llunell

Aquesta és la Festa Major de l'Any Jaumet, ja que enguany es commemora el 150è aniversari del naixement de Jaume Traveria i Riera 'Jaumet'. Hi havia controvèrsia sobre la data exacta, però, després de fer recerca a arxius de Sant Hilari, Osor i Vilanova de Sau, aquest any s'ha trobat la documentació que acredita que en Jaumet va néixer el 4 de març del 1871.

Sobre aquest personatge emblemàtic que transportava l'aigua de la Font Vella amb uns càntirs tenim llibres i articles històrics, una escultura, un passatge i uns dolços que porten el seu nom, així com bonics instants plasmats en fotografies i postals antigues. Tot això serveix per preservar la història i fer que el seu record duri per sempre i ara afegim-hi el valor humà d'escoltar aquelles persones que el van conèixer en viu.

Josep Vila Sancho, que va néixer el gener del 1932, el va conèixer quan tenia uns quinze anys i en Jaumet va morir just quan ell va tornar de la mili. "Li agradava molt Sant Hilari per la cosa dels estiuejants i a la tardor es penjava el paraigua i el sarró i marxava fins a la primavera", recorda en Josep. El veia passar amb el carro i a la tarda ell i altres nens se'l trobaven a les places del poble: "Se'n reia de tot en Jaumet i quan érem petits ens feia jugar. Res, quatre ximpleries perquè no l'enteníem, però ens l'estimàvem molt".

Clara Casacuberta Saladich, nascuda el maig del 1934, té un record més hivernal d'en Jaumet, quan es dedicava a recollir llenya i excrements dels cavalls: "Al novembre venia tremolós de fred i es treia uns mocadors. Li preguntàvem si volia seure i ens deia que sí. Estava una estona a casa i ens ensenyava diners per pagar-nos el favor, però li dèiem que no i ell n'estava molt agraït."

Xavier Vila Portet (juliol 1934) ajudava en Jaumet a empènyer el carro quan anava carregat amb els càntirs tot pujant pel carrer Vic. "A l'estiu cada dia arribaven tres autobusos i ell hi era esperant els visitants. Era molt trempat i s'expressava amb la rialla, amb els ulls, amb els gestos i amb el flabiol." En Xavier també explica que el seu tiet que era sastre li feia vestits a en Jaumet i recorda el dia del seu enterrament: "El van exposar a l'església i a tothom li va saber molt greu perquè era molt bona persona".

Foto cedida per Alfredo Torrents a l'Arxiu municipal

Toni Rossell Terris va néixer l'octubre del 1937, en plena guerra civil, i va conèixer en Jaumet quan tenia cinc anys: "Els millors anys d'en Jaumet van ser després de la guerra. Veníem d'una misèria molt gran i quan vam tornar a tenir turisme va ser l'època més gloriosa del poble i d'en Jaumet". En Toni dubta si l'aigua arribava prou fresca al poble perquè en Jaumet s'hi passava tot el matí omplint els càntirs.

La radiografia que feia en Toni sobre l'estiueig a Sant Hilari era molt acurada: "Hi havia una missa que es feia exclusivament pels estiuejants de Terrassa i Sabadell. El ram del tèxtil, que llavors era la indústria principal de Catalunya, portava molts diners. Els estiuejants que pujaven aquell temps ja havien vingut abans de la guerra i es coneixien tots. Després de la guerra tenien calés i a en Jaumet li repercutia quan passava la barretina". Al setembre venien els pagesos rics de Lleida després de vendre la collita i es veu que a aquests n'hi deien "estiuejants d'espardenya".

Conversant amb en Toni, m'acompanyava també Jaume Fàbregas, gran admirador de la figura d'en Jaumet. Tots dos van crear el musical Jaumet: la joguina de Sant Hilari. En Toni va escriure els versos que després prendrien forma de cançó amb temes d'Els Miserables. En recitava fragments de memòria i recordava orgullós un escrit de mossèn Carles a la fulla parroquial on deia que "és molt maco que un poble faci un homenatge a un home tan humil i feble".

A en Toni Rossell no li agrada que es refereixin a en Jaumet com un deficient mental: "El pobre home era mut i analfabet, això sí. Si veus on vivia, en una casa aïllada i feréstega, t'ho pots mig imaginar. Però era molt punyeter i es va muntar tot el tingladu amb els estiuejants, inventant els papers de la senyoreta, la nina i allò d'acomiadar els visitants fent veure que plorava. No era un llumenera, però tampoc un beneit." El dia que va morir en Jaumet, en Toni va anar amb un amic fins on vivia en Jaumet, al passatge que ara porta el seu nom, i després van seguir plegats pel Passeig de la Font Vella. Era com un petit homenatge. "Al musical vaig posar que havia mort de matinada, però no. Jo tenia disset anys i vam saber la notícia al vespre quan ja era fosc. Per al musical m'anava bé dir que havia mort de matinada per lligar la història", deia tot murri.

Foto cedida per Josefina Martínez Bayer a l'Arxiu municipal

Salvador Gispert Puig (febrer 1938) vivia a pagès i anava al poble només un parell de cops a la setmana a portar la collita de l'hort. No havia coincidit molt amb en Jaumet, però sí que en destaca l'alegria que transmetia: "A vegades tenia feina amb el carro i l'ajudàvem a pujar fins a dalt. Ens feia riure. Anava a la plaça dels hotels i allà ballava i tocava el flabiol. La seva vida era aquesta i jo sempre l'havia vist alegre".

Teresa Buixalleu Cornellà (gener 1945) explica que el seu pare també portava aigua de la Font Vella a les fondes del poble. No és que li fes competència a en Jaumet, sinó que "eren temps complicats i tothom s'ajudava". Hi havia molts hotels i cases particulars que necessitaven aigua i el pare i el germà de la Teresa coincidien a la font amb en Jaumet. "El meu pare tenia una mula i com que podia portar més càntirs, l'ajudava sempre que podia", afirma la Teresa.

Josefina Martínez Bayer (juny 1946) tenia només nou anys quan va morir en Jaumet, però recorda veure'l passar per davant de casa i explica que el seu avi Joaquim Bayer anava al Despatx de l'Aigua a fer el tractament de vint-i-un dies i li feia vestits a en Jaumet. La seva família venir a estiuejar i recorda un poble ben diferent: "Hi havia hagut fins a vint-i-cinc hotels i cada dia hi havia mercat a la plaça de l'Església. Era una vida més agrícola. On ara hi ha bosc, abans estava ple de conreus i, per tant, era un paisatge molt més pla". Entrant al menjador de casa seva hi té postals antigues de Sant Hilari i una d'elles és d'en Jaumet. Diu que al barri de Sant Antoni de Barcelona també s'hi venien postals de Sant Hilari i que el poble era molt conegut.

Amb Jaume Fàbregas Suñé (desembre 1951) i Josep Roura Fornés (abril 1953) vam anar a visitar Mas Clavé, la casa on va néixer en Jaumet. L'avi d'en Josep és qui va crear la pasta dels Jaumets i va prendre aquest nom perquè, tot xerrant, algú va dir que la forma de la galeta semblava la barretina d'en Jaumet. La primera etiqueta que es va fer per les capses de Jaumets va ser d'una foto al terrat de casa, tal com apunta en Josep: "Van fer pujar en Jaumet al terrat i com que hi havia galliners, hi van posar un llençol de fons per tapar-los. Aquella va ser la primera etiqueta que vam fer per l'aparador i encara guardo el negatiu en vidre".

Josep Roura no va conèixer en Jaumet, però la família li ha explicat com en Jaumet anunciava amb el flabiol que allà venien Jaumets. Hi ha postals que donen fe que això era així. Aquesta era la vida estiuenca i després a l'hivern en Jaumet a vegades duia quatre encenalls a la botiga, com si es portés la llenya que considerava que gastava per poder escalfar-se una estona.

El record d'en Jaumet és molt semblant en paraules dels que el van conèixer perquè era un personatge honest i transparent. Seguia unes rutines, es deixava ajudar, feia riure als infants, entretenia als estiuejants i és el símbol d'una època concreta de Sant Hilari. Tothom parla del gran ambient que hi havia als carrers i places del poble durant l'estiu i escoltar-los sona molt bé, però els temps i els costums de la gent han canviat, així com les tecnologies, el transport i la manera d'entendre l'oci. Com molt bé expressa Josefina Martínez, "qui s'estaria ara tot el dia assegut a una cadira sense fer gran cosa?". ※

Sant Hilari, el país de l'aigua i dels boscos

Toni Clos

En plein air

La segona meitat del segle XIX i la primera del XX van ser temps de canvis. La gent volia canviar de vida i canviar d'aires. Hi havia vida més enllà del món laboral. Almenys per als amos i senyors. Les vacances per tothom es ferien esperar, com a mínim, fins els anys seixanta. A Sant Hilari, fins molt més tard.

La burgesia catalana, sobretot de Barcelona, però també de Sabadell, Terrassa o Igualada i d'altres ciutats industrials, i els pagesos i propietaris de Lleida, es van acostumar a fer un reset a la seva feina i fruir de la natura. Uns van començar a prendre banys de mar i d'altres anaven a muntanya a prendre les aigües; molts hi anaven en el propi cotxe i alguns amb xofer i tot. I, de mica en mica, es generalitza l'estiueig. Les classes benestants aprenen a fruir del paisatge i a amarar-se d'aire i de llum; es comencen a preocupar per la salut i el gaudi familiar: aire lliure, descans i balnearis. Sant Hilari, Tona, Camprodon, Viladrau, Puigcerdà i d'altres poblacions en seran el destí més preuat. I a on exporten els seus costums, la seva forma de viure, de relacionar-se, de vestir, de menjar i de parlar.

Van ser eminents metges els qui van impulsar i promocionar, amb l'excusa de la salut, el turisme naixent de balneari. El Dr. Gravalosa a Sant Hilari -ja a l'any 1779 prescriu als seus pacients l'aigua de la Font Picant per les seves propietats curatives-, el Dr. Bayés (1842-1892) a Tona, el Dr Robert (1842-1902) a Camprodon o el Dr. Carulla (1864-1923) a Viladrau.

Amb el pas del temps, es posa de moda estiuejar. Passar una temporada dedicada a l'oci -jugar a cartes i a dòmino al casino, titelles de Guinyol, cinema, sardanes, ball de nit i teatre, anar de passeig, a fer excursionisme, assaborir la gastronomia de la cuina lenta, la del bon menjar i ben pair, a prendre les aigües a les fonts... A descobrir la natura i el bosc. Sant Hilari va ser el centre preferit de vacances per moltes famílies de la burgesia per passar-hi l'estiu. La colònia d'estiuejants va conformar, durant anys, un poble dins del poble i la seva presència va produir un fort impacte a nivell urbanístic, econòmic, social i cultural. El resultat van ser millores i canvis de tot tipus: es van crear passejos, asfaltar carrers i construir equipaments; es van obrir nous comerços, sobretot pastisseries i botigues de records; es van editar, a més del programa de la Festa Major, revistes d'estiu (L'Estiuada 1908-1914 i Lliroia 1922-1923); es van estimular esports com el futbol, el tenis o la natació. Destaca, a més, l'obertura de cases de menjar, dispeses, hotels i fondes per fer front a la demanda creixent. Tot a fi de bé, perquè els forasters satisfessin les seves necessitats i se sentissin millor que a casa seva; i, a poder ser, que tornessin cada estiu.

L'any 1890 Ramon Casas pinta Plein air, la pintura més paradigmática d'aquest artista. Tracta de realçar la natura amb una escena a l'aire lliure i el paisatge urbà de fons. La dualitat natura ciutat com a font de plaer estètic i com a protagonistes del gust de finals de segle.

Fotos del fons de l'Arxiu municipal

Modern Times

Sant Hilari era, doncs, un bon destí malgrat ser lluny de tot arreu i tenir males comunicacions de transport, a diferència d'altres poblacions amb millors carreteres o a les que s'hi arribava en tren. No va ser fins l'any 1909 que es va inaugurar La Hispano Hilarienca. Va començar la línia des d'Hostalric amb dos òmnibus construïts a La Hispano Suïssa; així no s'havia d'anar amb diligència estirada per animals, normalment mules. La Hispano Hilarienca va ser possible, gràcies també, a la gent de Sant Hilari que hi va col.laborar comprant participacions de cinquanta pessetes.

I la història podia haver canviat si l'intent, el 1865, de creació d'un tren que havia de sortir de Sils hagués reeixit, o si el projecte de tramvia a vapor que es va anunciar el 1890, i que havia d'enllaçar la línia de Vic, que sortia de Granollers i arribava a Sant Joan de les Abadesses, s'hagués dut a terme; o si al 1928 hagués triomfat el vol directe de Barcelona a Sant Hilari, sense acabar en tragèdia, tal com va passar, potser el poble hauria estat la llavor de l'aeroport de Girona o s'hagués construit un aeròdrom. El 4 d'agost d'aquell any, va aparèixer l'esperat aeroplà per damunt del poble, però un mal aterratge el va fer estavellar i va convertir en dol, un mort i dos ferits, el que havia d'haver estat goig i alegria.

En aquesta història els mesos passen ràpids i els anys volen. Arriba l'any 1999 i el grup municipal d'ERC presenta un dels projectes més innovadors i atractius que s'han fet a Sant Hilari, però que mai no es dugué a terme -sempre si és a temps-: fer un parc d'oci amb jardins d'aigua i, aprofitant la riera de la Font del Pic, crear un estany -encara fora possible si es reurbanitzés la zona des de la depuradora fins a la Font Picant-.

Segur que Sant Hilari té moltes mancances turístiques però, si gires el mitjó d'aquestes insuficiències en positiu, es transformen en virtuts, en la capital de la Suïssa catalana i sense necessitat d'alpinitzar el poble tal com va fer, per exemple, Santa Maria de Corcó amb l'edificació de xalets suïssos. Sant Hilari té una història plena d'iniciatives que si haguessin reeixit podria ser un poble al que s'hi arribés en tren, que tingués aeroport o que s'hi pogués passejar en barca. Però, a vegades, les petites coses, l'alegria, són com miracles i et fan feliç, només cal fruir-ne: fer com el Petit Príncep quan diu que si tingués cinquanta-tres minuts per gastar, aniria caminant tranquil·lament cap a una font.

Chaplin, a Temps Moderns, construeix, amb una tendra crítica social, el somni que tothom visqui bé i tingui una casa bonica; la versió cinematogràfica de la caseta i l'hortet d'en Macià, o el dret de tots els treballadors a tenir-ne.

Era l'any 1936. I esclata la guerra, la batalla de Barcelona. S'allarguen les estades d'estiueig als pobles.

La canzone dell'amore perduto

La cançó de l'enfadós al poble. Un món perdut. Records i enyor dels temps d'esplendor de l'estiueig a Sant Hilari. Nostàlgia feliç entre Fabrizio De André i Franco Battiato. "Non ci lasceremo mai mai e poi mai". Més que tristesa, tendresa. La música, el ball i les orquestres omplien els estius dels bojos anys 20 fins a les guerres.

Sant Hilari era un lloc per passar-ho bé i terra de bon menjar, i continua essent-ho. Tot el segle passat les cuines de les cases de menjar, de les dispeses, fondes, hostals i hotels del poble no paraven en tot l'estiu. La temporada durava des de l'1 de juny fins a finals de setembre. La gent del poble es va espavilar per fer diners a canvi de serveis, encara que fos només durant quatre mesos.

Hi havia tanta varietat com quantitat de llocs d'allotjament. I és a partir de disposar d'aigua corrent al poble que moltes famílies van arreglar alguna habitació de casa seva, amb lavabo primer i bany després, per llogar als "senyors". A més l'oferta es completava amb un munt de pisos i habitacions de lloguer amb dret o no a cuina: com a ca n'Elies, can Culí, can Datos, can fill del Menescal, can Sastre, can Pep Torrent, can Tixaire, ca la Mundeta, can Quel, can Tonico, ca l'Hortolà o can Serras.

La diversitat d'establiments ha estat una singularitat de Sant Hilari al llarg dels anys.

Les carnisseries, com és el cas de can Cisquet, can Rossell o can Tori, entre d'altres, van adequar espais o, fins i tot el mateix menjador de casa, per oferir menjars (guisats de carn, carn a la brasa, cargols o peus de porc). A part de les carnisseries hi havia molts llocs més per menjar, en trobem anuncis o altres informacions que permeten saber quan funcionaven -i potser des d'abans i tot-, com el Parador Teixidor a la dècada dels 40 i Comidas Vallicrosa, Comidas Font de l'Arç (anys 70), Comidas Mas Cullell, Restaurant La Pedra Llarga, Mas Les Serras, Hostal Els Cortals o can Pinotxo als anys setanta.

Però els forasters van canviar els costums, l'estiu es va fer més curt i la gent va anar minvant.

Les dispeses, fondes i hotels però, van tenir el seu moment de glòria que va durar anys: en els anys de més demanda se n'obrien més o feien obres per oferir més habitacions i millors serveis. A mitjans del segle XIX és quan comença tot, a construir els primers establiments i a encadenar-ne de nous: Hotel París, Hotel Martin, Hotel Suís, Hotel Espanya, Hotel Oriental, Fonda Pasqual Portabella, Ca l'Artola, Fonda Mimó, Fonda Brugués, Hotel Ripoll, Can Fugaroles, Hotel Aguilà, Can Xacó, Can Tori, Ca l'Hospitalet, Ca l'Olla, Hotel Fauria, Fonda Rita (can Topo), Hotel Sacalm, Hotel Solterra, Fonda Torras, Fonda Verdolet, Can Cames, Hostal del Grèvol, Cala Sisa, Hostal Canals i Fonda Sant Miquel.

A Sant Hilari, a més dels hotels, fondes i dispeses citades, hi havia altres establiments que durant anys donaven allotjament i menjar als estiuejants. Hem pogut comprovar, doncs, l'existència d'establiments els amos del quals, en començar la temporada els donaven d'alta i de baixa en acabar l'estiu. Com és el cas de les següents persones: Jaume Parareda Parcet que tenia algun establiment o pensió als anys 20, Camilo José Ramona als anys 40, José Ruhí Tomás als anys 50 o Pere Freixa Fané a finals dels 50. Encara tenim poca informació d'aquest tipus d'estatges de temporada. Agrairia tota nova informació.

Del paisatge de l'estiueig hilarienc, primer en van desaparèixer dispeses i pensions i després hotels i fondes. Ara, només queden l'Hotel Ripoll i la Fonda Rita al casc antic i el Balneari Font Vella i el Vilar Rural, més a les afores del poble. Sant Hilari és un lloc per viure-hi bé, per venir-hi sovint o per estiuejar-hi. Un bell paisatge d'aigua i de boscos, ple de reptes. ※

Foto cedida per Josep Nogué. Segurament són les minyones i el sereno de l'Hotel París. Ell porta una tapa de màquina de cosir com si fos una maleta

Fàmuls – Accedir a l'educació amb dignitat

Josep-Maria Bonvehí Mas - 2021

En la meva infància en els col·legis del nostre poble estava limitat l'ensenyament amb l'estudi i l'aprenentatge del comerç. Per assolir altres estudis com el batxillerat era important tenir el mitjans econòmics suficients per poder anar a altres indrets com a Vic, Girona o a Barcelona. Podies escollir anar al Seminari a Vic que era assumible per les famílies, anar a escoles com la Laboral a Tarragona per assolir els mestratge en oficis, i els de més poder econòmic que eren una minoria estudiaven a altres llocs com a interns o vivíem durant el curs en casa de familiars d'amics o de propietat. Hi havia un manera de poder estudiar un xic més arriscada i que comportava fer un treball per poder pagar els estudis ajudant als pares a pagar el cost dels mateixos, la seva figura era ser fàmul en un col·legi religiós. Els fàmuls-famolencs eren els criats o servents, especialment en un col·legi religiós.

A la província de Girona sols existia un col·legi on disposaven d'unes vint places pels fàmuls i era el Col·legi seminari de Santa Maria del Collell situat a la localitat actual de Sant Ferriol, entre Sant Miquel de Campmajor i el Torn. En aquest col·legi hi estudiaven majoritàriament alumnes sols nois de la província de Girona, de Barcelona, de Lleida i de Tarragona. Va començar les classes el 1852 amb 23 alumnes. Durant el segle XIX s'impartien quatre tipus d'ensenyament: primària, batxillerat, comerç i seminari (el 1942 es traslladà els estudis eclesiàstics al seminari de Girona). Durant la guerra civil les instal·lacions va ser utilitzades com a caserna i com a presó. En el curs 1939-1940 es van tornar a obrir les aules i feren ampliacions per poder acollir més estudiants, arribant durant els anys 1989-1990 a uns 469 alumnes. A l'any 1969-1970 amb la nova direcció van entrar professores i es van admetre les noies, va esdevenir un col·legi mixt. Durant els anys noranta el col·legi pateix una davallada d'alumnes i es decideix tancar-lo definitivament en el curs 1997-1998. Avui és un complex lúdic esportiu. Per aquest col·legi des de l'any 1939 al 1998 han passat uns 25000 nois i noies entre ells persones que han estat importants al nostre país com polítics, pintors, escriptors, metges, professors, historiadors, científics.... A l'estiu al seu hostal també s'hi acollien famílies que hi passaven les vacances com la família Perpiñá-Carrera de Madrid.

El Collell era una de les millors escoles de Catalunya. Hi anaven a estudiar els fills de les famílies que s'ho podien permetre -l'any 1964 cada alumne pagava 1.100 pessetes al mes-. També hi havia una part dels alumnes que rebien l'educació a canvi de treballar i que hi arribaven per recomanació de mossens, autoritats, treballadors, familiars o coneguts. Érem els anomenats fàmuls, fills de famílies que no podien pagar l'escola i que havien de fer tot tipus de feines com: netejar les habitacions dels capellans, buidar orinals, fer llits, preparar i servir els àpats tant dels professors i capellans com dels altres alumnes, escombrar, fregar i fer d'escolà a primera hora del matí entre les sis i les set, de més d'una missa moltes vegades i resar el rosari… Sempre érem els últims a menjar. Molts dels serveis es feien sempre en hores en què els altres alumnes o bé jugaven o estudiaven. Per tant les hores d'estudi per nosaltres eren més reduïdes i havien de treure-les per exemple del dormir. De vegades estudiàvem dins el llit amb un lot. Havíem de tenir unes notes de mitjana d'un 7'5 per poder continuar cada any com a fàmul. Durant uns anys l'uniforme dels fàmuls va ser d'un color diferent dels altres alumnes, marró, gris o negre quan els altres el portaven de ratlles blanques i blaves. Cap a l'any 1965 ja portava el mateix uniforme tot l'alumnat. Una altra de les tasques a fer era escombrar i fregar l'església amb serradures, el cinema i sales de la comunitat, escombrar i fregar els cinc pisos amb les seves escales, pujar i baixar els baguls i maletes dels interns no fàmuls quan arribaven i marxaven. Netejar els vidres per dintre i per fora, també els del cinquè pis amb el perill que això comportava per l'alçada. L'atenció telefònica també la portàvem durant les vacances o sigui fèiem també de telefonistes. Les vacances que podíem gaudir eren d'una setmana per Nadal, tres dies per pasqua i un mes a l'estiu. La convivència era amb companys de diferents edats d'11 a 17 anys, des de 1r a 6è de batxillerat, per tant els veterans feien com a la mili una quintada als més petits.

Fa poc que ens vam assabentar que durant uns anys el col·legi rebia unes beques pels fàmuls, cosa que no sabien els nostres pares, per tant ells pagaven una part dels nostres estudis, el col·legi cobrava la beca i nosaltres treballàvem.

Teníem uns bons serveis de medicina amb un molt bon metge el doctor Miquel Verdaguer de Mieres que em va atendre i resoldre un problema de salut durant el meu primer any al col·legi quan vaig estar més d'un mes a la infermeria.

Hi havia un cap dels fàmuls que ens controlava i rebia les ordres del mossèn encarregat o de la direcció. Em van proposar ser-ho jo el curs 1965-1966 i vaig aconsellar que ho fos un altre, crec que vaig encertar per no tenir problemes amb els meus companys. A alguns ens designaven unes tasques de més responsabilitat com ser sagristà o bé servir al menjador dels mossens i professors que en dèiem el "cafetí". Vaig ser sagristà junt amb un altre company més gran que jo, quan portaven un trimestre en aquesta tasca el director del col·legi ens va invitar al seu despatx. Ens va preguntar què havia passat amb el vi de "dir missa" ja que la garrafa que durava un trimestre sols va durar 20 dies. La nostra resposta va ser que no ho sabíem, però realment el que va passar és que quan va arribar la quaresma amb el via crucis havíem de preparar l'encens. Anàvem abans a la sagristia a prepara-ho tot i així podíem fer un berenar amb torrades, vi i els retalls del pa d'àngel. Quan entrava tot l'alumnat a l'església l'olor que es desprenia era del pa torrat. D'anècdotes n'hi ha moltíssimes com per exemple hi havien alumnes que els seus pares per tenir una millor alimentació els hi encarregaven una truita o bistec cada certs dies. Nosaltres quan ho servíem teníem un camí recte i curt per arribar al menjador però sempre en les truites o bistecs hi quedaven trossos escadussers i per tal d'aprofitar-los fèiem una marrada en el camí cap al menjador en una zona més fosca i ens els menjàvem.

Quan tenia deu anys l'any 1960 un amic i veí meu va entrar al Collell com a fàmul, això em va fer obrir els ulls, i vaig demanar als meus pares que també hi volia anar i així poder estudiar com ell. Els meus pares van preguntar i moure's per aconseguir fer realitat la meva petició. Per poder fer el batxillerat havies de fer una prova d'avaluació que a Sant Hilari no es podia fer. Tenia uns oncles a Figueres i vaig tenir la sort de fer-la i superar-la al col·legi de la Salle.

Així a l'edat d'onze anys el 1961 vaig poder entrar al Collell com a fàmul i fer el batxillerat que vaig acabar el 1967 havent fet un examen, la revàlida a l'Institut de Girona. Van ser sis anys de fàmul.

És veritat que els primers quatre anys van ser molt durs però els dos últims van ser més divertits. Gaudíem de més llibertat teníem menys tasques a fer i podíem anar a casa més sovint. Jo algun dissabte amb el permís del nostre mossèn encarregat, marxava per anar a casa fent autoestop des de el col·legi. Un professor em portava fins a Banyoles i allà feia autoestop. Un dia em va carregar un sis-cents tipus furgoneta, un camió en miniatura i portava gallines. Vaig veure que amb aquella velocitat no arribaria a l'hora per poder agafar el cotxe de línia per arribar a Sant Hilari i li vaig demanar si podia córrer una mica més, em va dir: cap problema arribarem a temps. Sí que hi vam arribar a temps però les gallines van quedar totes escanyades de tant cridar i algunes plomes es van perdre pel camí.

Dormíem en una zona apart dels altres alumnes i en les habitacions quasi tots teníem uns petits fogons de resistència elèctrica per poder fer un cafè o escalfar quelcom. El col·legi generava la seva llum per tot el complex. Quan nosaltres enceníem aquests fogons la llum baixava d'intensitat i els mossens que escoltaven la ràdio no la podien sentir, reclamant-nos què passava. Nosaltres sortíem a la porta de l'habitació diguent que no en sabíem res.

Mai vaig tenir cap retret, desaire o discriminació per part dels companys interns no fàmuls, ans al contrari. Érem uns més de la classe, en l'esport i en totes les relacions. Crec que teníem una admiració i comprensió per la tasca que fèiem que per altre part pocs sabien ben bé quina era la nostra situació ni les tasques que portàvem a terme. L'escriptor Rafel Nadal, que va ser alumne, en la seva novel.la "La Senyora Stendhal", posa èmfasi en l'esforç dels fàmuls i escriu: "duresa viscuda amb dignitat per poder accedir a l'educació". I li diu al seu personatge Lluc: "A l'escola hi ha tot el que necessites per convertir-te en un home sense amo i deixar enrere tota aquesta misèria". L'escriptor Josep Maria Gironella en el seu llibre "Los Cipreses creen en Dios" el seu personatge de Cèsar, també hi reflecteix la situació i la tasca que feien els fàmuls al Collell, en el qual ell també hi va ser.

Un es desfogava amb l'esport, jugant durant uns anys amb camps d'esport separats dels interns, molt més rudimentaris i precaris com els de les Delícies que crec realment que es podria considerar com una discriminació. Sempre vam tenir molt bona relació amb tots el companys fàmuls i avui fem trobades anuals en el mateix col·legi per compartir anècdotes, però sobretot, la nostra amistat.

Del poble de Sant Hilari vàrem coincidir en la meva estada quatre fàmuls apart d'uns germans com alumnes interns. Més tard amb la incorporació de les noies i amb el prestigi del Collell hi van estudiar com a interns uns quants nois i noies del poble.

Malgrat tot, i així ho manifestem, els fàmuls estem molt agraïts de la nostra estada al col·legi del Collell ja que l'esforç i la voluntat de superació personal han estat una gran aportació en valors i estímuls per poder afrontar les nostres vides sent conscients que sempre hi han dificultats, de tenir una actitud positiva i superar les adversitats per assolir les fites i ideals que un vol i pot assumir. ※

Excursió al Molí de les Pipes d'Arbúcies amb Irene Mir (gener del 2017). Foto d'Irene Mir

SALVADOR BOSCH

fotografies que són història i algunes anècdotes personals

Text: Laura Llunell

>>>>>>> Per a molts, Salvador Bosch Cornellà (1925-2021) era considerat el fotògraf de Sant Hilari, però el seu recorregut tenia un abast molt més gran. Ha fotografiat més de dos mil municipis d'Espanya, quadres de museus com El Prado de Madrid, El Greco de Toledo i la Galeria Nacional de Londres i, apassionat com era dels boscos i la natura, també retratava animals. No és pas casualitat que sigui el fundador del Museu Guilleries.

La fotografia li obria un gran ventall de possibilitats per guanyar-se la vida. Va ser un dels pioners en posar color a les fotos, va muntar una impremta i una empresa de marcs i souvenirs i imprimia sobre tela quadres de pintors com Velázquez i Goya per després vendre'ls arreu d'Espanya i a l'estranger. Sempre havia estat un home avançat als seus temps i quan van sortir els primers drons, ell ja se'n volia comprar un. No s'equivocava quan deia que els drons eren el futur.

Salvador Bosch fent la Mili. Foto cedida pel seu fill Vadó

Dels cistells als revelatges

Quan era petit, Salvador Bosch va aprendre l'ofici del seu pare, el de cistaller, i fins als setze anys l'ajudava a fer cistells. Cap als anys quaranta, va conèixer Joaquim Garriga i Torrent que li va donar lliçons de fotografia. Bosch era un jove molt sociable que xerrava amb tothom i com que en Garriga volia fer el tractament d'aigües del poble, li va oferir que es quedés a un pis de la família. Haver après a fer fotos amb el mestre Garriga li va estalviar passar la mili feixuga que van patir altres companys, ja que un tinent va detectar la seva habilitat amb la càmera i va passar de soldat ras a fotògraf de la mili.

Un cop acabat el servei militar, Bosch es va dedicar a filmar les operacions de l'Hospital de Sant Pau de Barcelona que després estudiarien els alumnes de medicina. Era la postguerra i amb el que guanyava a l'hospital no en feia prou per pagar despeses, així que també feia fotos a La Rambla, que revelava de nit i entregava l'endemà als clients. Vital i aventurer com era, va voler fer les Amèriques, però el seu pare el va convèncer de quedar-se. La condició era clara: "Si em quedo, he de ser el fotògraf del Sant Hilari".

I així va ser. Va muntar un laboratori al carrer Montsolís, a casa seva, i d'aquí van sortir les primeres fotos d'esdeveniments del poble i les primeres postals en blanc i negre. En Salvador és qui capturava aquelles instantànies d'estiu de l'alta societat i, fins i tot, feia de fotògraf per diaris com La Vanguardia i la revista Hola. Com que tenia molta feina, l'ajudava la seva germana Conxita Bosch i plegats cobrien les festes dels estiuejants, els balls a la piscina Villaret, festes hilarienques com Sant Cristòfol o la Festa de la Vellesa, casaments, bateigs, comunions, etc.

Un viatger incansable

Fins a finals de la dècada dels seixanta, Salvador Bosch feia fotos de la vida local a Sant Hilari i després va començar a viatjar amb més freqüència. Preparava reportatges turístics de molts pobles d'Espanya, fotografiava quadres de grans museus i, acompanyat del bióleg i amic Jaume Sañé, també capturava imatges d'animals per a documentals.

Viatjava sovint a Castella La Manxa amb Quico Danés, amb qui feien fulletons turístics. Un hi posava les imatges i l'altre els textos. Des de ben jove ja havia anat a La Manxa amb un PTV, un cotxe encara més petit que un 600, i Anna Agulló, responsable del Museu Guilleries, deia que l'imaginava "com un Sancho Panza de Les Guilleries". També va viatjar a la Selva Negra i amb setanta-dos anys va anar al Sàhara a fer un reportatge i un calendari solidari per als refugiats.

PTV a Andorra (1955). Foto de Salvador Bosch.

Salvador i la seva dona Palmira pujant al Matagalls. Foto cedida pel seu fill Vadó

Sempre viatjant, però amb la família ben present. Duia a sobre fotos dels nets, que ensenyava tot orgullós, i sempre es recordava de reconèixer com havia estat d'important la seva dona Palmira Arauz Arrazola en la seva carrera. Destacava l'incondicional suport de la seva esposa, així com la feina d'altres fotògrafs col·laboradors que van contribuir a engrandir el seu arxiu.

Als seus fills Salvador i Carme, que m'han ajudat a documentar aquest escrit, els va transmetre la passió per la fotografia. En Salvador ha treballat alguns anys com a fotògraf i la Carme és arquitecta i recorda quan el seu pare feia fotos d'esglésies de l'Empordà per la primera edició de l'Enciclopèdia Catalana i aprofitava per ensenyar-li l'ofici.

A Sant Hilari des de primera fila

Molts llibres històrics sobre Sant Hilari i programes de Festa Major es nodreixen de fotos de Salvador Bosch i al poble qui s'ha dedicat a la fotografia l'ha tingut com a mestre. Sempre volia aprendre coses noves i es posava a disposició de tota classe de propòsits col·lectius. Per exemple, va ajudar a aconseguir subvencions per fer activitats per la gent gran des del Casal d'Avis de Can Blat o des del Consell Consultiu de la Gent Gran del Consell Comarcal. Ell era el coordinador del butlletí de la gent gran i, quan va veure que no podria seguir amb aquesta tasca, li va ensenyar a fer fotografies a Josep Maria Bonvehí perquè ho fes ell.

Foto de Salvador Bosch quan van posar la creu a Sant Miquel de les Formigues (1957) cedida al Arxiu municipal

Acte d'homenatge a Salvador Bosch (octubre del 2015) Foto d'Irene Mir

L'any 1957, Forces, Forts i Ferms va col·locar la creu al cim de Sant Miquel de Les Formigues i Salvador Bosch, que també era un dels fundadors d'aquest grup excursionista, va ser qui va immortalitzar la gesta amb la seva càmera. Durant els últims anys de vida, quan pràcticament no podia caminar, li rondava pel cap la idea de tornar-hi i repetir la mateixa foto, amb el mateix punt de vista que quan van posar la creu forjada per Xavier Vila. Potser aquest va ser un dels pocs propòsits que no va poder complir.

També era a primera fila l'1 d'octubre del 2017. Amb més de noranta anys, s'enfilava decidit rere dos Mossos d'Esquadra cap a l'escola Guilleries amb la seva càmera mentre la gent l'aplaudia. Ja no era una qüestió de feina, sinó que volia plasmar un dels seus grans anhels: que Catalunya sigui un país independent.

Era tossut i el que podien semblar idees estrambòtiques sovint arribaven a bon port. Deia que faria pujar l'aigua a setanta metres de desnivell només amb la força de la caiguda de l'aigua i ho va aconseguir. El seu fill el va acompanyar a parlar amb un senyor de la Vall de Llémena i va tornar amb la idea d'implementar-ho a Sant Hilari. Josep Cornellà Masnou el va ajudar a muntar un ariet i aquest èxit va ser tema principal del programa El Medi Ambient de TV3 l'any 2009. També estava convençut que seria el primer de collir tomàquets a Sant Hilari i ho va fer realitat a l'hivernacle del seu hort. Allà hi tenia un eriçó que només es deixava veure si sentia la seva veu. L'estimaven els animals i les persones.

Amb la fotògrafa Irene Mir conversaven sovint i algunes imatges que omplen aquest article són d'una excursió improvisada que van fer junts al Molí de les Pipes d'Arbúcies. Algú li havia fet un encàrrec i estava decidit a anar-hi sol, amb el bastó que duia els últims anys. La Irene, que va tancar la botiga i el va acompanyar, el recorda com "un home valent i atrevit, molt xerraire i un gran defensor de la fotografia, de l'arxiu i de Sant Hilari".

Tenia uns costums ben arrelats i cada dia a les set del matí anava al Tívoli a fer el cafè. Fins i tot quan ja no podia conduir, demanava que li portessin per poder complir amb aquella rutina imprescindible. Va ser el fotògraf de grans esdeveniments multitudinaris de Sant Hilari, però en una entrevista del 2015 que li va fer Anna Agulló, Salvador Bosch responia que el que més li agradava del poble era la natura, la flora i la fauna. Agulló va inventar una manera de dir adéu que a en Salvador li encantava: "un petó de bosc i una abraçada d'aigua". ※

L'Antonio amb la placa que commemora els seus 100 anys.

L'Antonio i la seva dona celebrant els seus aniversaris (ell 100 i ella 91) l'agost de 2020.

Antonio Reina:
d'Osuna a Sant Hilari

El 8 d'agost del 2020 l'Antonio Reina Mancera complia cent anys. Arribar a un segle de vida ja és prou èpic i encara ho és més si hi sumes dues guerres en plena joventut i ara una pandèmia mundial. També és èpica la imatge del seu poble natal, Osuna (Sevilla), com a escenari del rodatge de Joc de Trons a la cinquena temporada. Però la història de l'Antonio no va de regnats ni de dracs ni de poder, sinó de coratge i treball. I de trens i autobusos i quilòmetres a les sabates per guanyar-se la vida després de cinc anys de servei militar: a Andalusia i a les Canàries. Va viure la Guerra Civil Espanyola i la Segona Guerra Mundial i el van destinar a les Canàries per si els atacs bèl·lics arribaven a les illes.

Explicant detalls de fa tants anys com si fos ahir, l'Antonio feia memòria de la seva arribada a Sant Hilari. Això era l'any 1949 cap a les onze de la nit. Diu que el poble abans eren quatre cases i no sabia on havia d'anar. Era ple hivern i va seguir el carrer Josep Ximeno amunt fins que va trobar-se una noia amb un davantal blanc que el va acompanyar a la fonda Brugués. Allà va demanar que el despertessin a les sis del matí per poder anar a buscar la casa on treballava el seu germà.

No n'hem parlat encara del seu germà, i bé es mereix un parell de paràgrafs, ja que l'Antonio va venir a Sant Hilari principalment gràcies a ell. Es deia Francisco i, acompanyat d'un altre amic andalús, es va infiltrar en un grup de reclutes que venia a fer la mili a Barcelona en tren. Eren dos polissons temorosos de ser descoberts i poc en va faltar. Als guàrdies no els sortien els números quan passaven llista perquè els desquadraven dues persones. Per sort, no en van fer massa cas i en Francisco i el seu amic van arribar a la gran ciutat.

Buscant-se la vida pels voltants de Barcelona, acumulaven feines precàries i passaven gana. L'amic va perdre la fe i va preferir tornar a Andalusia, però en Francisco es va quedar. Primer va anar a parar a un parell de cases de pagès de Vilanova de Sau, on només li oferien menjar i lloc per dormir, i després a El Vilar on li donaven uns pocs diners. I aquest va ser el primer destí de l'Antonio, que venia recomanat pel seu germà Francisco. De seguida que el van despertar a la fonda Brugués, l'Antonio es va enfilar cap a aquesta masia demanant indicacions a la gent que trobava. No parlava català i molts pagesos d'aquella època no entenien el castellà. Feia molt fred i havia nevat i, quan va arribar, el van alleujar dues coses: el foc immens d'aquella casa i veure el seu germà, que l'ajudaria amb l'idioma.

La vida durant aquells primers tres anys consistia a fer de mosso a canvi de menjar, allotjament i cent pessetes. El diumenge era el seu dia lliure i, quan podia, baixava al poble a buscar feina i fer una mica de vida social. Passava el dia a Sant Hilari, anava al cine i després havia de caminar quatre quilòmetres per tornar a casa.

Un diumenge, un home li va proposar un millor tracte de feina. En comptes de les cent pessetes que guanyava, n'hi oferia dues-centes. L'Antonio llavors tenia trenta anys i viure a Sant Hilari era un al·licient. "En El Vilar estaba metido en la montaña como los lobos!", deia. A l'amo d'El Vilar no li va agradar gaire, però l'Antonio va recollir els trastos i va baixar al poble amb la furgoneta de Vallclara per començar a treballar a Can Burgada.

Va conèixer la seva dona Ana Cordero, que feia de minyona a Can Serres i, més endavant, van decidir anar a viure a Mataró on hi tenien família. La vida urbana els suposava un canvi de vida: ell canviava les feines de pagès per la construcció de carreteres i ella passava de minyona a florista a Florispania. A més, a la Clínica de Mataró hi van néixer els seus quatre fills: Montse, Neus, Josep i Araceli. S'hi van estar uns deu o onze anys a la capital del Maresme, fins que els van convèncer de tornar a Sant Hilari. Era una època gloriosa per a les torneries i l'Antonio va dedicar-hi els últims vint anys de la seva vida laboral.

Es va jubilar el 1985, l'any que va néixer la seva neta Adriana Juvanteny, amb qui comparteix estones tot sovint:

Soc incapaç de recordar l'avi parat, sense fer res. Un cop jubilat, sempre va exercir el seu paper d'avi: ens venia a buscar a l'escola, ens portava a la placeta, fèiem partides a la brisca en les que jo quasi sempre guanyava... Si no es cuidava de nosaltres, ho feia de l'hort o de la "vinya", com ell l'anomena. Damunt la seva moto, fins ben entrats els noranta anys, agafava la carretera d'Arbúcies avall i es passava els matins "fent patates".

Ara encara remena per casa i, quan en té ganes i fa bo, baixa fins a la carretera caminant. Diu que si es para, d'aquí a quatre dies no es podrà aixecar del llit. Els dimarts són sagrats: sempre dino amb la iaia Ana i l'avi. Després de dinar, seiem a la cuina a fer el cafè ("el del bo", que diu ell) i fem la xerrada fins que torno a la feina. "Hasta el martes que viene, avi!".

Laura Llunell

Antonio Reina (anys 50)

Fotos que fan Història

Any 1958. Processó de Corpus dels nens que havien fet la comunió. Al mig portant el pano en Josep M. Sarró, a la seva esquerra en Ramón Brugués i a la seva dreta en Ramón Masó. Foto cedida per Josep M. Sarró

Any 1945-1946. Grup de teatre al Centro. D'esquerra a dreta i de dalt a baix: Nuri (can Pepet Saleta), en Josep M. Xandri (Ximeno), Carme Duran (can Castellà), Maria Planas, Maria Rovira (can Guilla), Teresa Tort (can Segal), C.Fauria (can Botella), Conxita Mimó (Canigó), Carme Ripoll, Carme Casas (can Tori), Carme Vernedas (ca l'Animé), Antonia Vila (cal Secretari) i Angelina Casas (can Perra) i Lola Fuguet. Foto cedida per Maria Planas

Any 1942. Ballada de sardanes davant del despatx de l'aigua i de l'apargateria-merceria ca la Jovita. Foto cedida per Maria Planas

Any 1945. F Missa Nova Mn. Francesc Planas. S'hi poden veure: Josep Planas, M. Vilaró, Conxita Mimó, Soledat Planas, Conxita Bayés (can Blat), Josep Vilaró, Mn. Carbó, Mn. Victorià, Mn. Soler, Maria Planas, Mn. Pere Bruch, Mn. Verdulet, matrimoni de can Blat, Joaquim Planas, Dolors Puig, Jaume Planas Ballester, Francesc Planas, Lluís Planas, Delfina Bayés, Joan Planas Ripoll i Jaume Planas Ripoll. Foto cedida per Maria Planas

Fotos que fan Història

Any 1949. En Toribio Pasqual davant de can Miquelic per Sant Cristòfol. Es poden veure les oficines de telèfons al carrer Rectoria. Foto de Salvador Bosch

Any 1952. Ritmo Sacalm: J. Mollfulleda, J. Massaneda, M. Casas, X. I, J.M. Vila, M. Rossell, A. Garcia, A. Pujol i Ramírez. Foto cedida per Salvador Bosch

Any 1951. Verge de Fàtima.
Foto cedida per Francesc Ripoll

Any 1930. Gegants.
Foto cedida per Xavier Clos Jordana

Any 1930. Coral El Desvari: J. Ripoll, J. Masnou, A. Ripoll, C. Pla, T. Carbonell, R. Puig, Ridaura, Llopis i Pep Tixaire (Iglesies). Foto cedida per Amadeu Duran

Any 1959. "La orquesta de la Pallofa" a la Festa Major del Pla de les Arenes. Foto cedida per Narcís Corbera

Plaça Doctor Gravalosa, nevat.
Foto cedida per Amadeu Duran

Any 1955.
Els Nois Alegres, festa de benedicció de la senyera. Autoritats, Enric Rossell, J. Ripoll, amb els padrins Maria Alfred, Juli i Jordi Ballesteros. Cantaires: A. Porta, Joan Duran, Joan Mimó, Josep Masó, Marceli Puig, Josep Brugués i Ramon Cornellà. Foto cedida per Àngel Serradesanferm

<<< NOTA: >>>
Fotos extretes de l'Arxiu municipal

Gegants i cap grossos.
Foto cedida per Salvador Bosch

Any 1968. Foto cedida per Amadeu Duran

Fotos Activitats 2020 - 2021

Setembre'20 - Diada de Catalunya

Agost'20 - Teatre

Novembre'20 - Skate parc

Desembre'20 - Espectacle infantil de Nadal a càrrec de Rikus

Gener'21 - Carter Reial

Gener'21 - Ses Majestats Reis d'Orient

Febrer'21 - Entrega de premis concurs aparadors de Nadal

Març'21 - Pas de la volta ciclista de Sant Hilari

Març'21 - Soledat Ridaura dona nom a la biblioteca

Març'21- Aprovació del pla d'igualtat

Abril'21 - Donació de poemes de Lluís Serrano a l'Arxiu municipal

Maig'21 - Concert corals Veus Alegres i Ofeó Català

Maig'21 - Let's Clean Up

Maig'21 - Setmana de l'esport

Maig'21 - Trail Guilleries

Fotos Activitats
2020 - 2021

Maig'21 - Xerrades sobre seguretat viària a les escoles

Juny'21 - Entrega de plaques 90 anys. Sant Joan

Juny'21 - Espectacle Sidecar de la CIA Pessic de Circ

Juny'21 - Lliurament de premis del 14è concurs de Punts de llibre

Juny'21 - Arribada de la flama del Canigó

Juny'21 - Presentació del SAI la Selva

Juny'21 - Lliurament de premis del 45è concurs Literari de Narració Curta

Juny'21 - Presentació pla de biodiversitat

Juny'21 - Visita a la depuradora

Juny'21 - Recital de transpoesia

Juny'21 - 7a edició beca Toni Guzmán

Fotos Activitats
2020 - 2021

Juliol'21 - Concert nits a la fresca

Juliol'21 - Sant Cristòfol

Juliol'21 - Entrega beca recerca Arxiu municipal i Òmnium Cultural

GRADUACIONS

Curs 2020-2021

P2 EBM La Baldufa

P2 Llar Infantil Les Cent Fonts

P5 Llar Infantil Les Cent Fonts

6è Escola Guilleries

6è Col·legi Sant Josep

4t ESO Institut
ANTON Busquets i Punset

4t ESO Col·legi
Sant Josep

2n Batxillerat Institut Anton Busquets i Punset

Autonomia, consciència sensorial, entorn al nostre abast, escola verda, lligam amb la família i metodologia Reggio Emilia, són els sis trets que fan única l'EBM La Baldufa

Amb aquestes característiques úniques potenciem el respecte dels nostres alumnes envers el seu procés evolutiu. Reconeixem les seves habilitats i acompanyem l'infant a desenvolupar-se en la seva totalitat. A la Baldufa, els infants aprenen a través de l'experiència directa, de les sensacions físiques i de tot allò que els arriba pels sentits. Els infants s'inicien en l'observació i la manipulació dels fenòmens que els envolten, tot experimentant sensacions i aprenent a distingir les qualitats dels diferents elements.

Considerem fonamental la relació família-escola, el nostre objectiu és compartir i cooperar amb les famílies durant el procés educatiu dels infants per tal d'aconseguir el seu desenvolupament integral.

A l'EBM La Baldufa apostem per projectes nous en cada curs, tot assolint nous reptes. Alguns dels projectes que portem a terme són els següents: Tardes en família, Projecte Singular, Projecte Intergeneracional, Taula de llum, Conte viatger, Educació emocional i Iniciació a l'Anglès.

Aquest curs hem impulsat l'aula sensorial. L'educació sensorial és de gran importància pels infants ja que promou el desenvolupament de tots els sentits.

L'objectiu dels espais multisensorials és que l'infant adquireixi una sèrie d'aprenentatges mitjançant l'experimentació i la descoberta i que pugui desenvolupar habilitats socials i cognitives. Per aquest motiu, a l'aula sensorial de l'EBM La Baldufa, hem creat diversos ambients amb diferents estímuls on els infants poden treballar les sensacions a través de les experiències, donant-los llibertat per explorar, descobrir i gaudir dels sentits. Descobrim el món que ens envolta a través dels nostres sentits: la vista, el tacte, l'oïda, el gust, l'olfacte i també gràcies el moviment.

Tot l'equip docent està molt agraït per valorar i confiar amb la tasca que fem dia a dia. Per aquest motiu, a la nostra escola es va creant, any rere any i mitjançant el treball en grup, una bona metodologia, una bona col·laboració interna i externa, una gran confiança en les capacitats dels infants i una gran predisposició per parlar i reflexionar.

I com va dir Loris Malaguzzi: "si es fan coses reals, també són reals les seves conseqüències".

TOT L'EQUIP EDUCATIU DE L'EBM LA BALDUFA US DESITJA UNA BONA FESTA MAJOR!!!

Llar Infantil "Les Cent Fonts"

Col·legi Sant Josep

El curs 2020-21 serà recordat, per a tots, com el curs de la mascareta. Un curs on hem pogut recollir l'alegria, la il·lusió i les ganes d'anar a l'escola de tota la comunitat educativa. I això calia aprofitar-ho!

Aquest curs, més que mai, tots teníem ganes de veure les aules amb vida, amb nens i nenes, amb docents, i ens hauria agradat poder-ho compartir amb la presència de les famílies. Així, vam adaptar les programacions, espais, entrades i sortides, esbarjos, excursions, activitats al carrer... a les mesures covid per intentar fer-ho tot. No obstant això, no hem fet tot allò que ens havíem proposat i no és menys cert que algunes activitats no s'han fet com es volien, sinó com es podien.

Podríem queixar-nos de totes les dificultats, entrebancs, dubtes, confinaments... però preferim més compartir la felicitat que hem recollit i el munt de coses que hem après. L'entusiasme i la implicació de tot l'equip docent des del primer dia ha fet possible que no renunciéssim a res i que encaréssim aquest curs com un repte per créixer i per aprendre.

Així, els nostres alumnes han continuat amb el projecte intergeneracional, fent el servei comunitari a la Residència de Gent Gran de Sant Hilari amb les activitats virtuals o a distància, han fet un mural entre tots per celebrar el Dia Escolar de la No-violència i la Pau (DENIP), han fet apadrinaments virtuals, han realitzat els Innovation Day, han estès cal·ligrames a la placeta i recitat poesies pel poble per Sant Jordi, els alumnes de primària han muntat el Musilari (el seu ja tradicional museu artístic), els de quart d'ESO han fet el viatge de fi d'etapa i els d'infantil les colònies...

I en aquest curs tan digital, destaquem que hem convertit el Festival en una pel·lícula plena de màgia i que els alumnes de tercer de primària han guanyat un primer premi dels XVIII premis el CAC a l'escola de Catalunya.

Aprofitem per manifestar el nostre agraïment a l'Ajuntament, a les entitats i associacions locals i a tots els particulars que ens han facilitat l'organització d'activitats al llarg del curs. Sense totes aquestes ajudes, tot hauria estat més complicat.

Esperarem a concretar quines mesures i instruccions cal adoptar pel proper setembre. L'experiència d'aquest curs serà un gran baluard per continuar endavant: hem après a superar les dificultats, a reaccionar amb rapidesa davant els imprevistos, a valorar i donar importància als petits detalls... però, sobretot, hem après que si fem bé les coses, les mascaretes no poden amagar els somriures.

Molt bona Festa Major a tothom!

ESCOLA GUILLERIES

Aquest 31 de desembre s'ha jubilat la Núria Guitart Francàs, mestra de l'Escola Pública de Sant Hilari Sacalm des del curs 1983-1984. Un comiat discret després d'un munt d'anys de docència, les pandèmies no són amigues de les grans celebracions. Però això no vol dir que, des de l'escola com a institució, no li hàgim de mostrar el reconeixement que es mereix; els infants ja ho han fet, curs rere curs.

La Nuri, que des de fa uns anys portava amb orgull el títol de mestra més antiga de l'Escola Guilleries, ha estat la darrera d'una generació de docents que van entrar a l'escola pública quan tot just emergia de la foscor pedagògica del franquisme. I ho van fer amb voluntat de servei i amb la joventut i l'energia necessàries per reformar-la des de dintre. Van ser els puntals de l'ensenyament en llengua catalana i de la immersió lingüística, van participar en els primers equips directius escollits democràticament i van engegar experiències pedagògiques innovadores. Tot això sense la preparació ni els mitjans de les actuals promocions de mestres. En el cas de la Nuri, estar sempre en la primera línia de la recerca didàctica de les matemàtiques l'ha portat també a fer de mestra de mestres en l'àmbit de la formació permanent del professorat i a participar, amb tallers i ponències, en diverses edicions de les Jornades de la Docència de la Matemàtica que organitza l'ADEMGI (Associació d'Ensenyants de Matemàtiques de les comarques Gironines). La Nuri és la "culpable" que els plafons de l'Escola Guilleries hagin lluït representacions gràfiques d'estadístiques de tota mena i que moltes fornades d'alumnes hagin après, per sempre més, la magnitud d'un metre cúbic, després d'haver-lo construït amb brics de llet.

"es respecta allò que hom coneix i estima"

Si teniu interès per la didàctica de les matemàtiques, surfegeu una mica per la xarxa i baixeu el treball de la llicència d'estudis de la Núria Guitart **Resolució de problemes. Una eina potent per treballar les competències a l'aula de primària**. O busqueu l'article **Fent i desfent, aprèn l'aprenent!**, aparegut a la revista Guix.

Tot i amb això, potser al Guilleries la recordarem més com a impulsora del Projecte d'Escola Verda i com a ànima del Comitè Ambiental. El nostre centre ha estat pioner dins el programa d'escoles verdes de Catalunya i, la Nuri, una ferma defensora de la necessitat d'estudiar el patrimoni natural: "es respecta allò que hom coneix i estima". Alguns dels qui llegiran aquest article potser recordaran els tres anys que vam estar immersos en "El gran joc", un trajecte per diferents moments de l'evolució de la nostra espècie i la seva adaptació a l'entorn. Fer cabanes amb troncs durant l'estona d'esbarjo, pintar murals amb fang i carbonet, ombres xineses, esdevenir agricultors després d'experimentar amb les diferents formes de reproducció de les plantes... Un dels cursos que teníem com a eix de treball L'Aire, vam sortir a la televisió i tot.

Com a dinamitzadora del grup d'alumnes del comitè ambiental, la Nuri ha sabut entomar i donar volada a les propostes d'aquests en relació a l'estalvi energètic a l'escola i a casa, a la reducció i reutilització d'envasos, a l'anar a peu a l'escola (campanya precursora del camí segur)...

Quin privilegi ha estat per als de cicle superior tenir la Nuri de cicerone durant les colònies a la Garrotxa i descobrir de la seva mà el contrast entre la Fageda d'en Jordà i els pendents del Croscat.

La Nuri plega de l'escola, hi deixa moltes hores de treball fet amb il·lusió i amor, pot estar-ne orgullosa. I, també, pot estar tranquil·la perquè tant els docents que li han pres el relleu com els infants i les seves famílies s'estimen, ens estimem El Guilleries.

INSTITUT Anton Busquets i Punset

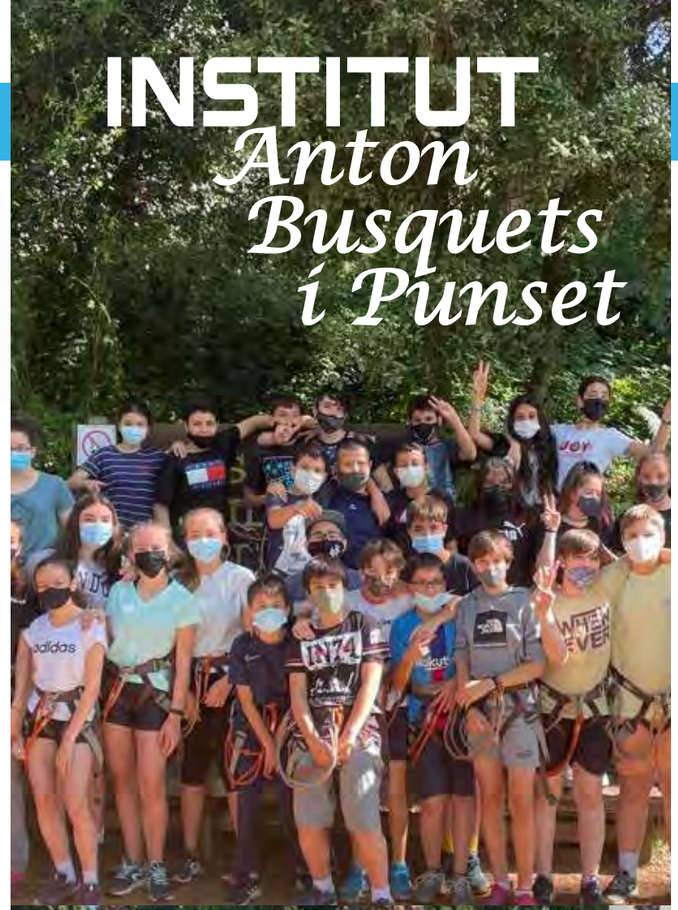

Normalitat enmig d'una pandèmia

Després de 6 mesos, l'institut va tornar a obrir les portes a tot l'alumnat! Per complir les normatives (distància, rentat de mans, mascareta i ventilació) vam moure taules i cadires, mobles, vam preparar diferents itineraris d'entrades i sortides, separar els patis, etc. Vam aconseguir un petit oasi de "normalitat" dins la pandèmia.

Al principi patíem per possibles positius i confinaments però, gràcies a la bona actitud de tots i totes, l'evolució del curs ha sigut molt bona.

Que bé que ho han fet tots els/les alumnes! Han pogut seguir el curs presencialment i de forma telemàtica quan ha calgut (el Departament d'Educació va proporcionar portàtils per tot l'alumnat de segon cicle i batxillerat).

Progressivament, hem pogut incorporar més activitats, sortides, xerrades, tallers...

Que xulo que ha sigut tornar-nos a veure! Amb la mascareta costa conèixer als alumnes nous. Quan esmorzem, que és quan "ens veiem les cares", ens estranya veure'ns el somriure.

I l'hivern de Sant Hilari? Sort que aquest any ha sigut suau, perquè les portes i les finestres estaven molta estona obertes.

Coincidint amb l'arribada del bon temps, totes les mesures s'han relaxat una mica. Hem pogut fer les graduacions d'ESO i de 2n de Batxillerat! També hem pogut anar, tots els cursos, a Sant Hilari Aventura i, com cada any, per final de curs, sortida al Water World de Lloret!

Seguirem treballant perquè el propers curs tot vagi millor.

Mentrestant, gaudiu del bon temps i d'unes bones vacances, que us les heu ben guanyat!

GUARDONS

BECA TONI GUZMAN

Jana Miralpeix Busquets, estudiant de 4rt d'ESO de l'Institut Antoni Busquets i Punset de Sant Hilari, **amb un 9,43 de mitjana a tot l'ESO,** és la guanyadora de la setena Beca Toni Guzmán, que concedeixen la família Guzmán i l'Ajuntament, dotada amb 500€.

La beca té com a objectiu "reconèixer la feina i l'esforç que fan els alumnes al llarg de l'ESO" i per això premia l'alumne "que hagi obtingut el millor currículum".

Aquesta beca naixia l'any 2015 en memòria d'en Toni Guzmán, a iniciativa de la seva família i amb el suport de l'Ajuntament de Sant Hilari. En Toni va ser un alumne que va estudiar tota l'ESO a l'Institut Anton Busquets i Punset. A causa d'una malaltia degenerativa, va morir mentre estava cursant 1r de batxillerat.

Aquest 2021 es va celebrar la setena edició. A l'entrega de la beca, hi van assistir la guardonada i la seva família, els pares d'en Toni, l'alcalde de Sant Hilari i la regidora d'educació.

BEQUES CÀTEDRA AIGUA

La Càtedra de l'Aigua, Natura i Benestar convoca cada any aquests ajuts, que tenen per objectiu incentivar la investigació científica entre estudiants de batxillerat que enfoquin els seus treballs a l'estudi del patrimoni natural i cultural de les Guilleries, en especial aquells relacionats amb l'aigua i la natura. La dotació econòmica de cada ajut és de 300€ per a l'estudiant i 100€ per al seu institut. Cada projecte, a més, compta amb el recolzament d'un professor o investigador d'universitat, que realitza tasques d'assessorament i seguiment científic de la recerca. Els guanyadors d'enguany han sigut:

- **"Estudi diacrònic de les estratègies publicitàries de Font Vella"**, de Laura Tornés Llopis (Institut Montsoriu d'Arbúcies), tutoritzat per Xavier Amargant Blasco.

La tutora de la universitat serà la Dra. Mònica Puntí Brun, de l'Àrea de Comunicació Audiovisual i Publicitat, Departament de Filologia i Comunicació, de la Universitat de Girona.

- **"Evolució de la invasió biològica de la papallona del boix (Cydalima perspectalis) i estat dels boixos afectats a l'Espai Natural de les Guilleries-Savassona i al municipi d'Arbúcies"**, de Pol Riera Martí (Institut Montsoriu d'Arbúcies), tutoritzat per Xavier Arroyo.

El tutor de la universitat serà el Dr. Jordi Artola Casacuberta, del Departament de Biociències, Facultat de Ciències i Tecnologia, de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya.

Des de la Càtedra de l'Aigua, Natura i Benestar i des de l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm, volem expressar el nostre agraïment a tots i totes les estudiants que s'han animat a presentar el seu projecte en un moment de trasbals com han estat els darrers mesos del curs 2020/2021, així com als respectius tutors acadèmics i equips directius dels instituts que els han donat suport.

PREMIS MORAGUES

El 17 de juny del 2021 es va fer l'entrega dels Premis Moragues als alumnes de 4t d'ESO que han fet un treball que promou la recerca experimental o teòrica en qualsevol matèria, ja sigui científica o dels àmbits d'humanitats i de les ciències socials.

Els guardons es divideixen en dues categories. Per una banda, cada centre escolar de Sant Hilari pot presentar 8 treballs de temàtica lliure en la categoria General i, per l'altra, la categoria Violeta tracta sobre dones silenciades pel masclisme de l'època que els va tocar viure.

L'acte es va celebrar a la Sala Noble a les 7 de la tarda i el jurat, format per Mercè Pujol, Mireia Fàbregas i Montse Molist, va decidir el veredicte:

CATEGORIA GENERAL

IES Anton Busquets i Punset

- Treball grupal: **"Creació d'indicadors de pH amb elements naturals"** d'Anna Puig i Helena Campmajó

- Treball individual: **"Els desapareguts de la Guerra Civil Espanyola"** de Coral Riu Manuel

Col·legi Sant Josep

- Treball grupal: **"Quin impacte tindrà la programació en el futur?"** de Hicham Laaouni i Josep Sánchez

- Treball individual: **"Podríem renunciar a la tecnologia?"** d'Ariadna Argemí Ruiz

CATEGORIA LA VIOLETA

- **"En el món de la moda, qui portava els pantalons?"** d'Emma Puigderrajols Fauria

Els guanyadors de la categoria general van obtenir premi de 100€, un val de 50€ en material escolar i una entrada doble a Sant Hilari Aventura. Els de la categoria Violeta van guanyar 100€, un val de 50 € per gastar en material escolar, una entrada doble a Sant Hilari Aventura i un any de sòcia de l'Associació de Dones La Violeta.

El jurat ha tingut en compte l'originalitat, el caràcter interdisciplinari del treball, la metodologia i el rigor científic.

PREMIS FÒRUM DE RECERCA

La 5a edició dels Premis Fòrum de Recerca, enguany en format telemàtic a causa de la Covid-19, es va celebrar el passat 12 de gener. L'objectiu d'aquest concurs és promoure la recerca en totes les àrees de coneixement, implicant tots els agents que conformen la comunitat educativa per motivar i recolzar a l'alumnat i als centres.

Amb el lliurament d'aquests premis es decideix quins seran els dos representants de l'Institut Anton Busquets i Punset de Sant Hilari Sacalm a la Mostra de Treballs de Recerca de La Selva.

Els quatre treballs seleccionats van ser:

- **"Quins sucs de fruita ens aporten més quantitat de vitamina C?"**, presentat per l'alumna Núria Bonvehí Pallarols

- **"Tot és a les nostres mans"**, presentat per l'alumne Eduard Puigderrajols Taberner

- **"Anàlisi i quantificació de la proteïna de la llet de vaca"**, de l'alumna Mar Linares Aguilà

- **"Influència de la velocitat de reacció en la conservació d'aliments",** de l'alumna Ada Ripoll Luque

Els dos primers treballs van ser els guanyadors en un acte que, tot i el format virtual, va ser igual d'emotiu que els altres anys.

L'Ajuntament felicita als quatre alumnes que van presentar el seu projecte.

ENTITATS

Comerç i Turisme Sant Hilari Sacalm

Els mesos de primavera d'enguany han estat com el final d'una cursa d'obstacles. De mica en mica, hem anat veient com les restriccions s'anaven suavitzant. Tots anàvem aixecant el cap i, a mesura que millorava la situació sanitària, anava creixent l'esperança que, ben aviat, anirem superant els entrebancs que hem viscut.

El que més il·lusió ens ha fet als comerciants ha estat veure els **ulls de felicitat** dels nostres clients més petits, els **infants**, cada vegada que han entrat al nostre comerç i s'han emportat una **Laura**. Aquesta campanya, que hem fet conjuntament amb les **escoles** i amb el suport dels ajuntaments locals, ens ha demostrat que, si ens ajudem els uns als altres, tots hi sortim guanyant. Les escoles han treballat el circuit del comerç i com aquest contribueix a l'economia local.

Sense comerç els nostres carrers perden la vida i l'alegria. Els comerços donem vida als carrers, engalanem i il·luminem els nostres **aparadors** amb els productes que sabem que us agraden i, ara també, disposem de nous aparadors, les **xarxes socials**. A la majoria de nosaltres ens hi trobareu. Us animem a seguir-nos i descobrir les històries i novetats que anem publicant.

Gràcies per la vostra confiança i Bona Festa Major!

La Selva Comarca de l'Aigua

Federació de Comerç de la Selva

Generalitat de Catalunya

Alimentació

CAN CABRÉ	972 86 82 11
CARNISSERIA CAN BARNET	972 86 87 47
CARNISSERIA CAN CISQUET	972 86 82 67
CARNISSERIA PAGESPETIT	972 86 94 76
CARNS I EMBOTITS HOMS	972 86 82 92
CARNS I EMBOTITS MASÓ	972 86 82 41
CELLER D'EN JORDI	659 446 469
FLECA DANÉS	972 86 87 97
FRUITERIA I CELLER J. BAYES	972 97 61 56
LA GUILLA_ GELATS ARTESANS	621 261 905
MAGATZEM COLLSABENA	972 86 86 05
PASTISSERIA MASÓ	972 86 94 85
PEIXATERIA ELS 2	632 470 522
PEIXATERIA LLORÀ	972 86 83 21
SUPERMERCAT CONDIS	972 86 8 561
SUPERMERCAT SUMA (LA BODEGA)	972 86 87 10

Equipament de la llar

BAZAR EL REGALO	
BOTIGUES ROSSELL S.L.	972 86 80 79
CAN JOMBO	972 86 83 08
DUCA CAN TORRENT	972 86 80 01
LES GUILLERIES GAMMA	972 87 21 05
TINTORERIA DESTACA	607 701 113

Moda i complements

010 SHS	629 009 590
CALÇATS COMAS	972 86 95 26
CONFECCIONS MONTSE	972 86 94 72
DRAPPS	972 86 93 71
JOIERIA I RELLOTGERIA J. BREIX	972 86 80 57
LA GUILLETA JOIES	972 86 95 15

Regals, artesania i oci

CASA MIMÓ	972 86 80 52
DECOR-A	972 26 88 33
IRENE FOTOGRAF	972 86 85 01
JEIMAR	972 16 24 01
PLANTES MASÓ	972 87 39 04
VIDEO OCA S.L.	972 86 96 76

Restauració i hostaleria

TORRE CAN RIPOLL (HUT)	629 228 813
FONDA RITA	972 86 80 09
PIZZERIA VILLAVECCHIA	972 86 95 64
RESTAURANT AQUARI "CAN PINOTXO"	972 86 93 69
RESTAURANT ELS CORTALS	972 86 87 95

Salut i bellesa

ASSERCAT SUPORT	678 878 311
BEARTISTS PERRUQUERS	972 86 82 94
FILU CENTRE ESTÈTICA	972 86 84 70
OPTICA XICA	972 86 89 60
PERRUQUERIA CARME GARRIGA	972 86 80 20
PERRUQUERIA I ESTÈTICA SILVIA	972 86 82 65
PERRUQUERIA I ESTÈTICA STYL	972 86 82 70
PERRUQUERIA JOSMAY	972 86 93 48
PERRUQUERIA LOUAN	972 87 21 50
SACALM SALUT	649 546 081
SUY ESTÈTICA I SALUT	972 87 23 56

Serveis

ARTESANIA I MOBLES JOSEP TEIXEIRA	972 87 23 03
AUTOREPARACIONS TGB	972 86 95 06
AUTOTALLER PAU	972 86 82 35
CLÍNICA VETERINÀRIA L'ERIÇÓ BLAU	972 86 87 53
DIVERTUS, SCCL	615 894 014
FACA S.L.	972 87 20 30
GARATGE GUILLERIES	972 86 88 73
GRÀFIQUES MONTSENY	972 86 84 06
INSTAL·LACIONS J.PALLAROLS	972 86 81 64
MCA DIGITAL DISEÑO I ROTULACIÓN	695 358 717
MENTA SOLUCIONS GRÀFIQUES	686 966 648
MONTSERRAT PUJOLRÀS / ASSESSORA TÈCNICA COMERCIAL	972 86 91 84
PERRUQUERIA CANINA JORDI	666 957 301
PLANXISTERIA MASÓ	972 86 94 23
SH CONCEPT FORMACIÓ	672 371 690
TROFEUS WANSCAT, S.C	610 414 076
VILABELLA ASSESSORIA I GESTIÓ	972 86 81 82

Comissió de festes Sant Hilari Sacalm Jove

Deixem enrere un any on la cultura, l'oci, l'esport i les festes han estat molt limitades i no han permès que l'entitat realitzés totes aquelles activitats que teníem en ment.

La comissió de festes es va iniciar per revitalitzar el poble i unir el jovent. Els últims mesos ens hem començat a reunir per poder tirar endavant els nostres projectes, entre ells, activitats per la Festa Major.

Recuperant l'orgull de poble!

Bastoners de les Guilleries

Una vegada més, tornem a ser aquí per la Festa Major. Aquest any, ha sigut molt difícil per a la cultura popular d'arreu dels Països Catalans. Volem aprofitar aquest espai per enviar una abraçada al conjunt de la població que n'ha patit les conseqüències. Esperem recuperar el més aviat millor l'oportunitat de portar les Guilleries a les places i carrers. Arran de la millora de la situació, comencem a tenir actuacions a l'agenda. Us hi esperem!

Us volem animar a participar amb les bastoneres, acompanyant-nos amb la música o ballant amb nosaltres. Les portes estan obertes a tothom que vulgui formar part de la colla i tingui ganes de "saltar, ballar i picar fort".

Associació de Geganters de Sant Hilari Sacalm

- Estigues quiet! Ja tornen a ser aquí. Ho sents? Les claus... Estan obrint la porta.
- Sí, ho sento. Almenys no hem estat tots aquests dies sols i sense companyia. Sort de la gent que passa per la biblioteca que té uns segons per nosaltres.
- I tant! M'hauria deprimit, Josep.
- No diguis això, Magdalena... Ja saps que des del 2018, quan vas arribar, no t'he deixat sola.
- Ho sé, Josep, però trobo a faltar la gent. Trobo a faltar poder sortir els dies de festa i ballar pels carrers.
- Jo a qui trobo més a faltar són els més menuts, que toquin la jaqueta o l'espasa. Quan noto aquelles manetes, em recorre un calfred per tot l'esquelet metàl·lic que sembla que em doni vida!
- Tan de bo aquest estiu, aquest coi de pandèmia afluixi... No hi hauria res que em fes més feliç que poder sortir pels carrers del poble i que la música ens acompanyés. A més, Josep, ja fa un any i mig que no ens veiem amb en Bernat i la Blanca. Ves a saber com estan?
- Ostres! Tens tota la raó, ja fa massa dies que no els veiem. A ells sí que se'ls deu fer llarg això. Amb els seus 90 anys d'història celebrant festes del poble, aquesta pandèmia els deu semblar haver baixat als inferns!
- Creuem els dits i esperem que algun dels sorolls de claus a l'obrir la porta sigui per desempolsinar-nos i sortir a ballar com fèiem!
- I tant! Ens veiem aviat hilarienques i hilariencs! Bona Festa Major!

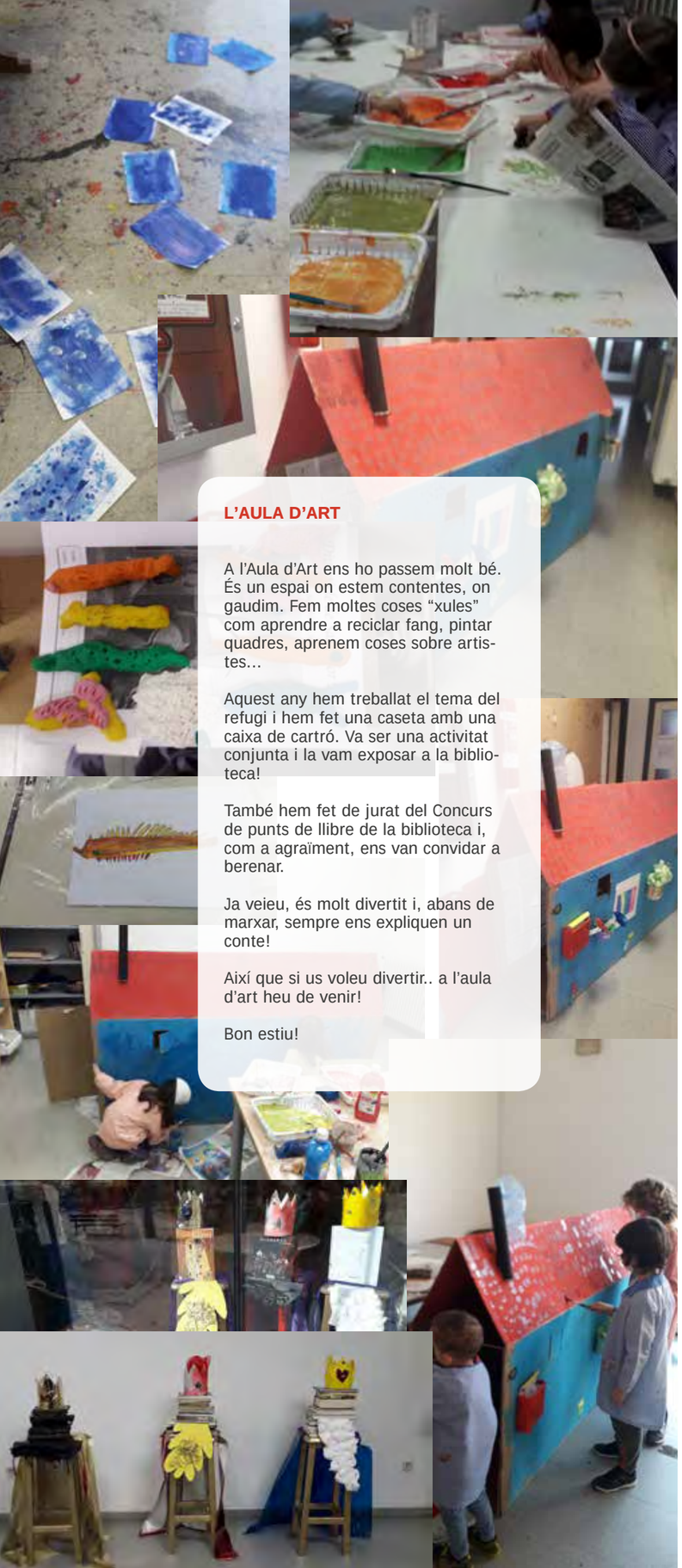

L'AULA D'ART

A l'Aula d'Art ens ho passem molt bé. És un espai on estem contentes, on gaudim. Fem moltes coses "xules" com aprendre a reciclar fang, pintar quadres, aprenem coses sobre artistes...

Aquest any hem treballat el tema del refugi i hem fet una caseta amb una caixa de cartró. Va ser una activitat conjunta i la vam exposar a la biblioteca!

També hem fet de jurat del Concurs de punts de llibre de la biblioteca i, com a agraïment, ens van convidar a berenar.

Ja veieu, és molt divertit i, abans de marxar, sempre ens expliquen un conte!

Així que si us voleu divertir.. a l'aula d'art heu de venir!

Bon estiu!

FOTO FLASH SACALM

Després de deixar enrere moments de dolor, dificultats i restriccions que la pandèmia ha portat a tothom, hem pogut abandonar el temps d'avorriment i carregar les bateries del flash i les càmeres per tornar-nos a agrupar.

Tornarem a sortir a fer fotografia nocturna, fotografia urbana i passar-ho bé captant les grans imatges que la natura ens ofereix a la nostra comarca i amb la diversitat que s'estén al llarg i ample del país.

A més de reprendre les nostres habituals activitats, abans d'acabar aquest any, ens proposem donar a conèixer el nostre treball més recent i fer una exposició amb fotografies de tots el socis de Foto Flash Sacalm. Motiu que ens impulsa a fer una crida a tots els aficionats a l'art de la fotografia perquè us animeu a unir-vos a la nostra entitat.

La fotògrafa estatunidenca Imogen Cunningham va dir: "Quina de les meves fotos és la meva fotografia preferida? Una que aniré a fer demà".

Nosaltres estem a punt. I tu? Vinga, som-hi!

Per qualsevol consulta ens podeu trobar a ffsacalm@gmail.com

I aquest any gaudim al màxim de la nostra millor Festa Major!

Les **Aules Musicals** us volem desitjar a tots MOLT BONA FESTA MAJOR!!!!

Un altre curs diferent però gaudint de la música per sobre de tot.

Vam començar el curs amb la incertesa que ens acompanyava ja de l'anterior però amb la formació i el coneixement que havíem anat adquirint pel que pogués venir.

Tenim la sort que no estem sols. Amb el recolzament de l'EMVIC, el professorat, l'Ajuntament de Sant Hilari i les famílies, hem fet que la música hagi pogut tirar endavant, en tot moment, ja sigui presencialment o mitjançant la plataforma teams, on tenim ben organitzada l'escola en línia, amb els nostres equips, xats, aules en xarxa, etc. Ha sigut un curs curiós: fer classes semipresencials, amb alumnes a casa i altres a l'escola degut als confinaments, o tots aquí, o allà...quantes coses hem après!

I així ha estat, alternant classes a casa i a l'aula, compartint audicions presencials amb vídeos de treball amb grups més grans, reunint-nos i programant usant teams (en línia) i, per sobre de tot, gaudint de la música junts!

Pensem que, en aquests moments, la música ens acompanya i així ho hem pogut viure aquests dies. Endavant amb la música, esperem superar ben aviat el COVID-19 i retrobar-vos a tots als carrers, a la sala noble, a l'aula de música...

Ens encantaria que ens seguíssiu a les nostres xarxes. Si ens voleu conèixer, entreu a aules musicals de Sant Hilari i Arbúcies. Ens hi veiem!

Gràcies a tots per ser-hi i fins molt aviat!

ORQUESTRA JOVE DE LA SELVA
· FUNDACIÓ ·

Un curs diferent però amb la música sonant arreu!

El treball d'orquestra en línia no és fàcil, però tots n'hem anat aprenent i ens hem adaptat a cada protocol que se'ns ha plantejat, com no! Aquesta situació difícil la vivim tots i, amb responsabilitat per part de tothom, la vencerem!

Vam acabar el curs tocant tots junts, des de casa, una part de l'obra que l'Albert Guinovart ens havia escrit per celebrar el XX aniversari de l'OJS. Quina gran experiència! La voleu escoltar? https://youtu.be/Xai1EUFIYPo

Hem treballat en línia amb grups reduïts, també presencialment amb petits grups, i sembla ser que podrem acabar el curs fent mini audicions, respectant totes les mesures, a diferents llocs de la comarca. Quines ganes!

Ara tot ho valorem molt, cada pas, cada moment que podem gaudir de l'harmonia dels nostres instruments amb els companys... Qui ens ho havia de dir! I, treballar des de casa, ens ha portat moments molt bonics, com ara les formacions en línia o la conversa amb en Miki Núñez i l'Àlex Pérez. Que proper, que autèntic! Un regal! Voleu escoltar-la? https://youtu.be/bC79iawaQxI

I, ja preparant nous reptes per al proper curs, si tot va millor, estem a punt per participar al Festival de Joves Músics a Luxemburg!

I ara... a punt per gaudir de la nostra Festa Major. Som-hi!

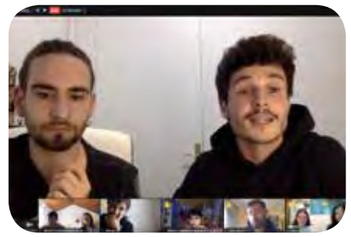

Cor Lutiana Jove assajant als Jardins de Can Rovira
Concert del Cor Lutiana a Bigues i Riells

Lutiana cordeveusblanques

Cantar en temps de pandèmia

Després del parèntesi forçat que vàrem haver de viure fa un any, afrontàvem aquest curs amb una barreja d'il·lusió per la represa del cant coral i d'incertesa pels interrogants sobre com serien els mesos que vindrien per endavant.

Així doncs, malgrat haver de reubicar els nostres assajos en espais més grans i ventilats, estar més separades i acostumar-nos a la mascareta, el que teníem clar era que volíem tornar cantar.

Perquè, per a nosaltres, cantar és com la nostra medicina, quelcom que ens fa estar bé, que ens uneix, quelcom que ens ajuda a afrontar els petits problemes del dia a dia. I això, en temps de pandèmia, és, més que mai, una necessitat.

Per tot això, podem dir que, tot i els entrebancs que ens hem anat trobant pel camí, hem pogut tornar a cantar, i això, sens dubte, ens fa estar millor.

Visca la música, visca el cant coral i Bona Festa Major!

75è ANIVERSARI

Quan, el gener del 1997, vaig ser elegit com a president de la coral, no hagués pensat mai que estaria com a mínim vint-i-cinc anys al front de la coral. Han estat uns anys d'enriquiment i d'una experiència personal molt important. Anys difícils, sobretot els primers, quan havíem de fer algun canvi per la continuïtat de la coral, degut a l'edat del primer director i ànima fins llavors, en Marià Brugués (1946-1980/1988-1999), per un canvi generacional i per engrescar a cantaires més joves per poder assolir noves fites. Ja hi va haver un canvi important quan l'Antoni Miralpeix (1980-1988) va incorporar les dones en la coral. Quant, després d'insistir un xic, la jove Eva Codinach (2000-2013) va acceptar ser la nova directora, va entrar aire nou i es van obrir totes les portes i finestres que mirar a l'horitzó de bat a bat. Així va començar una nova etapa plena d'il·lusions, de nous projectes, de nous repertoris, de buscar i trobar maneres de tenir tots els membres de la coral amb ganes de treballar i fer un camí per albirar un brillant futur. Tot s'ha portat a terme sempre amb tota l'harmonia i amb la delicadesa mirant sempre per l'esdevenir. Amb els anys, tothom fa una pausa en el seu camí i tria nous reptes en la vida i així vingué un nou director, en Pere-M. Xiberta (2013-2014), que ens dirigir durant un any aportant noves perspectives tant en l'assaig com les actuacions en conjunts musicals. A voltes, quan un li sembla que es tanquen totes les portes, resulta que normalment se n'obren de noves, que et porten a un millor demà i així vàrem escollir i acollir en Xavier Garriga Bardalet (2014), el nostre actual director, també director d'orquestra i artífex de la situació de la coral actual. Un gran treballador, comunicador, professor, un professional en tot el que comporta l'ensenyament musical i el món coral. Amb aquest farà vuit anys que el tenim entre nosaltres i segur que manifesto el sentiment de tots els companys dient: moltes gràcies Xavier!!! Aquest agraïment el faig extensiu, també, a tots els altres directors/a per la seva aportació en cada etapa.

Al capdavant d'una coral hi ha d'haver un tàndem amb el director i la junta de la coral, l'un sense l'altre no funciona. La junta, amb el seu president al davant, han de ser el dinamitzador de la coral. S'han de prendre decisions prou importants com escollir el director i tenir projectes engrescadors per mantenir viva la flama de la coral. Durant tots aquest anys, les diferents juntes han fet un esforç molt important en fer els canvis necessaris i, sobretot en aquets últims anys, amb els projectes que s'han realitzat cada any i amb el seu treball per poder aconseguir actuar en llocs tan emblemàtics en diferents ciutats europees. És imprescindible tenir reptes cada any. Gràcies a totes les juntes i els seus presidents per la vostra dedicació i esforç.

Tenim una sardana, "Alegres d'Or", amb música de Miquel Tudela i lletra d'en Francesc Danés, que defineix el nostre tarannà i diu "Hem escampat el nostre cant per tots els racons com qui sembra grana sublim d'amor, llavor d'amistat. El nostre cant és font d'amor i amistat". Cal fer esment que això no es podria portar a terme sense tenir en compte la comunitat que representa una coral. Nosaltres no som sols una coral, som un grup, som companys però també som una família que ens ho passem molt bé, riem molt, cantem molt però també treballem molt i, així, amb aquest esperit i amb una molt bona convivència, junts podem aportar el nostre cant i el coneixement de la nostre cultura arreu del món. Per fer tot això cal una motivació, una actitud, un compromís, un treball que units pot fer realitat els somnis que ens podem plantejar. Hem gaudit durant 75 anys i tenim reptes engrescadors per motivar a tots els membres de la coral i poder participar en grans projectes. Gràcies, de nou, a tots que els que han format part d'aquesta associació coral al llarg de tots aquests anys.

Actualment, unes de les fites de la coral és incorporar més homes, per això invitem a tot els que els hi agradi la música i el cant coral i que ho vulguin provar que es posin en contacte amb algú de la coral. No tingueu por, l'escriptora Frances Ann Lebowitz, nord-americana, columnista i actriu ocasional, diu que la música "no fa mal, practicar-la no engreixa, no contamina i no perjudica a ningú".

Aquesta pandèmia que conviu entre nosaltres i que pot portar un desencís o frustració, a nosaltres ens ha donat una força especial per seguir endavant buscant espais i formes per anar assajant. Esperem que la podrem controlar, gestionar i erradicar del tot el més aviat possible i que torni la normalitat en tots els àmbits i en especial en el món de la música i el cant coral.

Per molts anys a tota la família de VEUS ALEGRES!

excèntrica

El programa de Festa Major sempre és una oportunitat que tenim les entitats per explicar la nostra essència i fer un resum anual de les nostres activitats.

L'any 2020 i el que portem de 2021 han estat diferents per tothom. Ens han canviat idees i esquemes globals que teníem assumits com a veritats absolutes i també tota la relació personal i social. Tots hem viscut amb limitacions, angoixes i, malauradament, hem perdut familiars o amics. Tots ens hem vist immersos en una sèrie de canvis vertiginosos que han deixat una sensació de trencament, desconcert... La visió dels artistes pot ajudar a expressar el que ha estat sentint molta gent. Amb aquest motiu, a l'abril vàrem realitzar l'exposició col·lectiva "DISRUPTURA, obra que manifesta d'alguna forma una alliberació d'impulsos negatius", amb la participació de 15 artistes excèntrics i molta afluència de públic.

Durant tot aquest any hem continuat organitzant i participant en altres activitats com: el "Merc'Art", presentació de llibre durant la Fira Guilleries del 2020, "Art als aparadors" amb la col·laboració de l'Associació de comerç i turisme de Sant Hilari, tallers creatius de "Pouring" i "pintura al tremp d'ou", projecció de "DONA'M la mirada, "natura sketchers", exposicions a l'Hostal Fugarolas en el marc del Dia Internacional de l'Art i també a "Traç" (organitzat per l'entitat CAOS a Osor). També ens agrada ressaltar que artistes de la nostra organització han presentat treballs a Barcelona, Sils, Castell de Montesquiu, Guardiola de Berguedà i Osor.

Mentre escrivim aquest text, estem organitzant activitats per aquest estiu i per la Festa Major, esperem la vostra assistència. Bona Festa Major.

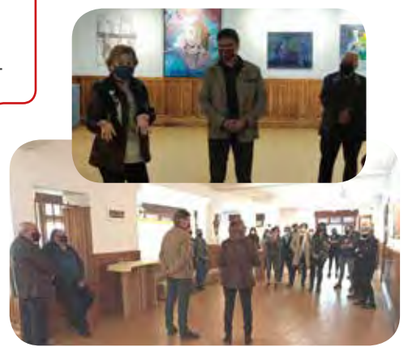

ASSOCIACIÓ PUNTS DE L'AIGUA SANT HILARI SACALM

Per a tots els hilariencs i les hilarienques, una vegada més, BONA FESTA MAJOR!!!! Des de L'Associació de Punts de l'Aigua, durant aquest any passat, tampoc no hem pogut fer gaire coses de cara al públic. Les restriccions antiCovid ens hi han obligat.

Amb tot, continuem publicant els punts de llibre de les sèrie de "Les Fonts de Sant Hilari" i la dels "Ocells de les Guilleries". Igualment, estem acabant de preparar una col·lecció de punts de llibre dedicada als peixos i rèptils aquàtics de la zona de les Guilleries, Savassona i el pantà de Sau.

Cal dir que continua la nostra col·laboració amb la Biblioteca Soledat Ridaura i Feixas tot i que, aquest any, tampoc s'ha pogut fer la trobada de col·leccionistes que l'Associació Punts de l'Aigua organitza el mes de maig.

Confiem que ben aviat tot torni a la normalitat.

Salut!!!!

grup sardanista Sant Hilari

Després d'un any d'obertures i tancaments perimetrals, d'horaris restrictius, de no poder trobar-nos amb els nostres familiars i amics, per fi sembla que comencem a veure llum al final del túnel!

Arriba la Festa Major, potser no serà massiva, però segur que ens ho passarem molt bé!

A hores d'ara encara no tenim el permís del PROCICAT per poder ballar sardanes però, per sort, sí que ens permeten organitzar concerts a l'aire lliure. El XXXIIIè Aplec se'ns resisteix un any més, però creiem que la salut i el benestar de les persones és el més important en aquests moments. És per això que, enguany, hem tornat a organitzar tres concerts de cobla que seran els dies 24 de juliol (a les 6 de la tarda a la Placeta amb la cobla Flama de Farners); el dia 20 d'agost (a 2/4 de 10 del vespre a la Placeta amb la Principal de Cassà); i el 22 d'agost (a les 6 de la tarda a la Placeta amb la cobla Ciutat de Girona). Desitgem de tot cor poder-nos trobar i gaudir plegats de la música i de la vostra companyia.

A nivell nacional la sardana segueix lluitant perquè sigui considerada per la UNESCO Patrimoni Immaterial. No defallirem i continuarem donant suport a la candidatura, igual que seguim preservant i estimant la nostra dansa, símbol del nostre país.

Hilariencs i hilarienques, visca la sardana, visca Catalunya, visca el nostre poble i visca la Festa Major!

ASSOCIACIÓ DE PESSEBRISTES SANT HILARI SACALM

Aquest any, l'Associació de Pessebristes celebra els 25 anys i estem contents d'haver contribuït a difondre aquest art al poble i a fer estimar les nostres tradicions a les generacions més joves.

Els diorames solen reproduir la vida i mort de Jesús i, per això, cada any, els exposem per Nadal i per Setmana Santa.

Els diorames de passió i mort de Jesús provenen de la tradició de l'Ordre dels Templers, fundada el segle XII, raó per la qual a Europa hi ha tanta estimació pels paisatges de Terra Santa.

Cada any hem programat un seguit d'activitats que, en el decurs d'aquests 25 anys, s'han anat consolidant:

- Exposicions de pessebres per Nadal i diorames per Santa Santa
- Cursets d'ensenyament
- Troba da anual de pessebristes de la Federació catalana de pessebristes de Catalunya i Balears. L'any 2007 aquesta trobada es va celebrar a Sant Hilari (31a edició)
- Participació a les biennals de pessebres organitzada per la Federació de Pessebristes de Catalunya i Balears
- Exposició de pessebres a les biennals
- Edició de cartells
- Concursos amb la col·laboració de l'Ajuntament i de la Parròquia

L'any 2020, amb la crisi de la Covid-19, va ser un any difícil per la programació d'activitats i nosaltres no en vam ser una excepció.

Aprofitem l'ocasió per agrair el seu suport a l'Ajuntament i a la Parròquia i també agraïm la col·laboració d'en Manel Font de Sant Pere de Torelló.

Finalment, recordem amb estima la Carme Güell i en Salvador Bosch que ens han deixat aquest any. Que descansin en pau.

Via Crucis Vivent

element festiu patrimonial d'interès nacional

Hem passat un any dur. El mes de març del 2020 en confinaven a tots a casa per evitar mals majors, la pandèmia s'enduia vides humanes i no sabíem exactament què havíem fer i com podíem aturar-ho. Seran moments viscuts que els recordarem tota la vida.

I, enmig d'aquest desgavell, ens vam veure obligats a suspendre el Via Crucis. Teníem molta part avançada, fins i tot havíem fet algun assaig i portàvem els "timings" controlats. Va ser un cop dur, ja que en poquíssimes ocasions havia estat necessari suspendre una edició i ens vàrem proposar que, pel següent any, ho faríem amb més ganes i millor.

Va passar l'estiu, tronava la tardor, i, quan vam tenir l'hivern a sobre, ens anàvem adonant que les il·lusions de tornar sortir al carrer s'anaven esvaint.

I així va ser, per segon any consecutiu, tampoc podíem representar el Via Crucis Vivent 2021. Resignació i tristesa, tot alhora.

A dia d'avui sembla que hem donat un tomb de 360 graus i això ens permet ser optimistes de cara a l'any 2022 i, per aquest motiu, volem fer una crida a TOTHOM, partícips i no partícips, a tota la gent del poble, per fer de la propera edició un VIA CRUCIS per recordar, un VIA CRUCIS per homenatjar a totes les persones que ens han deixat, un VIA CRUCIS que torni posar a Sant Hilari al mapa i un VIA CRUCIS més VIVENT.

BONA FESTA MAJOR

GRUP DE TEATRE DE SANT HILARI

Per fi torna la Festa Major.

Passat un any i mig de restriccions socials, culturals, laborals i d'altres, sembla que la situació millora i és l'hora de recuperar el temps perdut.

El Grup de Teatre de Sant Hilari ja s'està posant en marxa per recuperar la normalitat, tot i que en la mesura del permès hem intentat no quedar parats del tot.

Vàrem tenir la sort de ser de les primeres companyies de Catalunya d'estrenar. Teníem l'obra "Terapèutic" pràcticament a punt i a la Sala Noble, en petit comitè, ens vàrem treure el ventre de pena.

Val a dir que Terapèutic ens ha portat a Barcelona. Durant un mes, hem actuat un dia a la setmana a la prestigiosa Sala Arts i, segurament, hi tornarem molt aviat.

També, juntament amb les companyies d'Arbúcies i Viladrau, hem seguit representant "Línies Obertes", obra que ja havíem estrenat abans de la pandèmia.

Ja només ens queda dir-vos que aviat tornarem al cent per cent i que esperem retrobar-nos amb vosaltres, amb noves estrenes i il·lusions renovades.

Que passeu una bona Festa Major.

Visca el Teatre i la cultura, cada dia és més necessària en aquest país.

AMPA LA BALDUFA

Festa Major diferent

Ha passat un any més, estrany, incert, una muntanya russa d'emocions, comiats i benvingudes. En definitiva, noves situacions per a tots.

Petits i grans hem mostrat la gran capacitat que tenim d'adaptar-nos, de crear oportunitats on semblava que no n'hi havia i, sobretot, d'aprendre a respectar-nos els uns als altres, en tots els sentits.

Ha estat un any molt diferent pel que fa a la relació família-escola. Tot i així, volem destacar que, una vegada més, hem vist les ganes de remar en una mateixa direcció tots plegats pel bé dels més petits.

Per això volem donar les gràcies a les educadores, famílies i totes les persones implicades en fer possible el millor acompanyament als nostres fills i filles, els nostres tresors més preuats.

Desitgem que les baldufes de P2 tinguin un bonic inici de camí amb els més grans i, per suposat, també una bona entrada a les noves incorporacions a La Baldufa al nou curs que s'apropa.

I, sigui com sigui la Festa Major d'aquest any, desitgem que comencem a celebrar plegats tots aquests canvis.

Al cap i a la fi, la vida és un constant canvi,no?

Celebrem-la junts doncs.

Feliç Festa Major!

ENTITATS

Associació de Pares de família de Sant Hilari Sacalm

Quan defensar una escola és defensar un poble

Últimament és època de canvis a la Llar Infantil "Les Cent Fonts" i al Col·legi Sant Josep. Aquesta escola va ser fundada fa més de cinquanta anys per un grup de pares per donar més oportunitats de formació als infants del poble. Som molts els que hem passat per les seves aules i hem conegut els seus docents. De fet, no seríem qui som ara sense aquelles aules, professorat i vivències.

Ja fa temps que la salut econòmica de la nostra escola va minvant. Un centre concertat depèn de les quotes que aporten les famílies i de les subvencions que pugui rebre, ambdues cada vegada més estretes. En aquest sentit, no fa gaires dies vam rebre una notícia del Departament d'Educació que ens deixava tocats de mort: ens retiraven el concert de la línia de P3.

Les famílies ens vam començar a mobilitzar per tal de revertir aquesta decisió. Vam fer bullir les xarxes i vam organitzar una reeixida manifestació pel centre del nostre poble, de la qual se'n van fer ressò diversos mitjans de comunicació. Finalment, s'ha concedit el concert de P3. Setmanes intenses i amb els sentiments a flor de pell, vam lluitar per una causa noble i ho vam aconseguir.

Si hem de destacar un aspecte essencial de la nostra escola és el caràcter assembleari. Les famílies prenen les decisions que afecten l'entitat i, en les últimes setmanes, aquestes famílies han decidit una qüestió vital per al futur de la nostra escola: esdevenir un centre de la xarxa pública de la Generalitat de Catalunya. I és que tenir dos centres educatius, en un futur públics, continuarà essent crucial per al nostre poble. És en aquest punt del viatge on el títol d'aquest escrit pren vida perquè, primer, defensar la continuïtat de la nostra escola és vetllar per una educació de qualitat per a tots els infants del poble: tenir dues escoles públiques permetrà menys densitat d'alumnes per classe, cosa que suposarà una educació més personalitzada. Segon, dues escoles públiques garantiran la igualtat d'oportunitats i, tercer, asseguraran l'arrelament dels infants i la continuïtat del nostre poble.

La nostra lluita cap a l'escola pública continua i demanem ajuda a tot el poble, perquè, de ben segur, la necessitarem. Gràcies, una vegada més, pel vostre suport. Només plegats ho podrem fer possible.

L'AMPA de l'Escola Guilleries

Aquest curs 2020-2021 ha estat especial per a tots. Després que el curs passat ens vàrem haver de confinar el mes de març i estar 6 mesos amb l'Escola aturada, el mes de setembre, per fi, vàrem poder iniciar de nou les classes presencials amb una "nova normalitat". Al principi, ens va costar una mica acostumar-nos a les noves mesures de seguretat antiCovid, com la mascareta, el gel hidroalcohòlic, les diferents entrades o no poder-nos barrejar amb els companys d'altres classes. Però, a mesura que va anar avançant el curs, ens hi vàrem anar acostumant i, de nou, els nostres alumnes ens van sorprendre gratament seguint les recomanacions amb molt bona nota. Enhorabona, ens heu donat una lliçó!

Des de l'AMPA no hem pogut organitzar gaires activitats de les que fèiem els cursos anteriors, com la volada d'estels, l'ajuda en l'organització de la bicicletada i la cursa d'orientació o la festa de final de curs. Vàrem poder celebrar, però, la castanyada -respectant els grups bombolla-, i hem col·laborat per no deixar de fer el Concert de Nadal, aquesta vegada online. També vam participar en la 4a edició de la Xocolatada Solidària destinada a l'Hospital Sant Joan de Déu, en la qual es van recaptar 352 € que serviran per a la investigació en projectes de tractament de càncer infantil.

Aquest any hem destinat una bona part dels recursos a millorar el pati de l'escola. Hem adquirit kits de pati per a cada aula amb material de jocs tradicionals. Hem creat 3 cuinetes i posat una taula d'experimentació al pati d'educació infantil, hem ampliat el rocòdrom, hem creat un "bosc de la calma" al pati de primària, un espai on poder descansar i llegir i, finalment, hem construït un circuit de troncs al costat de la pista.

Des de l'AMPA us volem informar que hem estat treballant tot l'any en la preparació de les bases de la licitació per a la gestió indirecta del servei de menjador. Així doncs, el curs vinent, hi haurà un canvi en l'empresa que gestiona el servei de menjador i cuina de la nostra escola, des d'on s'abasteix també els altres centres educatius del poble, amb la intenció de que hi hagi una millora qualitativa de gestió i servei.

Esperem que, pel curs vinent, la pandèmia ens deixi recuperar una mica més la normalitat i puguem tornar a organitzar activitats per a totes les famílies de l'escola i poder-les gaudir tots junts.

Us desitgem una bona festa major!

AMPA
INS. A BÀSQUETS I PUNSET

Benvinguts a la Festa Major

Quan rebem la notificació de l'Ajuntament que hem de preparar un petit escrit de salutació a la Festa Major, ens adonem que ja estem a les portes d'acabar el curs. I, com cada any, constatem que el curs ha passat massa ràpid...

Mirem enrere i veiem que ha tornat a ser, malauradament, un curs caracteritzat per:

- reunions d'inici i final de curs telemàtiques
- classes confinades
- actes de comiat a mig gas
- mascaretes
- distanciament social
- dependència del mòbil

Són alguns dels danys col·laterals que ens ha portat la pandèmia de la COVID-19 i que ha provocat un canvi dràstic en les rutines dels nostres fills, un dels col·lectius més vulnerables.

No només han patit a nivell emocional, sinó que també pot arribar a tenir un impacte negatiu a nivell de resultats acadèmics.

A tot això s'hi afegeix el fet que les seves opcions d'oci i socialització han desaparegut pràcticament en el darrer any i mig.

Per aquest motiu, creiem que aquest any hem de gaudir més que mai de la nostra Festa Major. Socialitzem, sortim, ballem, cantem, gaudim...

No volem acabar aquest escrit sense desitjar el millor als alumnes que s'acomiaden del nostre institut i que comencen nous reptes, ja sigui en el món laboral com en l'universitari o en un grau; donar les gràcies a l'equip directiu i al professorat docent per les ganes i empenta que han posat en un any difícil de gestionar; i als pares, que són part important del nostre centre.

I dir que tenim ganes de retrobar-nos al setembre amb els alumnes que continuen al centre i rebre les noves incorporacions.

Som un gran centre, tenim un gran equip pedagògic i un millor alumnat.

I volem acabar aquest escrit desitjant-vos unes bones i MERESCUDES vacances i una bona Festa Major.

Recarregueu les piles per començar amb bon peu el proper curs.

Pertànyer a L'AMPA és una tasca completament voluntària però alhora fonamental dins el marc educatiu. Necessitem pares il·lusionats i amb ganes de formar-ne part. Tot pel bé dels NOSTRES FILLS.

club bàsquet SANT HILARI

Ha estat i és un any diferent i difícil per molta gent i per a moltes famílies. També ho ha estat pel nostre Club: canvis continuats d'entrenaments, grups bombolles, mascaretes, competicions... Però podem dir que, si ho hem superat, ha sigut gràcies a tots vosaltres.

Des d'aquí volem agrair a entrenadors/es, jugadors/es i famílies la vostra paciència, el vostre esforç i la vostra motivació. Ens heu demostrat que jugar a bàsquet és molt més que un resultat: són ganes, valors, amistat, respecte, empatia... i tot això ha prevalgut davant qualsevol entrebanc.

Tenim ganes d'entrenar, de jugar però, sobretot, tenim ganes de gaudir d'aquest esport.

Si no ho heu provat encara ... veniu, us enganxarà! I, si ja sou uns bàsquet-aficionats, us animem a treballar amb nosaltres en aquest gran equip amb molta il·lusió i perseverança per fer allò que més ens agrada: jugar a bàsquet.

Ens esperen temps millors per a tots/es! Sobretot, però, no deixem mai de creure i de perseguir els nostres somnis. I, com deia el gran Michael Jordan:

"Només juga, passa-t'ho bé i gaudeix del joc!

Bona Festa Major! 1,2,3... isards!!!!

C.E.S. HILARI

Ha passat un any de la Festa Major que no va poder ser. I, durant aquest any, sembla que només ha passat una cosa: el Coronavirus.

Al Club Esportiu Sant Hilari Font Vella hem fet el necessari per adaptar la nostra activitat a les necessitats del moment: hem implantat mesures preventives, hem fet cas de les recomanacions i ens hem aturat quan n'hem vist la necessitat. Ha estat un esforç de club però, sobretot, dels entrenadors, dels jugadors i de les famílies.

Aquest esforç ha tingut el premi de poder jugar mitja volta de les nostres competicions, de poder gaudir del futbol enfrontant-nos a un rival, de poder aprendre de victòries i derrotes, de fer-nos amics i companys, de treballar ens els valors que hem buscat potenciar en aquesta temporada: companyerisme, treball en equip, respecte pels companys, entrenadors, rivals i públic, amb esforç i ambició però amb humilitat, responsabilitat i disciplina perquè no tan sols formem futbolistes, formem persones i aquests valors són les eines que utilitzem... I tot això ho hem fet aprenent a jugar a futbol, perquè sí, malgrat totes les dificultats, l'evolució dels nostres equips ha estat espectacular i tenim ganes, tenim moltes ganes de seguir. Tenim ganes que la nostra afició, que ens ha estat tan fidel aquest any, pugui seguir gaudint del seu club i del nostre joc. Tenim ganes de futbol.

#socdelsanthilari

Grup excursionista Forces Forts i Forms

Aquest any, des de l'entitat dels Forces, Forts i Ferms voldríem destacar la Grimpada, una cursa de velocitat individual que consisteix a fer el cim de St. Miquel de les Formigues i que fa dos anys que organitzem. L'edició 2020, marcada per les restriccions de la pandèmia, va ser, malgrat tot, un gran èxit, tenint en compte que hi van participar gairebé vuitanta persones. Els més ràpids de les categories sènior i júnior es van endur un obsequi procurat per l'entitat. Felicitats altra vegada, Víctor Dacosta, Marta Ruíz, Oriol Gol i Bruna Miralpeix! A més a més, des de l'entitat, continuem vetllant pel rocòdrom que, tot i les seves petites dimensions, aplega vora quaranta socis, uns autèntics aficionats a l'escalada que s'hi entrenen cada setmana i que s'organitzen per fer sortides a roca.

Salut i muntanya!

indrets

La gent d'indrets som aquells que ens passem més hores a l'aire lliure que a dins a casa, ens agrada estar rodejats de natura, sigui caminant, amb bicicleta, corrent, pujant muntanyes, escalant... Aquesta manera de ser és la que fa anys intentem transmetre als més joves del nostre poble amb les nostres acampades i rutes per les Guilleries.

Aquests últims dos anys, tot i la dificultat del covid, hem seguit gaudint de les rutes d'estiu per les Guilleries. Amb els petits hem fet un campament estàtic i, amb els mitjans i grans ,una ruta de sis dies.

Sembla que la covid a fet que molta gent hagi canviat d'hàbits, començant a practicar més activitats a l'aire lliure. Només cal sortir a caminar per confirmar-ho.

Nosaltres, aquests nous hàbits, els valorem positivament. Com sempre, repetim, és bo que la gent conegui els seus boscos. D'aquesta manera te'ls sents teus, els estimes i els cuides. Aquesta última part, la de cuidar-los, potser és el que ens falta una miqueta. Ara que tots i totes gaudim més de la natura és el moment de cuidar-la més. És important, sempre, deixar el bosc més net del que l'hem trobat, és aconsellable sempre dur una bossa a la butxaca per recollir la nostra brossa, fins i tot el paper de vàter si feu les necessitats al bosc, i, si trobeu alguna llauna o plàstic, també podeu contribuir a recollir-la. També amb l'esforç de les administracions, esperem tenir algun dia unes rieres on poder-nos refrescar a l'estiu, amb aigües transparents i netes. I amb la conscienciació dels propietaris, tenir cada cop més boscos ben cuidats, afavorint els boscos autòctons, i trobar un bon equilibri entre el negoci i el medi ambient.

Finalment, creiem que és molt important que aquests valors i aquests hàbits que ensenyem a indrets es potenciïn des de casa i a les escoles, que són els llocs on els més petits del nostre poble passen més hores.

Bona Festa Major a tothom!

Moto Club Sant Hilari

Benvolguts amics, aquest any també està essent atípic però, com tot en general, podem començar a realitzar activitats, cada cop anant més cap a la normalitat.

Aquests passat mes de maig vàrem poder organitzar la cursa de la Lliga Catalana de grans amb les mesures marcades pels estaments pertinents. Tot i així, va ser un èxit a nivell esportiu.

El proper 3 d'octubre organitzarem la cursa de la Lliga Catalana per a nens. Esperem donar l'oportunitat de gaudir de les curses a petits i grans.

Volem comentar que, aquest any, tenim a dos pilots del Moto Club Sant Hilari disputant proves a nivell europeu: en Guillem Farrés i en Sergi Notario. Estant portant a terme una bona temporada amb bons resultats.

Per altra banda, esperem poder collaborar amb la Motovolta Solidària que es celebrarà el dia 10 de juliol. Es tracta d'una trobada moto turística els beneficis de la qual van destinats als més necessitats.

Com sempre i quan es pugui, us animem a què us apropeu al nostre circuit i gaudir d'aquest esport, el motocròs.

Salut, gas i bona Festa Major.

Club Tennis Sant Hilari Sacalm

Any rere any, la Junta del Club Tennis Sant Hilari, aprofita l'oportunitat que ens dona aquesta secció del Programa de la Festa Major per donar a conèixer totes les activitats dutes a terme.

Tot i ser un any complicat, en el qual tots ens hem vist obligats a aturar moltes de les activitats que teníem en ment, hem tornat amb més forces que mai amb el Torneig de Pàdel d'Estiu 2021.

Destacar, també, que tenim algun projecte en ment per tal de millorar les nostres instal·lacions com és cobrir alguna de les pistes i modificar petits detalls d'aquestes.

Aprofitant l'avinentesa, donem les gràcies a tots els nostres socis, patrocinadors i a l'Ajuntament ja que sense ells tot això no seria possible i juntament formem un gran club.

MOLT BONA FESTA MAJOR 2021!

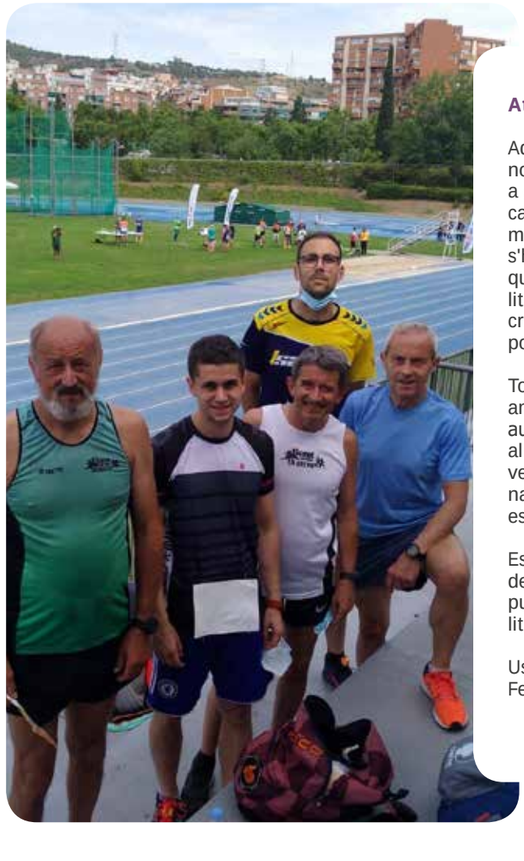

Atletes

Aquest any, els atletes no hem pogut assistir a gaires competicions a causa de la covid-19 ,i malauradament, també s'han anul·lat activitats que normalment es realitzaven al poble, com el cros, la milla i la marxa popular.

Tot i així, és cert que amb la pandèmia han augmentat els aficionats al running i els més veterans seguim entrenant i gaudint d'aquest esport.

Esperem que, al llarg dels pròxims mesos, es pugui tornar a la normalitat esportiva.

Us desitgem una bona Festa Major!

Club Tenis Taula

Com no podia ser d'altra manera, la pandèmia va trastocar la Lliga i tots els campionats de la temporada. Vam començar l'octubre amb optimisme, prenent totes les mesures sanitàries que els Consells Comarcals i el mateix Ajuntament ens van proposar, però malauradament el virus es va tornar a estendre. Només ens ha quedat un final de temporada curt però que ens ha permès tornar a gaudir del nostre esport. En una jornada on ens vam trobar tots els equips, es van decidir totes les posicions de la Lliga i podem dir orgullosos que hem quedat segons.

Ja són més de vint anys participant a la Lliga i a diferents campionats. El tennis taula ens ha anat acompanyant al llarg de la nostra vida. En vam aprendre de petits, hem millorat de joves i ara ja ens toca mantenir allò après però, i per sobre de tot, el tennis taula és passar-ho bé jugant i competint d'una manera sana. Des del Club animem vivament que tothom que tingui interès per aquest joc vingui i jugui a les taules del poliesportiu. Pels que ja fa anys que juguem, seria molt important que una colla de joves, nois o noies, ja ens anessin prenent el relleu. Només així no es perdrà la pràctica d'aquest esport al nostre poble.

En nom de l'entitat volem desitjar-vos una molt Bona Festa Major. Estem segurs que, més aviat que tard, podrem tornar gaudir de la vida com fèiem abans.

Tennis Taula Intercomarcal. Segon Classificat

PENYA BARCELONISTA DE SANT HILARI

Benvolgut Penyista,

Aquest any ha estat marcat per la pandèmia i això ens ha impossibilitat fer tot el que normalment fem i organitzem. Tots els actes han estat suspesos. Festa Major, festa de la Penya, la Quina i, sobretot, hem trobat a faltar poder anar al Camp Nou i al Palau a veure el nostre Barça. Esperem que, amb la nova temporada, ja hi pugui haver públic a l'estadi i recobrem la normalitat a la Penya i que tots els penyistes puguin gaudir de l'espectacle d'anar a veure un partit en directe.

El balanç esportiu d'aquesta passada temporada ha estat com una muntanya russa. El futbol masculí ha decepcionat una mica amb el final de temporada, tot i guanyar la copa del rei. I una altra patacada a la Champions League. En canvi, el femení ha fet història en guanyar el Triplet amb autoritat.

En bàsquet ha estat un bon any. S'ha arribat a la final de l'Eurolliga i de la supercopa i s'ha guanyat la copa del rei i la Lliga, trencant 7 anys de sequera.

Pel què fa a la resta de seccions professionals, en handbol s'han guanyat tots els partits jugats, amb els 7 títols possibles aconseguits, la lliga i supercopa d'hoquei patins i la Champions de la temporada passada de futbol sala.

Ja per acabar, només desitjar que acabi aquest malson de pandèmia i podem tots plegats gaudir del millor club del món.

Molta salut per a tothom!

Visca el Barça i visca Catalunya!!!

LA GORGA

LA GORGA

per un riu viu

SOCIETAT DE PESCA ESPORTIVA LA GORGA SANT HILARI

Benvolgudes,

Un any més, aprofitem aquest espai per explicar l'actualitat de l'associació de pescadors de Sant Hilari, La Gorga.

Aquest any, com l'anterior, degut a la pandèmia, no hem pogut celebrar els campionats locals de pesca, però si tenim previst organitzar alguns concursos.

El que si s'ha pogut dur a terme aquest any és el campionat de Catalunya de pesca al coup en el qual hi participa l'equip de la Gorga.

Com sempre, la Gorga ha continuat treballant per mantenir els rius i el seu entorn en les millors condicions possibles. La nostra tasca es centra en garantir 3 punts que considerem essencials.

1- Evitar captacions d'aigua que assequin els nostres rius.

2- Denunciar les agressions als rius i entorn i treballar per la millora del clavegueram del poble, per deixar d'abocar aigües brutes al riu.

3- Aturar l'excés de sorra que va a parar als rius, condemnant-los a la seva mort. Per evitar-ho, fa uns anys la Gorga va reconstruir 3 preses, la funció de les quals és retenir els sediments i així garantir la vida riu avall. Són la presa de la font de l'arç, la de la Comtessa i la de la font picant.

Degut al moviment de terres després del temporal Glòria, la situació de la riera és crítica, especialment a Mas Quintà. Properament, buidarem la bassa de la font de l'arç, tot i que no ha estat fàcil poder aconseguir-ho, ja que un propietari no ens ha donat permís per passar pel seu terreny i a l'altre li hem hagut de pagar 1000 euros per passar amb les màquines.

Per salvar Mas Quintà és urgent buidar la presa de la Comtessa. Estem buscant ajuda econòmica per poder-ho fer.

Si volem tenir unes rieres amb vida, les administracions i propietaris forestals s'han de implicar més.

Si vols intentar que els nostres rius i entorn estiguin en les millors condicions, uneix-te a la Gorga.

lagorgasantilari@gmail.com

Segueix-nos a Instagram i Facebook.

BOSSOS pel temps

Sant Hilari Sacalm

Un any més, aprofitant el programa de Festa Major, fem un resum ràpid de les dades del 2020, pel que fa al temps a Sant Hilari. Intentarem fer el mateix cada any, per facilitar-ne la consulta anual.

El més destacable va ser el temporal "Glòria". Les precipitacions, primer de neu i després en forma líquida, junt amb cops de vent molt forts, van tenir conseqüències devastadores sobre el territori català i també dins el nostre municipi.

>>>

Dades de l'any 2020

Temp. màxima: 33.2 °C (juliol)
Temp. mínima: -1.6 °C (desembre)
Precipitació acumulada: 1273 litres
Mes més plujós: gener amb 408 litres
Mes més sec: febrer amb 3.9 litres

A part d'això, hem de dir que ha estat un any rar i preocupant. La COVID ens ha modificat - i de quina manera! - la forma de fer les coses i això també ens ha afectat a nosaltres. Hem tingut, com tothom, altres prioritats i obligacions que han fet difícil una cosa tan senzilla com trobar-nos per comentar les dades de les estacions meteorològiques o pensar activitats per compartir.

Tot i això, i gràcies a l'interès de l'Ajuntament i el suport de MeteoGuilleries, finalment, el Dia Meteorològic Mundial, es va poder realitzar la inauguració de l'estació meteorològica de la Bòbila, i de la que fàcilment en podeu consultar les dades a https://www.meteoguilleries.cat/ca/estacions/shs2.html

D'altra banda, volem compartir una inquietud molt relacionada amb la meteorologia, i és la situació del clima a nivell mundial, doncs ja no es pot negar el canvi climàtic, i potser no ens podem limitar a observar i enregistrar passivament el que passa cada dia: plou més o menys que l'any passat?; fa vent, qui ho havia de dir! abans no en feia gairebé mai; sembla que la primavera meteorològica arriba abans; etc.

Creiem que cal fer un pas més i mirar de trobar i analitzar les relacions entre el nostre dia a dia i les dades meteorològiques. Cal pensar si podem fer les coses quotidianes d'una manera diferent per aconseguir parar aquest canvi. Per això, volem convidar-vos a reflexionar-ho amb nosaltres. Qui s'animi, pot dirigir-se a la Casa de Cultura i els facilitaran el nostre contacte, no cal dir que sereu molt benvinguts i benvingudes al grup.

Bon temps i bona Festa Major!

A.D.F. AGRUPACIÓ DEFENSA FORESTAL guilleries-montseny C/ Rectoria 17 · Sant Hilari Sacalm

Ha passat un any i, un cop més, ens tornem a trobar a les pàgines d'aquest programa. Salut per tots.

Aquesta A.D.F. segueix activa i més viva que mai. A part de la prevenció i extinció d'incendis forestals, col·laborem amb l'Ajuntament prestant serveis de protecció civil, com per exemple la recerca de persones perdudes, principalment excursionistes.

A l'hivern, amb el camió i la pala, collaborem en la neteja de la neu dels carrers del poble i altres serveis que ens demana l'Ajuntament.

Així, volem donar les gràcies a tots els voluntaris que hi participen de forma desinteressada.

A tots i a totes hilariencs, desitgem que passeu una feliç Festa Major.

GuillaCats

Els amics de la gata de Sant Hilari

Ja ha passat un altre any, el de la famosa pandèmia, i per fi sembla que comencem a veure la claror al final del túnel.

Des de Guillacats, tot i aquest sotrac, hem esterilitzat 50 gats i hem fet 31 adopcions, tot un rècord! A més a més, durant el que portem d'any, hem fet 33 esterilitzacions.

El nostre objectiu és que no quedi cap gat de carrer. A més a més, tot el que fem és perquè som molt sensibles amb el benestar dels animals i, sobretot, amb els gats, ja que considerem que estan infravalorats.

A més, hem de tenir en compte que, gràcies als gats de les colònies, tenim controlades altres espècies com serps o rates a les zones properes.

Seguim necessitant un Pla Municipal pel control dels gats, tal com s'està fent a altres municipis, perquè no tot depengui de la bona voluntat dels ciutadans.

Com sempre, abans d'acabar, volem conscienciar a la gent que tenir un gat no és una joguina. I és molt important tenir les nostres mascotes xipades i esterilitzades.

Des de Guillacats us desitgem una molt bona Festa Major 2021!

L'Associació Amics dels Animals de Sant Hilari Sacalm, amb nom comercial BUB BUB'S, és una associació sense ànim de lucre que té com a objectiu principal vetllar pel benestar animal. Es recullen animals de companyia perduts i abandonats, se'ls acull i se'ls cuida fins a trobar una nova llar per ells.

Des de l'Associació també es procura sensibilitzar a la població davant del maltractament animal i l'abandonament, assistint a fires i fent xerrades a escoles i grups. Per una altra banda, s'intenta col·laborar amb diferents centres de formació, escoles, acadèmies i universitats, per tal que els seus estudiants puguin realitzar les pràctiques amb nosaltres. Per últim, també col·laborem amb diferents entitats socials per tal de promoure projectes de voluntariat.

Si vols tenir un animal de companyia, és recomanable adoptar un dels milers que viuen en refugis de tot el país abans que comprar-los. La compra impulsiva d'un animal porta sovint a un abandonament. Si adoptes un animal, a més d'oferir una segona oportunitat, no fomentes el seu negoci. La majoria dels animals de les botigues de mascotes provenen de criadors amb pocs escrúpols i pateixen malalties hereditàries provocades per l'endogàmia tan àmpliament utilitzada per aconseguir el pedigrí.

Portem moltes setmanes convivint en un context extremadament complicat, marcat per l'emergència sanitària COVID19 i les seves conseqüències socials i econòmiques. Durant el confinament, els animals de companyia han estat un refugi per a moltes persones i també una finestra oberta per tal de poder sortir de casa a passejar la mascota.

Durant el 2020 es van registrar 61 gossos recollits, perduts, trobats i/o cedits, dels quals 40 han estat adoptats i els altres 21 s'hna pogut tornar a les respectives famílies. Tot això ha estat possible gràcies al grup de voluntaris i voluntàries que tenim a l'associació i que treballen desinteressadament, dia rere dia i de valent, per tal de poder oferir el millor per cada animal que tenim al recinte (situat al Carrer Verge de Montserrat s/n - Polígon Industrial La Bòbila- de la vila de Sant Hilari Sacalm).

Tots els animals s'adopten mitjançant un contracte d'adopció i es necessita presentar el DNI de l'adoptant. Les adopcions es realitzen de forma ràpida i sense dificultats, però també de manera molt personalitzada i adaptant-se a les necessitats del nou propietari. Demanem mantenir contacte posterior a l'adopció amb la família per assessorar-la davant l'adaptació i els possibles dubtes.

Aquest any 2020-21 hem estrenat pàgina web on pots trobar totes aquestes dades i altres que us puguin ser d'utilitat. L'enllaç és **www.bubbubs.cat**

assemblea
SANT HILARI SACALM

Aquest ha estat un any marcat per la pandèmia i la gestió del dia a dia.

Un cop més, l'estat espanyol, ha marcat el calendari electoral de Catalunya. Aquesta vegada per la via judicial amb la inhabilitació del President Torra decidint, fins i tot, el dia en el que havíem de votar els catalans: el 14 de febrer de 2021. Una data pensada per afavorir l'unionisme. La jugada no els va sortir bé: l'independentisme guanyà en escons i, per primera vegada, també en vots, arribant al 52% dels vots emesos.

De ben poc ha anat que els partit polítics, als qui hem donat suport incondicional, no malbaratessin el resultat de les eleccions i ens aboquessin a unes noves eleccions. No han estat a l'alçada, han continuat amb el partidisme, estratègies electoralistes de curta volada, deslleialtats i un llarg etcètera. La vergonya i l'enuig ha anat en augment dia a dia.

Ara ens maregen amb els indults i ens els volen vendre com la solució i és només un pedaç per als presos polítics. Què passarà amb els exiliats? I amb els milers de represaliats anònims que ara tenim i els milers que vindran?

Si una cosa tenim clara és que això no s'ha acabat, ans al contrari: la mobilització i la pressió constant als partits serà cada més necessària per tal que facin efectiu el mandat de l'1 d'octubre i aconseguir el nostre objectiu: la independència.

Bona Festa Major

>>>

ÒMNIUM
LLENGUA CULTURA PAÍS
SELVA INTERIOR

Des d'Òmnium Selva Interior hem reactivat alguns dels projectes que havien quedat anul·lats durant l'any passat, com el Cicle de "L'Escolarització a Catalunya 1900-1950". Aquí a Sant Hilari, hem pogut gaudir de la xerrada amb Salomó Marquès el dia 1 de juliol.

Òmnium intenta ser present a Sant Hilari i, durant aquest any, s'ha procurat que algunes activitats de comarca s'hagin pogut desenvolupar al poble: per Sant Jordi vam participar en "L'estenem poesia", una activitat conjunta amb la Biblioteca i les escoles. A més, també hem procurat que algunes de les activitats del Cicle Rusiñol tinguessin cabuda a Sant Hilari amb una representació teatralitzada d'uns fragments historiogràfics de l'artista. I també hem entregat un premi guanyador de narrativa sobre llegendes de Sant Hilari.

A part d'algunes activitats culturals, també hem volgut que al poble es fes palesa la repressió de l'Estat amb la recollida de signatures per l'Amnistia.

Esperem que, d'ara endavant, la nostra entitat sigui un referent cultural de país però també a Sant Hilari!

Bona Festa Major!

Consell per la República Catalana

El desembre de l'any 2019, just abans de l'inici d'aquesta terrible pandèmia, un grup de gent de Sant Hilari i d'Osor, constituírem l'associació del Consell de la República Catalana de les Guilleries. Vàrem decidir unir esforços i cercar espais de col·laboració mútua a favor de la independència de Catalunya mitjançant l'única institució republicana que queda: el Consell de la República, radicat a Waterloo (Bèlgica). Aquesta neix arran del Referèndum de l'1 d'Octubre de 2017. Després d'aquell dia hi va haver gent que va pensar que aquell acte era un fracàs i que havíem de rendir-nos. La gent del Consell de la República pensem que és una oportunitat fer néixer un nou país profundament democràtic i respectuós amb els drets humans. Efectivament, al Consell de la República, treballem per fer de Catalunya un nou país. Som independentistes, apartidistes i tots i totes hi sou benvinguts. El Consell de la República és la institució que té per objectiu impulsar les activitats de caràcter polític, social, cultural i econòmic, destinades a la implantació i materialització d'una Catalunya independent en forma de República.

El Consell de la República participa en una sèrie de campanyes, com són la de Let's Cleans Up Europe!, que consisteix a netejar abocadors a tota Europa, o bé la d'objecció fiscal #Prou monarquia, entre moltes d'altres.

Ens veureu al llarg de l'any muntant parades informatives al poble amb l'objectiu de què us empadroneu a la nova República o bé per poder informar-vos de com obtenir el carnet de la nova identitat republicana. També participarem i us animarem a participar en tota campanya que dugui a terme el Consell de la República en diversos àmbits com poden ser l'ecologia, el feminisme, la llengua, la cultura catalana o qüestions socials que afectin al poble de Catalunya.

Us desitgem una molt bona Festa Major republicana i, si pot ser, sense la Covid19!!!

VIBRANT
Associació Cultural

Vibrant som una associació cultural que defensem i promocionem la llengua, la cultura i la història de Catalunya i lluitem per a netejar-la de tota manipulació i intoxicació espanyoles. Així mateix, també defensem l'existència d'un Estat català en el marc dels Països Catalans. Els membres de la nostra associació lluitem per tal que el Parlament aixequi la suspensió de la DUI i aquesta es faci efectiva d'una vegada. Volem el que vol la majoria del poble català: la Llibertat nacional. Som també nacionalistes catalans. Defensem a ultrança la Nació catalana. Precisament l'existència de l'Estat català és per tal de garantir-ne la seva supervivència. Vibrant és el pseudònim del patriota català dels anys 20 i 30 del segle XX, anomenat Daniel Cardona. Ell, en aquell temps, defensava la lluita armada com a mitjà d'alliberament nacional a imatge i semblança de la naixent República d'Irlanda. Segurament, en el context democràtic europeu del segle XXI, en Daniel Cardona defensaria la RNV (la Resistència No Violenta) per tal d'aconseguir la nostra Llibertat. També va ser protagonista dels Fets del 6 d'Octubre de 1934.

Al mes de juliol d'enguany farem la presentació de l'associació al nostre poble explicant qui som amb en Jesús Llòria, el nostre secretari, i l'Adrià Julià, que és el nostre tresorer. I amb la cantant de rap antifeixista i independentista Jbalas. Al mes de setembre, pels volts de la Diada, o a l'octubre, presentarem el llibre d'en Jordi Cruz, el meteoròleg de TV3, titulat "3 Nits de torb i 1 Cap d'Any". Una història de supervivència humana que pensem que pot tenir analogia amb la història de supervivència del poble català. També vindrà un supervivent de la tragèdia que es narra al llibre, en Lluís Tripiana. I, finalment, cap al mes de novembre o desembre, vindrà a donar-nos una conferència sobre la Història de Catalunya l'historiador Francesc Xavier Hernàndez Cardona, conjuntament amb un jove de l'organització juvenil nacionalista Palestra. Ens aclarirà aspectes de la nostra història tergiversats i manipulats pel nostre enemic espanyol.

Desitgem de tot cor poder realitzar aquestes activitats si en aquell moment la situació de la pandèmia ho permet al nostre poble. Molts ànims a tots i totes!!! Segur que superarem aquests moments tan difícils per a tothom!!! El poble català sempre hem sigut un poble resilient i combatiu davant tot tipus de problemes!!!

<<< Visca Catalunya lliure!!!

Molta feina feta, molta feina per fer

El passat 15 de juny es van complir dos anys de la present legislatura, la meitat del mandat que la gent de Sant Hilari ens va confiar.

Malgrat la pandèmia de la Covid, que ha fet reestructurar la vida de tothom, des de l'equip de govern hem intentat complir amb el nostre programa electoral, fent moltes de les actuacions incloses al Pla de Mandat: implantació de fibra òptica a tot el poble, redacció del Pla director de medi natural i aprovació del Pla de Biodiversitat, inici del Pla Educatiu d'entorn, creació de paquets turístics, millora del servei de promoció econòmica i borsa de treball, millora de l'accessibilitat a Can Blat, projecte de recuperació de la memòria oral, redacció del Pla d'igualtat municipal, ruta de la riera d'Osor i millora de la senyalització de les rutes per l'entorn, projecte per omplir els locals buits del casc antic, canvi del parquet del pavelló i millora de les piscines exteriors, canvi del sostre de la piscina coberta, camí de vianants de la Bòbila a Cal Sastre, consolidació de la Trail Guilleries, rebaixa del preu dels enterraments, enriquiment de l'arxiu municipal amb donacions de privats, campanyes de promoció del comerç local o la renovació del patim-patam-patum, entre moltes d'altres.

Encara queda molta feina per fer en els dos propers anys, com la millora de la resta d'equipaments de la zona esportiva, el nou projecte museològic a Can Rovira, acabar les obres de millora del carrer Hospital o la millora del Centre Artesà de la Torneria, entre moltes actuacions necessàries per seguir millorant el poble.

Des del PIG us desitgem que passeu una molt bona Festa Major.

Un any més, arriba el final de l'estiu i, amb ell, la nostra Festa Major; temps de retrobament amb amics i familiars amb qui, potser, ens veiem poc. Aquest any més esperada que mai, ja que l'any passat va ser impossible celebrar-la.

Ara fa un any estàvem passant per uns moments molt durs per tothom: confinaments domiciliaris, tocs de queda i restriccions en les trobades socials. Per sort, la situació va millorant poc a poc amb la vacunació de la població i, encara que no hagi finalitzat del tot, sembla que podrem gaudir d'aquesta Festa d'una manera més normalitzada.

Han passat dos anys des que vam començar la legislatura, per tant, estem a la meitat. La nostra vocació de servei continua sent la del primer dia i estem a la vostra disposició per tot el que pugueu necessitar. Fem una oposició constructiva, dins les nostres possibilitats, ja que davant la majoria absoluta de l'actual equip de govern tenim poc poder de decisió. Som conscients que han estat temps difícils, però hem trobat a faltar transparència i consens en temes importants com les mesures preses per a la reactivació econòmica després de la pandèmia i també en l'aprovació de reglaments i taxes de serveis com els del cementiri. Ens hagués agradat poder participar en la seva elaboració.

Continuarem vetllant pel benestar de tots els hilariencs i hilarienques.

Hem passat per un any complicat però, des d'ERC, volem felicitar tot el poble per la bona gestió personal que heu fet de la pandèmia del Coronavirus.

Per evitar contagis ens hem fet nostres les precaucions de distància, mans i mascareta que molts epidemiòlegs ens han repetit constantment.

Hem hagut d'adaptar molt dels actes com els casaments, els dols, les festes familiars... També va caldre suspendre els actes de la Festa Major 2020, etc. per tenir cura de tota la gent, sobretot els col·lectius més vulnerables. I, malgrat el confinament i les restriccions del Procicat, hem mantingut converses amb la gent del poble, amb les diferents entitats, fent reunions i xerrades virtuals. Finalment, ens alegra que ens hàgim pogut trobar amb vosaltres a la paradeta d'ERC a la plaça Doctor Gravalosa el passat 16 de maig i, així, continuar amb les diferents xerrades presencials amb entitats i barris del poble.

Volem animar-vos a continuar com fins ara, il·lusionats, alegres, amb sentit de responsabilitat, amb les persones que us envolten. Volem celebrar aquesta Festa Major amb més actes que la passada i gaudir-los amb els nostres amics, amb àpats familiars... i, sobretot, molta salut.

Visca la Festa Major!!!

Visca la República Catalana!!!

El càncer és igual per a tothom, però no tothom és igual davant el càncer.

No totes les persones tenen les mateixes possibilitats de prendre decisions saludables per prevenir el càncer. No totes les famílies amb un diagnòstic de càncer poden assumir les despeses que genera la malaltia. No tots els pacients o familiars tenen accés a un tractament psicològic.

La crisi provocada per la pandèmia no ha fet més que agreujar la situació de fragilitat social i sanitària de les persones amb càncer i de les seves famílies, un col·lectiu doblement vulnerable: pel càncer i per la COVID-19. Retards en el diagnòstic o en el tractament deguts a la saturació sanitària, la sensació de soledat obligada, la por al contagi o la pèrdua de recursos econòmics, són alguns del greus impactes d'aquesta crisi en les persones afectades pel càncer.

Per aquest motiu, ara més que mai, des de la Junta Local de Sant Hilari de l'AECC-Catalunya contra el Càncer, reivindiquem la necessitat d'equitat. Equitat per prevenir el càncer, per viure amb la malaltia i per accedir als resultats de recerca.

Amb aquest objectiu, el passat 4 de juliol, vàrem posar a l'abast de tots els hilariencs i hilarienques la possibilitat de demostrar la seva solidaritat col·laborant en la col·lecta anual. I us hem de felicitar! Un any més hem demostrat que Sant Hilari és un poble solidari, unit i compromès en donar resposta a les necessitats de les persones amb càncer i pal·liar l'impacte de la pandèmia en les seves vides. Moltes gràcies pel vostre inestimable suport sempre!

Desitgem que passeu una bona festa major!

Cada any se celebren tres donacions de sang a Sant Hilari Sacalm, als mesos de febrer, juny i octubre. Aconseguim superar les 300 donacions cada any. És un orgull que, malgrat la situació de pandèmia actual, el nostre poble pugui recollir aquesta xifra de bosses de sang.

Les transfusions als hospitals han pujat un 15% respecte l'any passat i, per això, calen més donacions per garantir els tractaments. Als hospitals estan recuperant les intervencions que es van deixar de fer per la Covid i, per aquest motiu, són necessàries unes 1.000 donacions diàries, quan fa un any en calien al voltant de 800.

La nostra tasca és seguir animant a les persones que, de manera altruista, col·laborin en aquesta causa. Al web donarsang.gencat.cat podem veure com no s'arriba a aquesta xifra i, per això, cal que més persones se sumin a donar sang.

Recordem que es recomana reservar cita per donar sang a través de donarsang.gencat.cat perquè així s'evitin acumulacions de persones en els espais.

Si podeu, doneu sang, doneu vida. Sou imprescindibles!

Bona Festa Major!

Portem un any i tres mesos, per culpa de la maleïda pandèmia, amb el Casal tancat, sense poder dur a terme cap tipus d'activitat.

Aquest mes de juliol, hem reobert molt tímidament el Casal per poder retrobar-nos i practicar diferents activitats, com poden ser: jocs de taula, cant coral, petanca, ball en línia i alguna més. Sempre amb les normes de seguretat i sanitàries corresponents.

Encoratgem a les persones de Sant Hilari a venir al Casal.

Des de la Junta del Casal, volem desitjar a tothom una bona i molt responsable Festa Major.

Visca Sant Hilari, agost del 2021

Recepció i entrega de plaques commemoratives a les persones que enguany compleixen 90 anys. - 24 de juny del 2021

FUNDACIÓ ONCOLLIGA GIRONA
Lliga catalana d'ajuda al malalt de càncer
DELEGACIÓ SANT HILARI SACALM

El dret a la salut no existeix perquè les malalties o accidents, moltes vegades, no són controlables, Això és dolorosament cert en moltes malalties oncològiques, però, si que tots tenim el dret a una assistència sanitària integral que tingui cura de la persona en les seves dimensions física, psíquica, social i, si es vol, espiritual.

La salut, de vegades, no la valorem prou. Ens pensem que la tenim gratis, que és normal gaudir-la però, més tard o més d'hora, comprovem com "arriba aquella hora de temença en què s'acluquin aquests ulls humans", en paraules de Joan Maragall.

Amb el Covid-19, finalment, hem despertat del somni de l'omnipotència i la invulnerabilitat, hem reconegut que som interdependents, necessitem ser cuidats i tenir cura, no n'hi ha prou amb els interessos materials o econòmics, amb una llar confortable on aïllar-nos dels altres... ens necessitem els uns als altres.

Durant la pandèmia ens han dit "queda't a casa". Aquesta estratègia de distància social no ha de ser normalitzada, recuperem, tan aviat com puguem, els carrers: aquest lloc tan necessari on anar teixint quotidianament lluites compartides com a comunitat, veïnatge i ciutadania. Sortir de casa per col·laborar amb l'Oncolliga pot ser una bona raó per incrementar el benestar de nombroses persones amb càncer i també per ser útils pels altres, fet que gratifica i ens fa sentir millor. Recolzant i participant amb l'Oncolliga donarem i rebrem i també contribuirem a superar el gran mal d'aquest món, la indiferència vers els que pateixen.

Que tots tinguem una bona Festa Major!

Càritas
Parroquial de
Sant Hilari Sacalm

Els voluntaris de Càritas Sant Hilari aprofitem el programa de Festa Major d'enguany per desitjar-vos unes bones festes compartint-les amb tothom. Que gaudim de les estones de lleure i celebració per recordar a tots els que ens han deixat i als que ho estan passant malament, ja sigui per la Covid o per altres motius.

També volem expressar que Càritas està reforçant els seus recursos i serveis tradicionals i oferint-ne de nous, per seguir estant a prop de les hilarienques i hilariencs que necessiten un o més cops de mà per tirar endavant en els moments especialment durs que tenim i que preveiem, que vindran.

Intentem escoltar qui se'ns acosta perquè ens expliqui els seus neguits i necessitats i ajudar en tot allò que puguem fer, sabedors de les nostres limitacions i teixint complicitats amb altres entitats públiques i privades. Sense prejutjar ni discriminar ningú per raça, procedència, gènere, religió, condició econòmica o social... conscients que tots formem part del mateix poble i així tots plegats el construirem.

Tenim la convicció que, per ser dignes ciutadans, cal que fem el camí junts i que no quedi ningú enrere. Ajudant i lluitant per tenir un poble on valgui la pena viure-hi amb plenitud i justícia.

Tothom que vulgui afegir-se a aquesta tasca i experiència tan necessària, de coneixement i reconeixement mutu i adreçat a l'altre, hi serà benvingut.

Ass. Pinal Bamtare

El nom de l'associació que us presentem és Pinal Bamtare, que vol dir "despertar i evolucionar" en llengua pulaar, una de les llengües del Senegal (parlada per l'ètnia fulbe).

L'objectiu d'aquesta associació és aconseguir recursos per millorar el benestar i la qualitat de vida del poble de Sare Sadio i despertar, en els joves i dones d'aquesta comunitat, la il·lusió de viure i progressar-hi, sense necessitat de marxar del país.

El setembre organitzarem una presentació amb música, exposició fotogràfica i diferents tallers que ens permetrà apropar-nos a la realitat del Senegal.

Aquesta entitat neix per iniciativa de l'Omar Sowe, que fa cinc anys viu al nostre poble i que vol impulsar una relació de col·laboració i solidaritat entre el seu poble de naixement i el seu poble d'acollida.

Ass. Juntes més fortes

L'Associació de dones "juntes més fortes" té l'honor d'escriure aquesta carta com a presentació perquè, com sabeu, a causa de la crisi del Covid-19, no hem pogut realitzar ni participar en cap activitat. Com a associació, intentem integrar-nos a l'entorn on vivim i busquem proporcionar les condicions adequades per acompanyar les dones que tenen dificultats per integrar-se aprenent la llengua catalana, organitzant tallers per introduir diferents cultures marroquines i donant suport als nens nouvinguts per accelerar el procés d'integració. Volem donar les gràcies a l'ajuntament que ens ha donat aquesta oportunitat de presentar l'associació i una salutació d'agraïment als residents de Sant Hilari Hacalm.

GOSSOSK9 ens dediquem a la protecció de les Víctimes de Violència de Gènere i contribuïm a la seva reintegració a la societat oferint un entorn segur dins de les nostres possibilitats.

Ha estat un any molt dur per tots i, per aquest motiu, volem aprofitar per demanar una **FESTA MAJOR LLIURE DE VIOLÈNCIA.**

es agressions sexistes són aquelles que s'exerceixen sobre una persona per motius de gènere, orientació sexual o aspecte físic amb relació als cànons estètics.

Algunes manifestacions d'aquestes conductes poden ser:

- Comentaris ofensius i/o degradants.
- Abusos verbals o qualsevol altre comportament hostil com insults, burles, comentaris despectius, floretes indesitjades que tenen per objectiu ridiculitzar una persona o grup.
- Contacte físic i tocaments no desitjats que incomodin, violentin o no agradin a la persona o grup que els pateix.
- Manca de voluntat per participar en un lloc que hi hagi companys amb els quals no es vol estar.

El terme heteropatriarcat fa referència als rols de poder que el gènere masculí i l'heterosexualitat han exercit sobre altres gèneres i sobre altres orientacions sexuals.

Les violències heteropatriarcals no són fets aïllats o puntuals, són l'expressió d'una desigualtat simbòlica i estructural. Les entenem com un contínuum que va des d'una imatge, un comentari ofensiu o degradant fins a agressions de caràcter sexual.

S'expressen mitjançant agressions ambientals, verbals, físiques i/o sexuals i s'exerceixen sobre una o diverses persones per motius d'identitat de gènere, aspecte físic i/o orientació afectiva i sexual.

Algunes possibles manifestacions:

Tipologia Manifestacions Simbòlica/Ambiental

- Exhibició de símbols sexistes ofensius.
- Exhibició d'imatges ofensives i/o vexatòries de les dones i de les persones homosexuals i trans.
- Músiques que inciten a la violència masclista i a delictes d'odi per qüestions de gènere, homofòbia i transfòbia.

Verbal

- Comentaris ofensius i/o degradants en relació a la identitat de gènere i/o l'opció afectiva i sexual.
- Abusos verbals o qualsevol altre comportament hostil com insults, burles, comentaris despectius sobre la persona i/o col·lectiu.
- Comentaris indesitjats sobre l'aspecte físic o el cos.
- Al·lusions de caràcter sexual no desitjades.

Físic/Sexual

- Formes no benvingudes de contacte físic, tocaments no desitjats que incomodin, violentin o no agradin a la persona o grup que els pateix.
- Intents d'agressions sexuals i/o violacions.

Per aquest motiu, demanem a la població de Sant Hilari que ens ajudin a erradicar la Violència de Gènere del nostre poble i fer que, a Sant Hilari, podem gaudir d'un entorn segur tant en les festes com a la vida del nostre poble.

BONES FESTES A TOTHOM !!!

La Violeta

L'any que hem deixat enrere ha estat molt dur per totes i més per aquelles famílies que han patit la impotència de perdre els éssers estimats per culpa de la pandèmia. El nostre escalf i consol per elles i, especialment, un record entranyable a les sòcies que ens han deixat.

Aquest any, més que mai, tenim ganes de Festa Major. Necessitem la festa per gaudir dels nostres, del poble i de nosaltres mateixes. Perquè, si nosaltres estem bé, els que tenim al voltant també ho estaran. En el darrer any, tot i les limitacions que hi ha hagut, des de la Violeta hem continuat treballant pel benestar de les dones: hem organitzat cursos de risoteràpia, d'autoestima, ens hem mostrat solidàries i, fins i tot, va ser possible una sortideta a Roses. I no ens oblidem del que vàrem gaudir en el sopar del dia de la dona!

La Violeta està viva i volem que així continuï durant molts anys. Amb la participació de totes les sòcies segur que ho aconseguim i convidem a formar-ne part a totes les dones del poble.

La unió fa la força i aquesta força és la que necessitem per aconseguir la igualtat en la nostra societat. Tenim molta feina per fer, molt per superar i juntes ho podem aconseguir.

MOLT BONA FESTA MAJOR!

https://www.facebook.com/LaVioleta-SantHilari/

@la_violeta_santhilari

lavioleta.shs@gmail.com

Moviment Demogràfic 2020

Durant l'any 2020 el moviment demogràfic ha estat positiu respecte a l'any anterior. A l'inici del 2020 estaven empadronades a St. Hilari 5.736 persones i en acabar-lo n'hi havia 5.803; per tant hi ha hagut creixement positiu de 67 persones.

Durant l'any 2020 a Sant Hilari han nascut 43 infants. Pel que fa a defuncions n'hi ha hagut 82.

Si als habitants de Sant Hilari d'inici d'any, 5.736 hi afegim els 43 naixements ens dona la suma de 5.779; i si a aquesta dada li restem les 82 defuncions ens dona un total de 5.697 que no ens coincideix amb el cens de final d'any. Això vol dir que al llarg de l'any 2020 es van empadronar 106 persones nouvingudes a Sant Hilari.

ANY	POBLACIÓ TOTAL	NAIXEMENTS	DEFUNCIONS	% POBLACIÓ ESTRANGERA
2020	5.803	43	82	20'64
2019	5.737	51	55	15'23
2018	5.782	60	83	19'88
2017	5.751	59	68	18'64
2016	5.744	64	46	18'21
2015	5.770	55	60	18'25

Quan analitzem la procedència de la població actual de St. Hilari veiem que un 20'64% de les persones que viuen al poble no és de l'estat espanyol, ha pujat 4 punts respecte el 2019. Ho concretem per continents: d'Amèrica nord, central i sud n'hi ha 99, de l'Àfrica 749, del continent Asiàtic 24 i de la resta d'Europa 326.

Per poder comparar millor el moviment de població del nostre poble, publiquem aquest quadre amb les dades dels darrers 6 anys.

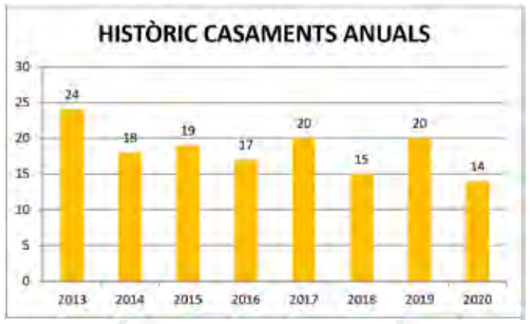

Pel què fa a casaments, estadísticament portem un mitjana de 19 casaments anuals, sent el 2013 l'any on se'n van fer més i el 2020 el que menys. Tot i ser l'any de la Covid, no va desvirtuar gaire els números.

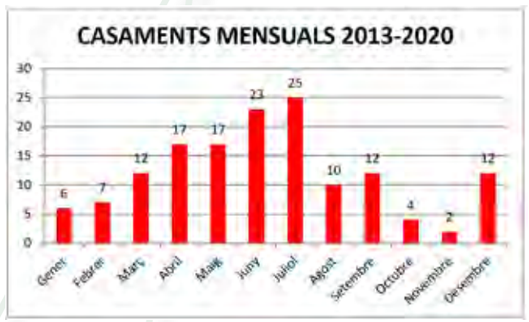

I a en quina època de l'any es concentren?
Doncs, de tots és sabut, que és a la primavera-estiu quan tenim una major incidència.

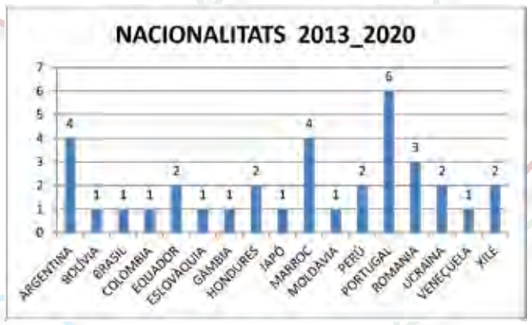

El món és molt gran i, dels 5 continents del globus terraqui, heu de saber que, varis hilarienencs i hilarienques, ha contret matrimoni amb estrangers, sent Portugal el país capdavanter seguit de Marroc i Argentina, passant per Japó, Brasil, Moldàvia i d'altres.

☎ Telèfons

Ajuntament		
Ajuntament (oficines)	**972 86 81 01**	ajuntament@santhilari.cat
Biblioteca	**972 86 80 08**	biblioteca@santhilari.cat
Casa Cultura	**972 86 86 56**	casadecultura@santhilari.cat
Deixalleria Municipal	**972 86 88 51 / 639 15 24 43**	mediambient@santhilari.cat
Material Voluminós i Poda	**93 765 31 51**	natalia_germansalum@hotmail.com
Espai Jove	**621 20 72 27**	tecnicjoventut@santhilari.cat
Instal·lacions esportives i piscina municipal coberta	**972 86 97 62**	info@cemsanthilari.cat
Museu Guilleries	**972 86 94 47**	museuguilleries@santhilari.cat
Oficina de Turisme "Can Rovira"	**972 86 96 86**	oficinaturisme@santhilari.cat
Ràdio Sant Hilari	**972 87 23 00**	radiosanthilari@gmail.com
Residència Gent Gran	**972 87 28 00**	residenciaggshs@sumaracciosocial.cat
Tanatori	**972 20 23 35**	tanatorigirona@memora.es
Serveis diversos		
Aula de Música Municipal	**972 87 21 64**	amarbuciesisanthilari@emvic.cat
Casal de Gent Gran "Can Blat"	**972 86 87 32**	associaciocanblat@gmail.com
Escola Guilleries	**972 86 87 29**	b7003434@xtec.cat
Col·legi Sant Josep	**972 86 94 83**	col-santjosep@xtec.cat
Correus	**972 86 94 00**	santhilari_sacalm.girona@correos.com
Escola Bressol Municipal La Baldufa	**972 87 28 88**	labaldufa@santhilari.cat
IES Anton Busquets i Punset	**972 86 93 58 / 972 87 23 82**	b7004517@xtec.cat
Llar Infantil Les Cent Fonts	**972 86 80 61**	llar-centfonts@xtec.cat
Parròquia de Sant Hilari	**972 86 82 22**	bmrtsf@hotmail.com
Sanitat		
Àrea Bàsica de Salut -CAP-	**972 87 22 77**	
Ambúlàncies Guilleries	**640 64 95 66 / 972 41 00 10**	
Framàcia Broto	**972 86 80 98**	joseprbroto@cofgi.org
Farmàcia Muntalt	**972 86 90 49**	fxaviermuntalt@cofgi.org
Seguretat ciutadana		
Emergències	**112**	
Policia Municipals	**972 86 81 23 / 699 49 20 60**	guardiamunicipal@santhilari.cat
Mossos- Santa Coloma -	**112 / 972 18 16 75**	
Violència Domèstica	**900 900 120 / 016**	900900120@gencat.cat

Col·laboradors

AGÈNCIES DE VIATGES

Rossell Vacances	972 86 80 79		lluis@rossellvacances.cat

ARQUITECTES, ARQUITECTES TÈCNICS I ENGINYERS

C2 ARQ SLP (gestió integral de projectes)		625 448 904	c2arq@c2arq.cat
Gstió arquitectes & arquitectes tècnics (Gerard Tordera)		619 906 578	info@gstio.cat
Isabel Font Mercader (arquitecta)	972 87 20 41	693 454 258	fontmercader@hotmail.com
Jaume Pallarols Canaleta (enginyer tècnic industrial)	972 86 81 64		info@jpallarols.com
Jordi Rotllant (arquitecte tècnic)		620 207 315	jrotllant@aparellador.cat
Maria Cerver (arquitecta tècnica)	972 86 93 06	630 685 930	mariacerver@gmail.com
Mª Carme Saurina Porta (dissenyadora d'interiors)		610 562 233	estudienblau@infonegocio.com

ASSESSORIES I ASSEGURANCES

Agència Suy	972 86 88 33		agenciasuy@gmail.com
Gestoria A.C.A. J. González	972 87 21 75		assessoria.aca@gmail.com
Mapfre - G. Assegurador	972 86 90 50		nripoll@mapfre.com
Núria Torrent	972 86 90 68	689 862 741	ntempreses@gmail.com
Saballs Gestió, S.L	972 86 81 15		sthilari@saballsgestio.com
Vilabella Assessoria i Gestió, SLU	972 86 81 82		info@vilabella.net
Adeslas- Lorena Ciriello Suárez		617 641 633	info@tusegurohoy.es

BARS

Bar Ca la Fina	972 86 86 48		
Bar Chapete	972 86 99 94	615 515 586	
Bar Club	972 86 99 07		
Bar Juani	972 86 83 69	647 112 167	
Bar Felix		625 447 211	
Bar Florida	972 86 97 24		
Bar Granja Tivoli	972 86 80 42		granjativoli@hotmail.com
Cafeteria Bar Moragues	972 86 91 23	655 895 477	
Pub la Cabanya		647 562 520	lacabanyashs@gmail.com
Can 60		655 897 273	can60santhilari@gmail.com
Bar Gràcia	972 86 90 25		

BENZINERES

Estació de Servei Sant Hilari BP	972 87 20 30		Nfloriach@centraldebenzineres.com

CARNISSERIES I CANSALADERIES

Carns i embotits Homs	972 86 82 92	639 237 292	albert.santaugini@gmail.com
Can Barnet	972 86 87 47	722 669 371	canbarnet@gmail.com
Carnisseria Pagespetit	972 86 94 76	686 178 312	tarres.josep@gmail.com
Carns i embotits Masó	972 86 82 41		
Carnisseria i xarcuteria can Cisquet	972 86 82 67	619 171 910	carnisseria.cancisquet@hotmail.com
Joan Valls Bosch- Can Cabré	972 86 82 11	625 408 616	

CENTRES DE BELLESA

Àngels Suy (Estètica i salut)	972 87 23 56	619 183 371	suyestetica@yahoo.es
Clips	972 87 28 53	680 289 256	shsclips@gmail.com
Estètica i Teràpia E.Elias	699 018 468	649 591 237	estetica_elias_04@hotmail.com
Estètica Styl- Làser de Diode	972 86 82 70		evallsa@hotmail.com
Filu centre estètica	972 86 84 70	699 968 480	info@esteticacarme.com
Maria Roquet	972 86 84 14		
Silvia Cornellà	972 86 82 65		
Rosa Crous	972 86 88 37	607 318 658	

CLÍNICA DENTAL

Clínica Dental Dr. Joan Mª de Ribot i Porta	972 86 98 14		
Clínica Dental Sant Hilari		675 462 460	

CLÍNICA VETERINARIA I PERRUQUERIA CANINA

l´Eriçó Blau	972 86 87 53	630 177 405	cveterinariblau@gmail.com
Praxis Veterinaria (Albert Díez Garcia Olalla)	972 87 73 76	609 146 020	praxisveterinaria@gmail.com
Perruqueria canina Jordi		666 957 301	jordi.galvez@hotmail.com

COMERCIALS

Comercial Màiquez S.L.	972 86 91 28		info@comercialmaiquez.com
Comercial Filor	972 87 21 32	684 166 531	jordi@comercialfilor.cat

COMESTIBLES

Carns i embotits Homs	972 86 82 92	639 237 292	albert.santaugini@gmail.com
Bonpreu	972 12 92 58		s0109@bonpreu.cat
Fruiteria i Celler Jordi Bayés	972 97 61 56		fruiteriajordi@gmail.com
Magatzem Collsabena	972 86 86 05		rafi.collsabena@hotmail.com
Productes agroalimentaris Ponet (pinsos Gosby i BonArea)	972 87 22 84		
Supermercat Charter Consum	972 86 92 87	659 909 583	rosellmoragas@hotmail.com
Supermercat Condis	972 86 85 61		rstores.sl@gmail.com
Supermercat Suma (celler)	972 86 87 10		c0295@condis.es
			supercesc.erra@gmail.com

CONFITERIES

Pastisseria Duran	972 86 81 14		annaduranfuguet@gmail.com
Pastisseria l'Artesà	972 87 39 94		
Pastisseria Malet-Torrent	972 86 93 08		
Pastisseria Masó	972 86 94 85	678 334 738	info@malet.cat
			josepmariamaso@hotmail.es

CONSTRUCCIONS METÀL·LIQUES

Art Català	972 86 82 91		artcatala@grn.cat
Rolen- Moca	972 86 80 81		
Taller Nou sant Hilari SL	972 86 91 88	679 582 793	tallernou@gmail.com
		617 549 114	

CONSTRUCTORS D'OBRES I SERVEIS IMMOBILIARIS

Albert Baena Prat		617 291 173	abpaleteria@gmail.com
Antoni Brugué Casas	972 87 21 25		antonibrugue@gmail.com
Construccions Àngel Toro	972 86 92 43	610 228 381	atoroluque@hotmail.com
Construccions Casas (Albert Casas)	972 33 65 67	660 001 671	construccionscasas@gmail.com
Construccions Josep Carrillo		690 870 989	carrillo.jose.1969@gmail.com
Construccions i reformes Dani Juvanteny		649 591 546	
Construccions Roc, S.L	972 86 83 39	605 824 965	construccionsroc@gmail.com
Obres i reformes Vilamala		650 117 315	
Obres Molist, S.L.	972 86 87 18	639 394 103	
Obres Montseny, S.L.U.		699 141 748	
Obres Salvador Bosch	972 86 95 00	688 919 980	vadobosch1970@gmail.com
Obres Jordi Marcó	972 86 95 52	650 326 973	obresjmarco@gmail.com
Roura Construcció - Joan Roura Font	972 87 20 92	620 361 282	rouraconstruccio@gmail.com
Construccions J. Moragas		631 818 372	info@moragasconstruccions.cat

SERVEIS IMMOBILIARIS

Finques Valls	972 16 27 19		valls@finques-valls.com
Gstió Arquitectes & arquitectes tècnics (Gerard Tordera)		619 906 578	info@gstio.cat
Vilabella Assessoria i Gestió, SLU	972 86 81 82		info@vilabella.net

COPISTERIA

Menta Solucions Gràfiques		686 966 648	hola@mentasolucions.com
Deimpremta estampació tèxtil, rotulació i impremta	606 064 490	638 125 314	vero@deimpremta.com

DISTRIBUCIONS DE BEGUDES

Distribucions Josep Molas		625 335 510	jmolas67@gmail.com

DROGUERIES

Düca	972 86 80 01	699 615 342	marmora.65@gmail.com

ELECTRICITAT INDUSTRIAL

Mecalec Solucions,S.L	972 01 17 48		mecalec@mecalec.cat

ELECTRODOMÈSTICS

Botigues Rossell-Confort electr.	972 86 96 95	633 318 063	joseprossell@confort-electro.com
Electro-Porcel (venda i reparació)	972 86 87 42		satporcel@perfil.cat
Lampisteria Can Vilamala	972 86 93 14	690 870 991	canvilamala@canvilamala.com
Singh Telecom- la botiga de mòbils	972 86 99 59	634 002 200	singhtelecom1@hotmail.com

ENSENYAMENTS

Centre Formació Permanent d'Adults	972 86 86 56		casadecultura@santhilari.cat
Escola Guilleries	972 86 87 29		b7003434@xtec.cat
Col·legi Sant Josep	972 86 94 83		col-santjosep@xtec.cat
Aula de Música de St.Hilari	972 87 21 64		amarbuciesisanthilari@emvic.cat
IES Anton Busquets i Punset	972 86 93 58	972 87 23 82	b7004517@xtec.cat
Llar Infantil "Les Cent Fonts"	972 86 80 61		llar-centfonts@xtec.cat
Escola Bressol Municipal "La Baldufa"	972 87 28 88		labaldufa@santhilari.cat
SH Concept Formació		672 371 690	formacio@shcformacio.com
One Way -Mercè Pallarols		695 178 543	merce.pallarols@gmail.com

ESTANCS

Casa Mimó	972 07 48 61		estanc1.santhilari@gmail.com
Estanc Duran	972 86 80 05		amimofontane@gmail.com

ESPECTACLES

Cinema Catalunya	972 86 81 46	972 86 94 83	apf@colsantjosep.cat

ESPORTS

Centre Esportiu Municipal	972 86 97 62		info@cem.santhilari.cat

EXCAVACIONS

Excavacions i Àrids Joan Rovira		616 446 688	info@excavacionsjrovira.com
Excavacions Pagès, SL	972 87 21 94	606 936 940	excavaciopages@gmail.com

FARMÀCIES

J. R. Broto Soucheiron	972 86 80 98		joseprbroto@cofgi.org
Xavier Muntalt Brugués	972 86 90 49		fxaviermuntalt@cofgi.org

FERRETERIES

Camó-Ridorsa, Can Jombo	972 86 83 08		canjombo@qfplus.com

FERROS FORJATS I CARROSSERIES

Abricometal (Francesc Silva)		618 851 888	abricometal@gmail.com
Art Català	972 86 82 91	972 86 95 18	info@artcatala.es
Bonjoch, S.L.	972 87 39 00		bonjoch@bonjoch.net
Serralleria d'alumini Sacalm	972 86 96 18	605 800 148	alu.sacalm@gmail.com
Serralleria Solà, SL	972 87 21 57	648 122 443	serralleria.sola@gmail.com
Serralleria Toni Juvanteny		635 629 575	tjserralleria@gmail.com

FISIOTERÀPIA

Sacalm Salut, centre de Fisioteràpia Osteopatia	649 546 081		sacalmsalut@gmail.com
Centre de fisioteràpia Teresa de Ribot	972 86 92 08		

FLEQUES

El Crostó (granja-cafeteria)	972 86 94 56	608 608 067	elcrostodesanthilari@gmail.com
Fleca Artesania Danés	972 86 87 97	628 469 656	
Forn de pa Solà	972 87 21 07		
La Dama d'Ayma	972 86 94 12		

FLORS, PLANTES, JARDINERIA I CULTIUS FORESTALS

Cultius La Pedra Llarga	972 86 95 71	646 711 567	lapedrallarga@gmail.com
Cultius Miralpeix SL	972 86 89 26		cultius@miralpeix.com
Cultius Sacalm		606 100 877	cultius.sacalm@gmail.com
Plantes Masó Sant Hilari	972 87 39 04	680 959 343	plantesmasosanthilari@gmail.com
Vivers Guilleries, S.L	972 87 21 94	606 865 399	info@viversguilleries.com

FOTÒGRAFS

Irene Fotògraf	972 86 85 01	635 480 924	irenefotograf@gmail.com

FUSTERIES I MOBLES

Avet Blau	972 86 97 23	Fax: 972 86 97 22	mobleslavetblau@hotmail.com
FIAM - Aymerich	972 86 81 72		fiamaymerich@gmail.com
Fusteria Damià Masó		626 757 170	
Fusteria Viladelbosch	972 86 91 09	639 411 107	fviladelbosch@hotmail.com
JMJ Fusteria i Decoració	972 86 97 70	675 655 575	info@jmjfusteriaidecoracio.com
Joan Jumbert Solé	972 86 87 66	616 436 032	joan.jumbert@gmail.com
Miquel Rovira S.L.		630 679 444	joanrovirabayes@gmail.com
Ramon Llopis	972 86 87 14	696 575 299	fusteriaramonllopis@gmail.com
Fusteria Muntalt - Joan Juvanteny	972 87 22 80	630 622 917	fusteriamuntalt.joanjros@gmail.com

FUSTES

Cornellà , S.C.P. (serradora)	680 222 805	608 432 369	serradoracornella@live.com
Fustes Sant Hilari, S.A.	972 87 21 80	692 945 528	antoni@maderassanhilario.cat

GRÀFIQUES I PUBLICACIONS

Gràfiques Montseny	972 86 84 06		info@montseny-impressors.com

HOTELS, HOSTALS, FONDES, CASES RURALS I RESTAURANTS

Agent Turístic

Àrea Forestal recreativa i de picnic "Camins de Bosc"		619 586 205	caminsdeboscsl@gmail.com

Hotels, hostals i fondes

Vilar Rural de Sant Hilari	972 87 28 20		infosanthilari@vilarsrurals.com
Hotel Balneari Font Vella	972 86 83 05		info@balnearifontvella.cat
Hotel Ripoll	972 86 80 25		info@hotelripoll.com
Fonda Rita	972 86 80 09	696 786 801	fondarita@gmail.com

Restaurants

Bar Restaurant Aquari " Can Pinotxo"	972 86 93 69	649 192 438	restaurantaquari@hotmail.com
Bar Restaurant Ca la Fina	972 86 86 48		
Bar Restaurant Bar Montseny	972 87 29 67		montseny.shs@gmail.com
Bar Restaurant Ca La Marta	972 86 89 18		
Els Cortals	972 86 87 95		www.elscortals.cat
L'Isard	972 86 96 09	637 989 613	
La Roda	972 87 39 60		larodasthilari@gmail.com
Mª Verdolet	972 86 81 06		info@verdolet.cat
Restaurant Villavecchia	972 86 95 64	654 309 228	villavecchiascp@gmail.com
Fonda Rita	972 86 80 09	696 786 801	fondarita@gmail.com
Restaurant la Pedra Llarga		608 695 387	
Cooking Box (menjar per emportar)		660 703 647	

JOIERIES I RELLOTGERIES

Joieria i Rellotgeria J.Breix	972 86 80 57	609 890 624	
La Guilleta Joies	972 86 95 15		mercenogueras68@gmail.com

LAMPISTES I MANYANS

Argemí Instal·lacions	972 86 95 24	638 846 752	info@argemi.cat
Instal·lacions Carreras (tècnic superior en PLC)	972 86 81 43	607 547 878	i.carreras@outlook.com
Instal·lacions J.Pallarols, S.L.	972 86 81 64		info@jpallarols.com
Lampisteria Can Vilamala	972 86 93 14	690 870 991	canvilamala@canvilamala.com
Lampisteria Insteny - Xavi Juvanteny	972 86 81 04		info@insteny.com
Remiendos Paco Rojas (Tot tipus de manteniment per la llar)	972 86 93 87	648 254 837	pacorojas.r@gmail.com
Lampisteria Instalcomas		619 623 246	instalcomas@hotmail.com

LLENYA

Llenyes Josep Valls	972 87 20 52	628 090 165	ancose68@gmail.com
Excavacions i llenyes Pagès, S.L	972 87 21 94	606 936 940	excavaciopages@gmail.com

LLIBRERIES, COPISTERIES I PREMSA

Can Vilamala	972 86 93 14	690 870 991	canvilamala@canvilamala.com
Casa Mimó		687 510 758	ilamo639090@gmail.com
Jeimar	972 16 24 01		jeimararb@gmail.com

LOTERIES

Punt de venda de Loteria Nacional 4 Elements		627 374 508	sabaters4elements@icloud.com

MANANTIALS EN EXPLOTACIÓ

Font del Subirà	972 86 82 40		ceam@fontsubira.com
Font Vella	972 86 82 50		
Fontdor	93 300 43 18	972 86 90 26	fontdor@vichycatalan.es

MANTENIMENTS INDUSTRIALS

Mecanitzats Macavi, SL	972 87 39 92		oficina.macavi@gmail.com
Mecanitzats Cersa, S.L	972 86 95 48		mecanitzatscersa@gmail.com

MECÀNICS I COMPRA-VENDA DE COTXES

Autotaller Pau	972 86 82 35	672 059 303	autotallerpau@gmail.com
Autoreparacions TGB (Mecànica de cotxes)	972 86 95 06	665 517 502	info@autoreparacionstgb.com
Autoreparacions Viladelbosch	972 86 94 70		viladelbosch@gmail.com
Garatge Guilleries-Citröen	972 86 88 73		estserveiguilleries@soc.redcitroen.com
Garatge Trima, S.L. Seat (Grup Volskswagen) Servei de grua	972 86 83 28		taller@garatgetrima.com
Grup Cadere (venda de cotxes Renault, Dacia i Nissan)	972 84 28 11	682 291 672	pep@grupcadere.cat
Motos Malet, S.L.	972 86 90 38	600 375 891	motosmalet@hotmail.com
Motos Villegas (venda i reparació de motos, bicicletes i maquinària agrícola)	972 87 22 12	665 527 433	motosvillegas@hotmail.com
Planxisteria i pintura Toni Masó	972 86 94 23	625 071 037	planxisteriatonimaso@gmail.com
Tallers Casas-Güell - Opel - Suzuki - Hyundai	972 86 80 95		jcasas1801@gmail.com

MODA, MERCERIES I CONFECCIÓ

Confeccions Montse	972 86 94 72		montse.confeccions@gmail.com
Drapps	972 86 93 71		drapps15@hotmail.com
Teresa Ripoll	972 86 82 08		info@teresaripoll.com
010 SHS		629 342 716	cabrilabril@gmail.com
Little dreamers (Raquel Gómez)		609 082 658	info@littledreamers.es

MEDICINA, MEDICINA ALTERNATIVA

Centre de fisioteràpia Teresa de Ribot	972 86 92 08		
Joan Torres, medicina i dietètica	972 86 89 42	636 577 334	guitartlourdes@hotmail.com
Centre de teràpies naturals Jordi Vila Vitalnatur		669 175 929	info@jordivilavitalnatur.com
Sacalm Salut, centre de Fisioteràpiai Osteopatia	649 546 081		sacalmsalut@gmail.com

OBJECTES DE REGAL

deCOR-a	972 86 88 33		agenciasuy@gmail.com

ÒPTIQUES

Estrada Centre Òptic (òptica i aparells auditius)	972 86 95 42		www.opticaambulatori.com
Òptica Xica	972 86 89 60		opticaxica@gmail.com

PEIXATERIES

Peixateria Llorà	972 86 83 21		peixosllora@gmail.com

PERRUQUERIES

BeArtist	972 86 82 94		bea_hj_@hotmail.com
Clips	972 87 28 53	680 289 256	shsclips@gmail.com
Carme Garriga	972 86 80 20		cgllopis@hotmail.com
Carme Ramon (home i dona)	972 86 89 51		carmeramonbasela@gmail.com
Louan	972 87 21 50	640 136 193	louan@louan.net
Maria Roquet	972 86 84 14		perruqeriamariaroquet@hotmail.com
Perruqeria Silvia	972 86 82 65		silviacornella@yahoo.es
Perruqueria Elias	972 86 83 75	649 591 237	estetica_elias_04@hotmail.com
Perruqueria Elvira (home i dona)	972 86 94 58	659 300 377	mlucena34@icloud.com
Perruqueria Imatge (home i dona) i estètica	972 86 97 82		imatge2003@hotmail.com
Perruqueria Josmay (depilacions)	972 86 93 48	610 420 335	josmay.27@hotmail.com
Monsil perruqueria (home i dona)	972 86 89 97	658 257 750	p.montsesilvia@gmail.com
Perruqueria Styl (home i dona)	972 86 82 70		evallsa@hotmail.es
Rovira Perruquers	972 86 85 08	674 336 163	roviramaso@gmail.com

PINTORS

Pintures Teodoro Arteaga - Andreu Arteaga	972 86 82 32	670 201 046	info@pinturestarteaga.cat
Pintem per art, S.L		636 771 814	pintemperartsl@gmail.com
Pep Molas pintura		660 311 191	pepmolas75@hotmail.com
Jam pintor		635 685 440	jamcolor74@gmail.com

PSICOLOGIA

Estímul (logopèdia, pedagogia, psicologia)		676 428 145	nuriafabregasc@gmail.com

SABATERIES

Calçats Comas	972 86 95 26	628 120 599	calçatscomas@hotmail.com
Reparació de calçat			
4 elements sabaters		627 374 508	sabaters4elements@icloud.com
(reparació i modificació del calçat.Ressolem trail i moto)			

TORNERIES

Artesania Artidecoració, S.L.	972 86 82 14	617 539 455	joaquimsaurinaporta@gmail.com
Artesania Danés, S.L.	972 86 87 97		art.danessl@gmail.com
Artesania i mobles J. Teixeira	972 87 23 03		teixeira@artesaniateixeira.com
M.D.C., S.A	972 87 22 26		mdc@mdc.es
Manufactures Sacalm	972 86 90 41		mansacalm@gmail.com
Packaging Solà. SLU (Albert Puig)	972 86 88 55		info@solasl.com

TRANSPORTISTES

Teisa- Hispano S.A	972 20 48 68		comercial@teisa-bus.com
Transports J. Valls	972 87 20 59	699 573 382	ancose68@gmail.com
Transports Jordi i Carles Elias	606 918 061	636 015 722	transjelias@hotmail.com
Transports Josep Canaleta i fills	972 86 92 01	699 978 314	
Transports Ricard Moragas i Fills	972 86 86 07		moragas@moragas.com
Transports Bayés & Buhils, SL		609 955 462	transportsbayesbuhils@gmail.com

TROFEUS, PUBLICITAT I REGALS D'EMPRESA

Trofeus Wanscat. Grup Wanscat	972 87 22 23	610 414 076	info@wanscat.cat

VARIS

Aporta	972 87 23 51		
Assercat suport, S. C (C. Doctor Morales num 6- local)	678 878 311	617 899 691	
Autoescola Vial-2	972 86 88 38	610 420 419	vial2shs@hotmail.com
Cinema a la Fresca (J. Jumbert)		616 436 032	joan.jumbert@gmail.com
Fedor, S.A.	972 86 82 00	629 865 501	fedorsa@fedorsa.com
Hidroserveis Guilleries, S.L. (Bombes d'aigua i instal·lacions)		659 430 864	hidroserveis@gmail.com
Magatzems Sant Hilari	972 86 80 11		
Material Construcció Guilleries, GRUP GAMMA	972 87 21 05		guilleriesgamma@gmail.com
Tintoreria Destaca		607 701 113	asarbo@gmail.com
La Guilla- gelats artesans (Jordi Mir)		621 261 905	laguilla.gelats@gmail.com

VINS I BEGUDES

Art&vi (celler degustació)	972 86 88 52	649 964 415	guillemartivi36@gmail.com
El Celler d'en Jordi		659 446 469	cellerdenjordi@gmail.com
Magatzem Collsabena	972 86 86 05		rafi.collsabena@hotmail.com
Productes agroalimentaris Ponet	972 87 22 84	659 909 583	rossellmoragas@hotmail.com

TANCAMENTS FUSTERIA
JMJ
ALUMINI PVC
C/ Mn Palà, 10
17403 Sant Hilari - Gi -
972 86 97 70
info@jmjfusteriaidecoracio.com

INSTAL·LACIONS CARRERAS
Miquel Carreras Artigas
- Aigua, Gas i Electricitat.
- Calefacció, biomassa, aire condicionat.
- Antenes TV.
- Automatització.
- Programació d'Autòmats.
- Manteniment Industrial.
Oficina: Passeig Font Vella nº19
Telf: 607567878 972868143
i.carreras@outlook.com
17403 SANT HILARI SACALM
GIRONA

Vilar Rural
de Sant Hilari Sacalm
SERHS

DISTRIBUCIONS JOSEP MOLAS
SHS
Distribucions Josep Molas
C/ Tres creus, 72
17403 Sant Hilari Sacalm
Girona
Josep 625 335 510
Nati 696 765 909
jmolas67@gmail.com

Mobles
Savet blau
C/Piscina, 117 - tel. 972 86 97 23
17403 Sant Hilari Sacalm
mobleslavetblau@hotmail.com
www.mobleslavetblau.com

VILABELLA
Assessoria Correduria d'assegurances Immobiliària
Seguim al teu costat
www.vilabella.net - info@vilabella.net - Tel. 972868182

Filor comercial
Matèries primeres per Hosteleria i Pastisseria
Jordi Carreras- Tel. 972 872 132 / 684 166 531
jordi@comercialfilor.cat www.comercialfilor.cat

ROLEN
ROLEN-MOCA TECHNOLOGIES

GSTIO
arquitectura & immobiliaria
GERARD TORDERA XANDRI
www.gstio.cat / info@gstio.cat / 619.906.578

LAV
Laboratori
d'Arquitectura
i Vida
@lavgirona / lav.cat / 625 44 89 04

Edició i Coordinació: Regidoria de Cultura Popular i activitats culturals de l'ajuntament de Sant Hilari Sacalm.

De les fotografies antigues, se n'indica la procedència. L'ajuntament ha convidat a participar totes les diferents entitats del poble i s'han publicat tots els escrits que han arribat. L'ajuntament no comparteix, necessàriament, l'opinió dels autors. No és permesa la reproducció total o parcial dels escrits i de les fotografies sense permís dels autors.

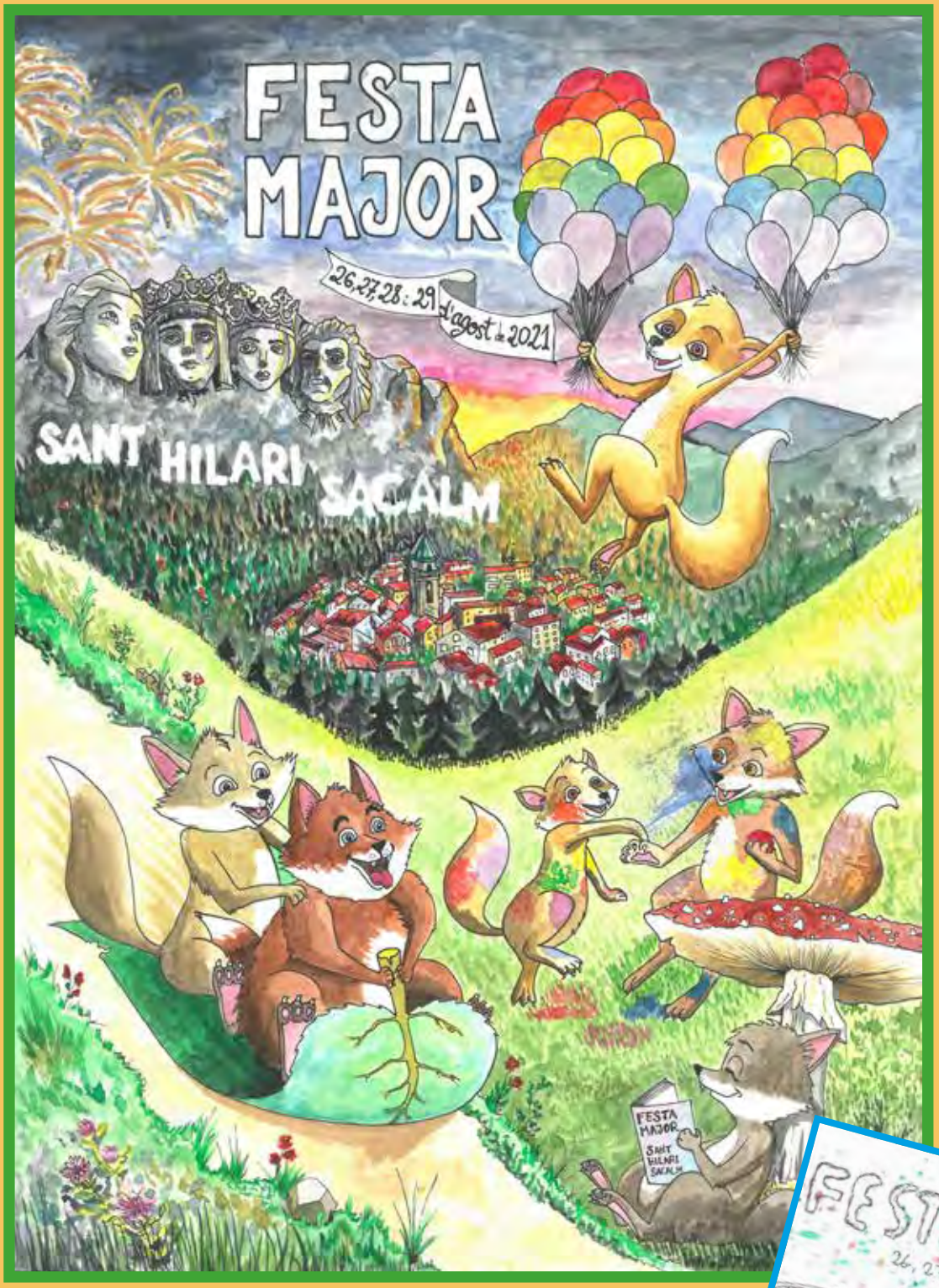

Portada:

"Lluna Plena" – Iolanda Triadó

Contraportada:

"Torna la il·lusió" – Jordi Saurina Cros
"Vivim la Festa Major" – Badr Bouhbas

Ajuntament
de Sant Hilari Sacalm